

de Hessencombinatie

Magazine voor Voor-Drempt, Achter-Drempt, Hoog-Keppel, Laag-Keppel, Hummelo en Eldrik

Tjitske Schuizeman (97):
*'Geniet samen
van al het moois'*

**En verder
in dit nummer o.a.:**

- De Keppelse gondelvaart
- Jordy Nijhoff (Hummelo), melken en nachtvissen
- Touwtrekken: Wim Zenhorst, Voor-Drempt
- Kerstpuzzel

uitgave 49 | december 2022

**Nieuwbouw
Verbouw
Onderhoud
Renovatie
Timmerwerken**

Roy Bremer | Molenweg 10 | 6996 DN Drempt | T: 0313-472394 | M: 06-13380622 | www.bremerbouw.nl | info@bremerbouw.nl

CLAUS SPORT

IJsselkade 10-12 Doetinchem 0314 - 32 31 39
info@clausport.nl

- gratis • sparen voor extra korting • eenvoudig verzilveren • exclusief voordeel
- aanbiedingen op maat • altijd inzicht in je saldo • en nog veel meer privileges

Garage

BERNS

Garage Berns BV

Rijksweg 21
6996 AA DREMPT
T: +31 (0)313 47 44 68

I: www.garageberns.com
E: info@garageberns.com

Universeel en onafhankelijk

- APK-keuringsstation
- 24/7 Mobiliteitsservice
- Inkoop, verkoop en lease
- Reparatie en onderhoud
- Schadeherstel
- Airco- en bandenservice
- Automaatolie spoelen

Voor duurzaam rijden!

**Fijne feestdagen en een gezond
en duurzaam 2023!**

Van de redactie

Helaas hebben zich na het verschijnen van ons vorige nummer geen positieve veranderingen voorgedaan in het wereldgebeuren. Ver weg en dicht bij huis. Misstanden in diverse regio's van onze wereld en nog steeds een verwoestende oorlog in Oekraïne. Ook in ons land zijn diverse maatschappelijke problemen nog lang niet opgelost, erger nog, soms is er zelfs nog geen oplossing in zicht. De energiesituatie maakt het er voor velen ook niet gemakkelijker op. En dat met de feestdagen voor de deur...

Als redactie hebben we ons toch niet laten leiden door al deze narigheden en hebben we er naar gestreefd u weer een aantrekkelijk en leesbaar nummer van ons magazine aan te bieden.

Inspirerend was ons gesprek met de maar liefst 97-jarige Tjitske Schuizeman-Punter uit Laag-Keppel, ongelooflijk vitaal, erg actief en nog steeds zelfstandig wonend. Bijzonder. Ook in Laag-Keppel hebben we effe bijgekletst met Gerda Welt en in Hummelo hebben we het interessante verhaal van Jordi Nijhoff, melker en nachtvisser, opgetekend.

Dat er ook inwoners zijn die ver van huis actief zijn, lezen we in het verhaal over Jan Nijland en 'zijn' Rottumeroog.

Wim Zenhorst uit Voor-Drempt vertelt over zijn passie touwtrekken met zelfs deelnames aan Europese en Wereldkampioenschappen.

Naast informatie over vrijwilligers bij HC'03 zijn er natuurlijk ook weer de meningen van onze drie columnisten. Indruk maakt de bijdrage over 'mensenredder' Arnold Douwes, de domineeszoon die in de Tweede Wereldoorlog honderden landgenoten aan een veilig onderkomen hielp.

De komende weken worden onze huizen in veel gevallen vaak voorzien van gezellige en feestelijke sfeerverlichting in het kader van kerst en oud en nieuw.

In 1920 ontstond in Laag-Keppel het initiatief om, met speciaal gebouwde vlotten en bijzondere thema's, op de 'oude' Oude IJssel een gondelvaart te houden. Duizenden waxinelichtjes en vetpotjes vormden een adembenemend schouwspel. Van heinde en verre kwam men in september hiervoor naar Laag-Keppel. In dit nummer het verhaal over ruim veertig jaar gondelvaart.

Tot slot hebben we voor de puzzelliefhebbers in dit december-nummer weer een gezellige puzzel opgenomen. Met een goede oplossing komt u weer in aanmerking voor een aardige prijs.

Ondanks het sombere begin van dit voorwoord wensen we u toch hele fijne en vooral gezellige dagen en alle goeds voor het komende jaar.

Inhoud

3	Van de redactie
5	Colofon
6	Kerst- en nieuwjaarswens
7	Column Mart de Kruif
8	Jan Nijland uit Laag-Keppel: 'Er gaat toch iets boven Groningen'
12	In het dialect: Kesmis vrogger
16	Krasse knarren: Tjitske Schuizeman (97) uit Laag-Keppel
19	Column Jeroen te Lindert
20	Ff kletsen met... Gerda Welt uit Laag-Keppel
23	HC'03: Even kennismaken met... de jeugdtrainers van J08
24	Het touwtrekken... ontrafeld: Wim Zenhorst
30	De dames van ons damesteam 30+ en hun twee coaches
32	Mensenredders uit Laag-Keppel
38	Spread: De Wrangebult in Laag-Keppel vanuit de lucht
40	De Keppelse gondelvaart... ooit een begrip in Nederland!
55	Column Gijs Jolink
56	Heen en weer van melkput naar het water
60	Kerstpuzzel
62	HC'03: Even voorstellen... Stephan Peters
64	Varia
69	Column Guinevere Wolvetang
70	Activiteitenkalender

Fijne feestdagen en de beste wensen voor 2023!

Haarstudio no. 5

Karen van Maren
De Zuylenkamp 5
6999 CA HUMMELO

Alleen op afspraak

t: 06-31 38 39 80
e: info@haarstudiono5.nl

Hendriks

Administratie & Belastingadviseurs

Oranjesingel 4 te Doesburg
tel. 0313 - 479100

Uw winkel voor duurzame gebruikte artikelen
voor binnen en buiten.

Cadeauartikelen, antiek en vintage meubelen, tuin ornamenten, decoratie, woonaccessoires, verlichting etc. etc.

Open van dinsdag t/m zaterdag van 9.30 tot 17.00 uur
Zondag van 12.00 t/m 17.00 uur

Weer gebruiken in plaats van méér gebruiken.

Rijksweg 19, 6996 AA Drempt - Tel: 06-832 489 30

welKOOP

Het adres voor tuin & dier.

We zijn er voor alle doeners. Voor iedereen die er blij van wordt om lekker buiten bezig te zijn. En te zorgen voor alles wat groeit en bloeit, het hele jaar door. Als doener vind je bij ons precies wat je zoekt: een praktisch aanbod en gedegen advies. Van iemand die er echt verstand van heeft. Het hele jaar door en bij elk weertype weet Welkoop wat er nú te doen is in de tuin. We weten hoe je goed voor dieren zorgt. En wat je daarvoor nodig hebt en hoe je dat aanpakt.

Tot snel in de winkel!

welKOOP

Weet wat te doen.

Welkoop Toldijk
Zutphen-Emmerikseweg 35

Colofon

De Hessencombinatie

Magazine voor de inwoners van Voor-Drempt, Achter-Drempt, Hoog-Keppel, Laag-Keppel, Hummelo en Eldrik

Redactie

Ceciel Bremer, Berna ter Horst,
Rinus Rabeling en Henk ten Zijthoff
E-mail: dehessencombinatie@hc-03.nl,
telefoon: 06-51 32 99 78 (Rinus Rabeling).

Aan dit nummer werkten mee

Anke Goossens, Gijs Jolink, Gerard van der Kamp, Mart de Kruif, Jeroen te Lindert, Gerard Maalderink, Pierre Seegers, Ine Snelder, Guinevere Wolvetang, Marcus ten Zijthoff

Fotografie

Fred van Daalen, Duncan de Fey, Wim van Hof, Linsey Megelink, Rinus Rabeling, Ad van Roosendaal, Jamie de Vries, Vyasa Wolvetang

Advertenties/Marketing

Wim Fontein, Patrick Verheij
Voor vragen of informatie:
06-20 44 38 10 (Patrick Verheij)

Vormgeving en druk

Youprinting, Drempt

Auteursrecht

Overname van artikelen (of delen ervan) uit deze uitgave is niet toegestaan zonder uitdrukkelijke, schriftelijke toestemming van de uitgever. Dat geldt ook voor vermenigvuldigen, kopiëren, publiceren op internet of opslaan in een databank. Dit magazine wordt met grote zorgvuldigheid samengesteld. Ten aanzien van de juistheid van de inhoud kan echter geen aansprakelijkheid worden aanvaard.

De Hessencombinatie is een uitgave van voetbalvereniging HC'03 en verschijnt 4 keer per jaar, in een oplage van 2600 exemplaren, in het verspreidingsgebied: Voor-Drempt, Achter-Drempt, Hoog-Keppel, Laag-Keppel, Eldrik, Hummelo, Langerak en een gedeelte van Toldijk.

De volgende editie van De Hessencombinatie wordt verspreid rond 8 maart 2023.

Informatie of klachten over bezorging

E-mail: dehessencombinatie@hc-03.nl of
telefoon: 0314-84 22 19 (Monique Bruins).

Abonnement

Woont u buiten het bezorgingsgebied van De Hessencombinatie of wenst u het magazine op naam per post te ontvangen, dan is een abonnement voor 20 euro per jaar mogelijk. U kunt hiervoor telefonisch contact opnemen met de redactie: 06-15 44 53 41 (Ceciel Bremer) of een e-mail sturen naar: dehessencombinatie@hc-03.nl.

Website

www.dehessencombinatie.nl

Wij wensen u fijne feestdagen en alle goeds voor 2023!

Faciliteren

Maak sportbonden
weer facilitair in
plaats van dicterend
en start ieder beleid
met het vertrouwen
in de mens.

Nederland is een apart land, en het wordt steeds aparter. En dan heb ik het niet over de kloof tussen rijk en arm, de problemen met het klimaat, de inflatie of een oorlog die om ons heen woedt. Nee, ik heb het over de lawine van beleid, advies en regels die we dagelijks en in toenemende mate over ons krijgen uitgestort. Ik kom nog uit een tijd dat de overheid beleid maakte, dienstbaar was en de uitvoering regelde. Ambtenaren stonden in hoog aanzien, waren vakmensen die decennia lang kennis verzamelden en deelden en dienstbaarheid hoog in het vaandel hadden staan. En we vertrouwden op mensen. De meeste mensen waren goed, degenen die de fout ingingen moesten worden gecorrigeerd. In die tijd was een voetbalvereniging eenvoudig te leiden. Je had statuten van hooguit twee kantjes, een schuur als kantine met een zelf in elkaar geknutselde keuken, vier douches en je trainde bij het licht van een verbeterde lantaarnpaal. En de KNVB had een gezicht. Meestal een wat oudere man, die iedere maand wel even langskwam en die je kon bellen als er wat was. En je had een competitie die het hele seizoen hetzelfde bleef. Als je echt heel slecht was, kon je degraderen. Een supergoed team werd kampioen en promoveerde.

Maar de vaart der volkeren verandert veel. En zeker ook de KNVB. Met een strak hoofdbureau in Zeist, een grote afdeling communicatie, ronkende websites en verregaande automatisering is de weg naar de toekomst ingeslagen en aanvullend geplaveid met goede bedoelingen. Zo veel goede bedoelingen dat het je soms duizelt. De beleidsplannen worden met het staccato van een mitrailleur over je uitgestort, vaak vergezeld van regelgeving. Zoals tijdens het laatste overleg tussen de voetbalverenigingen in Bronckhorst en de KNVB. Waar de voorzitters worstelden met de energiekosten, hoe we verenigingen betaalbaar houden en voldoende en goede vrijwilligers vinden, had de KNVB een andere inbreng. Waren al onze bestuurders ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en UBO-gecertificeerd? Hoeveel leden zijn er afgelopen jaar uit de kast gekomen? En heeft iedere vrijwilliger een 'verklaring van geen bezwaar' oftewel een VOG? Ik zal u verder de details besparen, maar dit is wel een exponent van een maatschappelijke ziekte. Nederland wordt overwoekerd door een toenemende bureaucratie en een myriade aan adviesorganen, coördinatoren, consultants, maatschappelijke instituten, belangenorganisaties en kennisraden. Om te overleven produceren deze een lawine aan mogelijk beleid, rapporten, adviezen en voorstellen tot regelgeving. Voor het grootste deel gebaseerd op de signalering van een probleem, want zonder probleem geen bestaansrecht voor dat instituut. Goed nieuws is immers geen nieuws.

Dat moet dus anders. Laat ik daarvoor eens een voorzet geven. Stop met alle instituten die alleen maar papier produceren en niets met de handen doen. Boycot alle extra regelgeving die over ons wordt uitgestort en gebaseerd is op wantrouwen. Vervang alle inhuurkrachten bij de overheid die leven van uurtje-factuur door vakkundige ambtenaren die de gemeenschap dienen. Maak sportbonden weer facilitair in plaats van dicterend en start ieder beleid met het vertrouwen in de mens. Dat maakt ons leven makkelijker, alles gaat veel sneller, veel gebouwen komen leeg te staan en kunnen worden verbouwd tot woning en het landelijk personeelstekort is opgelost. Moeten we alleen wat mensen omscholen. Er is dus hoop. En dat past dan weer prima bij de naderende feestdagen, want de geboorte van Jezus is een ultiem teken van hoop en goede voornemens zijn altijd welkom.

Ik wens u alle vrede op aarde, hele fijne kerstdagen en een fantasisch 2023.

Mart de Kruif

Foto: Wim van Hof

Jan Nijland uit Laag-Keppel: 'Er gaat toch iets boven Groningen'

Jan Nijland is geboren en getogen Groninger. Hij werkte in diverse functies wereldwijd voor Thomassen & Drijver-Verblifa in Doesburg en later voor Thomassen Energy BV in Rheden. Ruim dertig jaar geleden verhuisden Jan en echtgenote Jannie van Doesburg naar Laag-Keppel. Al jarenlang is Jan enthousiast lid van de Volksfeestcommissie Keppel en Eldrik, en vrijwilliger in de bouw- en onderhoudsgroep van het Hessenbad in Hoog-Keppel. Daarnaast is hij onder andere liefhebber en berijder van oldtimer motoren. Jan is zeer betrokken bij het Waddengebied. Vandaar dat hij in Noord-Groningen ook zijn handen regelmatig laat wapperen en bestuurslid is van de Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat.

Jan (76) woont al decennialang in het bosrijke gebied van Laag-Keppel. Hij is penningmeester en waarnemend-secretaris van de Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat; kleine onbewoonde eilanden boven de kust van Groningen die deel uitmaken van het Werelderfgoed de Wadden. Interessant om daar eens nader kennis van

te nemen, van de natuur, de historie en wat de Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat zoal doet.

Jan ontvangt mij op een druilerige middag in zijn ruime kantoor met uitzicht op de tuin en de bosschages op de stuifduinen met daarachter de Hessenweg. Hij wordt omringd

met boeken, tijdschriften, schilderijen, snuisterijen van de Rottums, de Wadden en het Groninger land. Prominent aanwezig: twee computerschermen met Rottumerplaat en Rottumeroog.

Direct wijst hij op een derde mini-eiland, Zuiderduintjes onder Rottumeroog, dat feitelijk ook tot de Rottums behoort.

Rottumeroog is al bekend uit de 14e eeuw en net als de andere Waddeneilanden beweegt het in oostelijke richting: stukken duin breken af aan de ene zijde en groeien door zand- en slibophoping elders weer aan. Rottumerplaat is in de 19e eeuw na hevige stormen aan de westkant ontstaan en Zuiderduin in de 20e eeuw in het zuiden. Deze onbewoonde en niet toegankelijke eilanden zijn bij het publiek bekend geworden door de schrijvers Bomans en Wolkers die er in 1971 ieder een week in eenzaamheid doorbrachten. Zij deden elke

De excursie op Rottumeroog kan beginnen.

dag verslag op de radio van hun belevenissen. Vorig jaar heeft Hans Dorrestijn, in navolging van beide schrijvers, ook enige tijd op Rottumerplaat vertoeft. Hij maakte daar een aantal televisieprogramma's waarbij hij telkens een gast ontving om de eenzaamheid te verdrijven.

Groningen

Zijn liefde en passie voor het wad heeft Jan voornamelijk verkregen door zijn vrouw en schoonfamilie die afkomstig zijn uit Valom in Noord-Groningen. 'Het wad zit in hun genen. Zij kijken zo op het Uithuizerwad en Rottum. Ze hebben mij besmet.' Mooie boottochten, veel vissen op bot en zilt, geweldige natuur, de robben, vogels, de indrukwekkende luchten, maar ook de stormen en woeste zee... altijd anders.

In 1990 besloot het Rijk over te gaan tot dynamisch kustbeheer voor de Rottums. Niet meer vechten tegen de zee, maar de natuur haar gang laten gaan. Na eeuwen van helmgras planten en het aanleggen van blokkades door schermen en dammen, krijgen wind en water het nu voor het zeggen. Vrij bewegen van zand, géén onderhoud meer aan de onbewoonde eilanden. Zo kunnen najaarsstormen gaten slaan in de duinen en stukken lagergelegen gebied laten overstroomen met zeewater. In de zomer kan het zand vrij stuiven en nieuwe duintjes doen ontstaan. In de luwte van het eiland groeien nieuwe planten zoals zeekraal en dat is weer het begin van een nieuwe kwelder. Een volledig natuurlijk proces zonder ingrijpen van de mens.

Oprichting stichting

Niet iedereen in Noord-Groningen was blij met dit nieuwe beleid van

Rijkswaterstaat. De gemoederen liepen hoog op, zeker nadat de zoon van de laatste bewoner van Rottumeroog, Jan Toxopeus, strandvoogd (beheerder) tot 1965, uit protest het eiland bezette. Een aantal medestanders besloot in 1991 uit zorg voor het voortbestaan van de eilanden, de Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat op de richten. Aanvankelijk lag het in de bedoeling om zélf dan maar het beheer over te nemen door bijvoorbeeld helmgras te planten en schermen aan te brengen, maar al vrij vlot kwam men tot het inzicht dat die weg te veel omvattend en vrij zinloos zou zijn.

Met het verstrijken der jaren zijn Rijkswaterstaat (eigenaar), Staatsbosbeheer (beheerder) en de stichting steeds meer naar elkaar toegesloegen en helpen de vrienden van de stichting mee aan het onderhoud van de gebouwen, organiseren opruimacties en bieden ondersteuning bij excursies. Zij zetten zich volop in voor het behoud van de Oog en Plaat en brengen de unieke natuurwaarde en geschiedenis van deze Waddeneilanden onder de aandacht van een breed publiek.

Jan is een gepassioneerde verteller en zeer geïnteresseerd in de cultuurhistorie en zeker die van de eilanden. Als gids gaat hij dan ook graag mee met een van de excursies van Staatsbosbeheer.

In de periode van augustus tot en met oktober organiseert Staatsbosbeheer een vijftientigtal expedities naar Rottumeroog. Bij een aantal daarvan zijn gidsen van de Vrienden aanwezig. Een hele onderneming!

Daags voor de tocht, reist Jan af naar Groningen en logeert in een statige Herenboerderij in Vierhuizen. De volgende dag worden de maximaal 28 deelnemers in de buitenhaven van Lauwersoog verwacht.

Ze wachten op je bij de bushalte op Rottumeroog.

Midden op zee de bushalte bij Rottumeroog.

Met de Harder weer naar huis.

De boot Noordster vertrekt zo'n twee uur vóór hoogwater. 'Wij moeten ons aanpassen aan het tij', zegt Jan. 'Erg moeilijk was dat onlangs voor een groep deelnemers, bazen van ondernemingen, die gewend zijn zélf de touwtjes in handen te hebben. Nu moesten ze geduldig afwachten.' Een geplande expeditie kan zelfs door ongunstige weersomstandigheden geen doorgang vinden. De stokoude Noordster met haar schipper

kent de weg en vaart behoedzaam door de slingerende geulen en brengt de passagiers in 3 tot 4 uur naar de 'bushalte' op het waddenstrand van Rottumeroog. Een ludieke plek vanwaar de tocht lopend wordt vervolgd door water en slik. Bij een houten scherm met zicht op het baken De Kaap en de groene bol wordt van schoeisel gewisseld en kan de struintocht van ettelijke uren beginnen. Langs het strand, de weidsheid om

je heen, zicht op Borkum, door de duinen naar de kwelder met haar poeltjes, zeeaster en lamsoor.

Op enig moment houdt Jan zijn verhaal over de mensen die hier gewoond en geleefd hebben, over kloosterlingen, strandjutters, jongelingen die koeien hoedden. Eierrapers zoals de vader van tekenaar Marten Toonder, bekend van Olivier B. Bommel (*Van eierzoe-ker tot zeekapitein*), de belevenissen van de laatste strandvoogd Toxopeus, de oorlogs-jaren en nog veel meer. Er is veel bekend en vastgelegd in boeken en op platen. De Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat onderhoudt goede contacten met musea als het Groninger museum en het Openluchtmuseum het Hogeland.

Op de terugreis krijgen de passagiers een lekkere warme maaltijd en wordt er nagenoten van de unieke belevenis om vervolgens laat op de avond in Lauwersoog aan te komen. De begeleiding van een expeditie is maar één van de (voorlichtings)taken van de Vrienden.

BRASSERIE OLDENHAVE

ZOEKT: Medewerkers:

Wij zoeken medewerkers om vanaf 1 maart 2023 ons team te komen versterken.
Wij hebben nog diverse mensen nodig zowel full als parttime

Bediening

Gastvrij
Sociaal
Service gericht

Keuken

Creatief
Allround
Affiniteit met koken

Cafetaria

Teamplayer
Stressbestendig

Restaurant Manager

Fooi
Gezellig team
Personeels eten

Bar

Interne opleiding
Capfun
Personeelsfeest

Afwas

Vanaf 15 jaar!
Doorgroeien

Interesse? Stuur een mailtje naar info@brasserieoldenhav.nl

Eekstraat 18
6984 AG Doesburg

Plastic

De ongeveer vijfhonderd donateurs van de stichting kunnen zich opgeven voor schoonmaakacties aan het eind van de zomer of in het najaar; een tweetal werkweken op Rottumerplaat en een werkdag op Rottumeroog.

Aan een werkweek kunnen naast de staf van Rijkswaterstaat, een bestuurslid van de stichting en de kok slechts vijf vrijwilligers deelnemen. 'Geen echtparen,' zegt Jan, 'daar hebben we slechte ervaringen mee. Die zonderen zich te veel af en gaan niet op in de groep'. Het is trouwens spartaans. De slaapbarakken zijn koud en klein. In vijf dagen worden kleine klusjes verricht, maar vooral het schoonmaken van het strand. Heel veel zwerfvuil wordt verzameld en in grote big bags van 1.000 kilo gedaan.

Ook de vogelwachters die voor Staatsbosbeheer vier maanden tijdens het broedseizoen op Rottumerplaat verblijven verzamelen vuil. In totaal raapten zij 11 big bags vol afval. Plastic flessen, jerrycans, visnetten en veel ballonnen. Ook nog troep van de ramp met de MSC Zoë. Dit schip verloor op Nieuwjaarsdag 2019 honderden containers in een zware storm boven de Wadden waarvan 45 bij de Rottums. De Vrienden wisten toen in no-time twintig ervaren vrijwilligers in te zetten om op de eilanden rommel te rapen en in enkele dagen 32 big bags te vullen naast de rotzooi die niet in een big bag pasten. En dat bij stevige wind en temperaturen onder nul!

Voor de schoonmaakdag kunnen zich zes vrijwilligers opgeven. Die worden met de Harder van de Waddenunit van Rijkswaterstaat nabij het strand van Rottumeroog gebracht en vervolgens met de zodiac aan land. Vervolgens valt het schip droog, wachtend op hoogtij om na het opruimwerk 's avonds weer naar de vaste wal terug te keren. Jaarlijks houden de Vrienden van Rottum ook een donateursdag met lezingen, muziek of theater en excursies. Na drie jaar wordt deze bijeenkomst enkele dagen na ons gesprek in Baflo gehouden.

't Zielhoes in Noordpoldersijl, het noordelijkste café van ons land en vergaderlocatie van de stichting.

Op het programma staan interessante lezingen en presentaties. Over de waarnemingen en belevenissen van een vogelwachter tijdens het laatste seizoen, de vogelarij, de vele scheepsstrandingen en een verslag van het onderzoek naar de gestrande walvis.

De natuur regeert

'In dit stukje Nederland mag de natuur voor de mens gaan', schrijft een vogelwachter op Rottumerplaat. 'Hier heerst rust voor planten, zeehonden en vogels. Wind en water bepalen wat er gebeurt.' De Wadden zijn een zeer belangrijk broed- en ook foerageergebied tijdens de trek voor heel veel soorten vogels. Maar de Rottums zijn onbewoond, zonder landroofdieren en dus extra aantrekkelijk voor koloniebroeders. Zo broedt op Rottumerplaat bijvoorbeeld de Noordse stern, een vogel die de halve wereld over reist tussen het overwinterverblijf en de plek waar de eieren worden gelegd en de jongen grootgebracht.

Ook tref je er honderden zeehonden aan én een kadaver van een dwergvinvis. De eind 2020 aangespoelde walvis mag hier van Rijkswaterstaat blijven liggen en blijkt een geweldige voedingsbron voor tientallen kevers en andere dieren. Onderzoekers van Wageningen Marine Research volgen het ontbindingsproces nauwgezet.

Werelderfgoedlijst

Het unieke karakter van de waddenkust van Nederland, Duitsland en Denemarken wordt benadrukt door de plaatsing ervan op de werelderfgoedlijst van Unesco. Dit is het grootste getijdengebied ter wereld waar natuurlijke processen ongestoord kunnen verlopen door het hele gebied. Uniek om de afwisseling tussen zoet en zout, nat en droog, sterke en zwakke stromingen.

Zorgen zijn er voor de Rottums wel, alleen al als je kijkt naar de grote industriële ontwikkelingen in het Eemshavengebied én de aanhoudende aanvoer van zwerfvuil. De stichting houdt het nauwgezet in de gaten en blijft zich onvermoeibaar inzetten voor dit uniek stukje Nederland.

Bronnen:

- www.vriendenvanrottum.nl
- 'De waarde van de natuurlijke Rottums' (RWS en SBB)
- Tijdschrift 'De Kaap' (Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat)

Ons dialect moeten we zoveel mogelijk koesteren. Het is een onderdeel van onze (cultuur)historie, in gesproken en geschreven woord. Het geeft eigenheid aan de streek en versterkt in hoge mate de saamhorigheid. Deze rubriek wordt gevuld met bijdragen in onze streektaal. In dit nummer herinneringen aan de tijd rond kerstmis in de vijftiger jaren.

Kesmis vrogger

Zo an 't end van 't joor kommen, zeker a'j wat older begint te worden, de herinneringen an vrogger weer baoven drijven. Veural de tradities en gewoontes in de tied van Kesmis. Begin joren viefteg van de veurege eeuw wier de tied rond 't kesfees toch 'n betje anders belaeft as tegeswoordeg. Geen nep kesbomen van plastic en geen kadootjes. Een echte boom uut 't bos met van die ballen die nog kapot konden vallen, slingers, gebakken kransjes en beesjes van sukela, engelenheur en met kaerskes die op Eerste Kesdag wieren angestaoken. D'r wazzen al helemaal geen fel verlichte veurtuinen en huzen met onmundeg völ gekleurde lempkes. Wi-j hadden nog geen tillevisie dus films kieken was d'r ook niet bi-j. Veur mien gevuul was 't in die tied ook altied völ kolder, d'r lag ook völle meer snee en de wind joeg um 't huus. Wi-j hadden een lepkje veur de brievenbus hangen tegen de koldegheid en tochtege kieren wieren dichtgestopt met krantenpapier. An 't end van de middag mos i-j toch nog effe naor buten um met de kaolenkit een veurräödje eierkaolen te halen veur de potkachel. Joren later mossen wi-j an de kinderen proberen uut te leggen wat kaolen waren, woor die vandaan kwammen en dat die zwatte dingen konden branden in 'n kachel. Aardgas en de cv hadden 't warmstaoken toen helemaal aovergenomen.

't Was umstreeks 1956. D'r was dit joor pas 'n klein betjen snee gevallen, maor op Kesaovend was 't weer olderwets. Binnen korte tied lag d'r ruim twinteg centime-

ter vaste snee. Niet van dat drapperege, maor van die snee die knispt onder de vuut. Mien bruurke en ik mossen eerst um zes uur naor bed um wat in 't veuren te

slaopen. Um tien uur kwam moeder ons dan wakker maken um nao de nachmis te gaon. De fietsen stonden al kloor maor d'r wier beslaoten um toch maor lopes naor

In het dialect

de kerk te gaon. Mien vader, moeder, mien bruurke en ik. Wi-j waren inmiddels dik angekleed, want behalve de snee was d'r ook 'n beheurlek kolde wind. Wi-j droegen alle vier kniekousen en een gebreide borstrok tegen de kou. Ik kan mien nog goed herinneren dat zo'n borstrok altied jökte. Van mien opoe hadden mien bruurke en ik 'n schapuliertje gekregen. Ik had d'r nooit van geheard, het was 'n kleine medaille van 'n heilege die met 'n veiligheids-speld op de borstrok wier gestaoken. Allemaal as bescherming tegen onheil in ons laeven en hoppelijk vanaovend ook tegen de kou. Dén medaille van mien was van de heilege Martinus. De winterjas wier angetrokken, en een dikke gebreide das umgeknöpt. Op 't heuf de deur Opoe gebreide muts tot ver aover de oren en natuurlek de gebreide wanten an de handen. Mien moeder had van die fietsmoffen an 't stuur um de handen 'n betjen warm te hollen, maor door had ze lopes natuurlek niks an.

Kort nao elf uur vertrokken wi-j deur de nachtelijke duusternis en kou naor de kerk. Nao een wandeling van bienao een half uur, en inmiddels met kolde vuut, kwammen wi-j bi-j de kerk an. Mien moeder wol d'r graag 'n betjen op tied waezen um een goeie plaats te hebben maor dat hadden d'r völle meer gedacht. De veurste plekken waren altied al bezet deur de leu die 't hele jaar hievuur 'bankenpacht' hadden betaald, allemaal 'mensen van stand' en middenstanders en natuurlek allemaal heel erg vroom. Achter in de kerk, bi-j 't deupvont, was dat anders. Door zaten meestal enkele olde vri-jgezelle 'geleuvege' mannen 'n pötje te kaarten...

Precies um middennacht begon de nachmis. Natuurlek in het Latijn, met kerkkoor en örgelspel. Wi-j hadden een goed zicht op 't altaar. 't Was een biezondere sfeer. As kinder kregen wi-j niet alles met maor i-j vuulde toch de saamhoregheid. Halverwaege klom de pastoor op de praekstoel en begon met 't kesverhaal. Van de doorop volgende uitleg begreppen wi-j as kinder niet zo völ. Deur 't geroezemoes, gekuch en de galm, ko'j ook lang niet alles verstaon. Wi-j waren trouwes alweer met de gedachten bi-j de kolde wandeling terug naor ons warme huus met in 't veuruut-zicht de uutgebred gedekte taofel met etteri-j. In die tied mossen wi-j vanaf 't middaguur nog nuchter blieven um naor de communie te meugen gaon. Dat gold nog niet veur mien bruurke, die werd stil gehollen deur 't af en toe toeschuven van peppermuntjes. Dus de gedekte taofel met de etteri-j was meer dan welkom.

Toen wi-j eindelek tegen half drie thuus kwammen ging 't naor de zondagse kamer. Disse woonkamer werd alleen met hoogtijdagen en verjeurdagen gebruukt en raok veur mien gevuul altied naor boenwas. Want als erg propere huusvrouw ging mien moeder toch elke twee waeken hier afstoffen en boenen. Veur de twee ramen stonden al joren twee grote clivia's! De taak van mien vader was 't um bi-j thuuskomst de keerskes in de vesierde kesboom an te staeken. Onder de kesboom stond ook nog onze kesstal. De twaalf keerskes veur de kesstal wieren ook angestaoken. Veur de zekerheid stond onder de taofel 'n emmer met water veur 't geval dat behalve de keerskes ook de stal of de

boom vlam zol vatten. Opa had veureg jaar disse stal gemaakt van berkenstammetjes, olde plenkskes en wat gebonden roggestro veur 't dak. De beeldjes van de stal waren al drie generaties in de familie.

Moeder ging meteen naor de woonkökken en begon de taofel verder kloor te maken. Een van de vaste tradities was lekker straf gebakken vesse wos dat werd gegetten met brood. Sneetjes witte-brood besmeerd met smalt, gedeupt in smakeleke goldbrune jus. Ook enkele plakken gebakken balkenbri-j met krenten kwammen op taofel. Veuraaf was d'r eerst een olderwetse gruuntosiep naor 't recept van mien aovergrootmoeder. Tussendeur kwammen 'de herdertjes lagen bij nachte' nog veurbi-j. Mien bruurke had dit de afgelopen waeken geleerd op de bewaarschool en was maor wat trots dat hi-j 't helemaal met kon zingen.

Als afsluting was d'r griesmaelpudding met bosbessesap van de andere opoe. Lekker zuut, heel wat anders as normaal met zure rooie bessesap. 't Was half vier toen we naor bed gingen. Deur 't kolde huus naor de slaopkamer woor 't bed 'n betjen was veur-verwarmd deur 'n warme kruuk die mien moeder 's aoves veur de nachmis d'r al in had gelegd.

Op de Eerste Kesdag was 't ondanks de nachmis toch vrog op-staon. Um 9.00 uur stonde wi-j met blote vuutjes op 't kolde zeil in onze slaopkamer. Snel 'n betjen wassen en dan de zondagse kleren an. Vanaf de tied dat mien vader en moeder getrouwd wazzen, kwammen Opa en Opoe, de olders van mien vader, de Eeste

VERWARM EN KOEL UW HUIS ENERGIEZUINIG MET EEN AIRCO

F GASSEN GECERTIFICEERD
EIA (ENERGIE-INVESTERINGSAFTREK)

HET HELE JAAR EEN AANGENAAM KLIMAAT IN HUIS

OOK LEVERBAAR IN
2,5-3,5-5-6KW

PLAATSING
BINNEN 3 WEKEN

INCL. MONTAGE

1999.-*

Panasonic

AIRCONDITIONER | KIT-BZ35-XKE

- Geschikt voor ruimtes tot 110 m³ • Koelcapaciteit 3,4 kW
- SEER 6,10 A++ • Verwarmingscapaciteit 3,84 kW • SCOP 4,2 A+
- Koudemiddel (R32) / CO2 Eq. 0,67 / 0,452 kg / T • GWP R32 675

Expert Eliesen ook Expert in multi split!

Prijs- en modelwijzigingen en eventuele druk- en zetfouten voorbehouden. * Vraag naar de voorwaarden

Expert Eliesen

Zutphen | Stationsplein 25 | 0575-543202
Hengelo (Gld) | Kerkstraat 2 | 0575-464261
Baak | Zutphen Emmerikseweg 46 | 0575-551000
expert.nl/zutphen | expert.nl/hengelo | expert.nl/baak

expert

In het dialect

Kesdag op visite. En de hele dag begon veur mien Opoe klokslag 10.00 uur met de koffie. Ze brach altied wel een lekker krentebrood met spijs en poedersuker met. De ouders van mien moeder kwammen um 't jaar op Tweede Kesdag. Veur mien moeder was Kesmis een heel gedoete. Ze was al niet echt 'n keukenprinses en now mos ze ook nog iets van 'n kesdiner in mekaar draejen. Ik wet nog wel dat het hoogtepunt elk jaar 'n gebraojen knien was met gebakken eerpeltjes en drie soorten gruantes. De afsluting was altied met bitterkuukskespudding. De rest van de dag duurde veur ons as kinder altied wel heel erg lang. Buten spöllen was d'r op Eerste Kesdag niet bi-j en de hele dag ganzeborden en naor Opoe lusteren was ook niet alles. Met Opa praoten aover hoe alles d'r vrogger an toe gong von ik völ spannender. Ik was naor Opa vernuimd en wi-j hadden 'n goeie band. In de zomer moch ik 'm altied in de hof helpen, beuntjes plukken en roepen uut de boerekool halen. Jammer genug stierf hi-j erg jong, ik was nog geen tien jaar.

Tweede Kesdag was in 't jaar van disse herinneringen anders dan andere joren. De opa en opoe van moederskant kwammen

dit jaar niet, dus mien vader en moeder hadden bedacht um uut te slaopen. Mien bruurke en ik hielden door geen raekening met en waren al vrog wakker. In de pyjama gingen wi-j naor de veurkamer, i-j wet wel die kamer die naor boenwas raok. De kesboom stond d'r met uitgebrande keerskes, net as de kesstal.

Zoas dat bi-j ons altied gewoon was, stonden de drie koningen in de vensterbank van 't andere raam op afstand van de stal. Zi-j waren nog onderweg en kwamen volges 't kesverhaal pas op 6 januari. Elke dag wieren Caspar, Balthasar en Melchior 'n endje opgeschaoven richting 't kribbetje. In de hoek van dén vensterbank stond nóg 'n kesstalletje, eentje van papier. Mien bruurke was d'r onmundeg fier op dat hi-j dat zelf bi-j de nonnen op de bewaarschool had gemaakt. Uitgeprikt, gekleurd en allemaol geplekt op 'n stukske karton. Op de veurkant van 't karton stonden drie roze keerskes ons uutneudegend an te kieken... En ja, op taofel lag ook nog 't deuske lucifers van gister, dus bedachten wi-j dat 't wel heel mooi zol zun as wi-j de roze keerskes zollen anstaeken. En dat was ook zo, helemaol met op de achtergrond de bloemen op de bevroren ruten.

En toen, opens, grote paniek. 't Rechter keerske viel um en natuurlijk precies tegen de vitrazie. In 'n mum van tied stond behalve de vitrazie ook 't papieren stalletje en de gediens in brand. Schreeuwen naor mien vader en moeder en proberen met water uut de emmer die bi-j de kesboom stond 'n betjen te blussen. De verf op de vensterbank kreeg al bloren van de hitte. Mien vader staof de kamer binnen en pakte de emmer water, met 'n flinke gooi ging de hele inhoud aover de vlammen. Wi-j hadden geluk, 't vuur ging uut en völ ellende was ons bespoord gebleven. Joren later he'k nog welles gedacht dat de vuurzee in onze belaeving misschien wel groter was dan in werkelijkheid. Maor 't was in ieder geval met 'n echte sisser afgelopen. De drie koningen wieren alvast wat wieter opgeschaoven want nao de kesdagen mos de vensterbank geschuurd en opni-j geschilderd worden. Mien moeder ging naor de markt veur ni-je vitrazie en ging met naold en draod aan de slag. Natuurlijk wier d'r nog wel steveg aover gespraoken en was 't 'n waek niet buten spöllen in de snee. As oldste had ik toch better motten wetten en de wieste motten zun. Veur mien gevuul is dat nog joren zo gebleven...!

Krasse knarren

Tjitske Schuizeman leest nog elke dag twee kranten.

Tjitske Schuizeman uit Laag-Keppel: 'Geniet samen van al het moois!'

Tot op hoge leeftijd vitaal en levenslustig. Dat is een geschenk van de natuur dat niet iedereen is gegeven. Maar het is een feit dat senioren die qua leeftijd de klassieke grens van de sterken tot zeer sterken naderen of de grens reeds passeerden vaak op tal van vlakken actief zijn. In deze reeks maken we kennis met een aantal van deze senioren uit onze directe omgeving. In deze uitgave staat Tjitske Schuizeman-Punter uit Laag-Keppel (97) centraal.

We zitten in haar gezellige, zonnige woonkamer met zicht op de tuin. Even later meldt haar kat zich en zoekt een warme plek in de zon. 'Maandag 3 oktober word ik 97 en vier ik mijn verjaardag met familie, vrienden en vriendinnen', vertelt Tjitske. 'Ik verwacht twaalf dames op de koffie: mijn dochter, schoondochter en tien vriendinnen. De taart en de koffie staan dan klaar. Ik prijs me

gelukkig met een groot sociaal netwerk met veel zorg en belangstelling voor elkaar. Veel vriendinnen ken ik al tientallen jaren. Mijn buurvrouw, een van mijn vriendinnen, en ik delen twee kranten; elke dag om 17.00 uur ruilen we van krant. Tijd voor een wijntje en gezellig bijpraten. Kostbare en dierbare momenten voor ons. Ik heb natuurlijk ook afscheid moeten nemen van vrienden en

vriendinnen, maar dat hoort bij het leven. Vorig jaar heb ik met mijn kleindochter Suzanne een memorytour gemaakt door Friesland, de provincie waar ik ben geboren en opgegroeid. Dat was zo'n mooie en liefdevolle ervaring. Met mijn kleindochter de plekken bezoeken uit mijn jeugd. Samen beleven, samen dingen doen, samen herinneringen maken.'

Friese jeugd

Tjitske is geboren als derde kind in het gezin Punter, in de plaats Oosthem. 'We woonden daar naast de lagere school. De school is er niet meer, het huis nog wel. Maar er zijn foto's en een boek.' Op de tafel bij Tjitske ligt het fotoboek over Oosthem en de lagere school. Trots laat ze dit zien. Tjitske: 'Iemand in het dorp vertelde me over het boek. Dat wilde ik wel graag hebben, voor mezelf en voor mijn familie. Heb het samen met mijn kleindochter bij de auteur opgehaald. Dat was leuk, herinneringen delen.'

Op haar derde verhuisde Tjitske naar Suawoude waar ze de lagere school volgde. Voor de mulo fietste ze naar Leeuwarden, elke dag 15 kilometer heen en 15 kilometer terug. 'Door regen, wind en in de winter vaak sneeuw. Een bus was er niet. Gelukkig genoot ik ervan. Aan het eind van de oorlog was ik klaar met mijn opleiding. Tijd om een baan te zoeken. En die vond ik, via een advertentie in de *Leeuwarder Courant*, assistente bij een vrouwenarts, zoals dat toen nog heette. Intern was ik, dat was gebruikelijk in die tijd. De arts hield spreekuur thuis maar opereerde in het Leeuwarder ziekenhuis. En daar moest ik nog wel eens naartoe voor spoedberichten. Op de fiets... En soms bellen met het ziekenhuis, dat was wat onwennig in het begin, bijna niemand had namelijk nog telefoon. Maar, al doende leerde ik. Tja, het waren andere tijden.'

Nieuwe ervaringen

'Ondernemend, onderzoekend en reislustig was ik toen al. Op de fiets met een vriendin op vakantie naar Holten. Daar ontmoette ik mijn eerste vriendje. En ik verhuisde zelfs voor hem naar Lochem. Daar vond ik een baan als tandartsassistente. Mijn kennis vergaarde ik in de praktijk. Met mijn vriendje heeft het niet zo lang geduurd, Rijssen was toch een andere wereld, twee keer op een zondag naar de kerk vond ik wat teveel van het goede. En om dat later ook te blijven doen, nou nee. Het leven in de Achterhoek beviel me goed; al miste ik Friesland in het begin wel. Mijn man Jan leerde ik kennen in Lochem, hij was de plaatselijke fotograaf. Waar een foto van de kinderen van vrienden al niet toe kan leiden. Later ontmoetten we elkaar opnieuw in een jongerenclub in Lochem. Het was de start van een lang leven met Jan. Helaas is hij 22 jaar geleden overleden. Jan kwam uit Geesteren, hij was zoon van een boer. Maar hij wilde de boerderij niet overnemen, hij was een fotograaf in hart en nieren. We trouwden, namen een fotozaak in Doesburg over en gingen daar ook wonen.'

Foto Schuizeman

Getuige de vele fotoboeken bij Tjitske is er veel gefotografeerd, zowel privé als zakelijk. Wie kent niet Foto Schuizeman in Doesburg. Daar ging je vanuit de regio naartoe voor onder andere pasfoto's en trouwreportages. Ook voor het kopen van een camera ging je naar een fotozaak. Jan Schuizeman werkte ook voor dagblad *De Graafschap-bode* en was regelmatig op pad.

'Onze woning was achter de winkel. Dat was prettig omdat ik zo snel in de winkel kon zijn. Ik heb altijd meegewerkt en leerde al doende wat er zoal nodig was voor het maken en ontwikkelen van foto's. Na enkele jaren kregen wij ondersteuning. Zowel Roel Fokken, Roel Soer als Jan Botvliet hebben vele jaren bij ons gewerkt.'

'Of ik nog een anekdote heb uit die tijd? Even denken. Ja hoor. Naast onze winkel zat slagerij Van Lent. Via een poortje kwam je in elkaars tuin. Bij Van Lent werd eens in de twee weken geslacht. Op een van de slachtdagen was ik voor in de winkel en hoorde ineens gerammel en gedoe uit het woongedeelte. Ik loop naar achteren om te kijken

wat er aan de hand is en word bijna omver gelopen door een varken. Dat was dus ontsnapt uit de slachterij. Hij rende naar de winkel, gooide vitrines en de toonbank om en veroorzaakte een behoorlijke ravage. De slager kwam al snel achter hem aan, heeft het varken gevangen en via de voordeur naar buiten gebracht. Een hilarische gebeurtenis die ik nog zo voor me zie.'

Reizen

'In 1974 zijn we gestopt met de winkel. We kregen toen nog meer tijd om te reizen, een grote hobby van ons beiden. We hebben heel wat landen bezocht in diverse werelddelen. Dat kwam mede door het werk van onze schoonzoon en dochter die als expats in diverse landen woonden. En je begrijpt dat wij daar naartoe gingen om hen en onze kleinkinderen te bezoeken en het land te verkennen. Een van mijn eerste reizen alleen was het bezoek aan de kinderen in Saoedi-Arabië in 1978. Het was de bedoeling dat ik daar vlak voor de bevalling van hun tweede kind zou arriveren. Dat lukte niet omdat de ambassade op de dag dat ik het visum op kon halen gesloten bleek. Uiteindelijk ben ik er twee dagen later dan gepland aangekomen. Wat mij in het land onder andere opviel was het picknicken in de woestijn, een beetje zanderig. En dan het feit dat vrouwen niet mochten autorijden en achter in de deels geblindeerde auto's zaten. Inmiddels is dit gelukkig wat anders geworden, ze mogen nu zelf achter het stuur. Er waren toen ook al prachtige luxe winkelcentra. In de jaren 80 van de vorige eeuw kochten wij een camper om daarmee Europa te bereizen. We hebben heel veel landen bezocht en ervan genoten. Sinds het overlijden van Jan gebruik ik de camper niet

Tjitske probeert nog zoveel mogelijk actief te zijn in de tuin.

meer. Maar de camper, inmiddels veertig jaar oud, is een familiecamper geworden waarvan onze kinderen en kleinkinderen graag gebruik maken.'

Familie

Tjitske en Jan kregen drie kinderen; twee dochters en een zoon, vier kleinkinderen en vijf achterkleinkinderen. 'Mijn tweede dochter is helaas twee jaar geleden overleden. Gelukkig heb ik nog een heel goed contact met haar man en hun kinderen. Onze drie kinderen groeiden op in Doesburg en later in Laag-Keppel waar we in 1965 naar toe verhuisden. Ik woon nog steeds in het huis dat we destijds kochten. Ik geniet van het huis, de tuin en de omgeving. Als het mogelijk is, ga ik hier nooit meer weg. Ik rijd gelukkig nog auto en mijn rijbewijs wordt nog steeds verlengd. Dat maakt het ook mogelijk om zelf mijn boodschappen te doen. Ik red me dus nog prima. Het fietsen is wat lastiger geworden, ook het wandelen kost moeite, dat doe ik dus maar niet meer.'

Huis en tuin

Het dagelijkse onderhoud van de tuin doet Tjitske nog zoveel mogelijk zelf, want: 'Ik geniet ervan om in en met de natuur bezig te zijn. In de winter zorg ik voor een mooi silhouet zodat ik ook vanuit huis nog een

interessante tuin zie. Daar word ik heel blij van.' Nog een mooie anekdote over het huis. 'Jan en ik kochten het in 1965. Het was ongeveer acht jaar daarvoor gebouwd in een voor Nederland in die tijd wat ongebruikelijke stijl. Na de overdracht vonden wij op zolder naast tekeningen, ook een maquette van het huis. Wat was het geval: de mensen van wie wij het huis kochten, waren na een bezoek aan familie in Amerika, helemaal enthousiast over de Amerikaanse huizen en meer in het bijzonder het huis van deze familie. Ze hebben de tekeningen gekregen van de architect, zijn hiermee naar Nederland gekomen en hebben het huis hier in Laag-Keppel nagebouwd. Wij vonden het zo bijzonder dat wij het gekocht hebben. Tijdens de open tuindagen enkele jaren geleden ontmoette ik een man die zeer geïnteresseerd was in zowel de tuin als het huis. Hij vertelde me dat hij hier gewoond had en hij bleek de zoon van het gezin waarvan wij het huis kochten, te zijn. Hij vond het bijzonder om hier rond te lopen en te zien hoe mooi het huis en de tuin nog steeds zijn.'

Betrokkenheid

'Ik ben erg geïnteresseerd in wat er in de wereld en mijn omgeving speelt. De oorlog in de diverse regio's, de milieuproblematiek, enzovoort. Het raakt me en verbaast me vaak

ook. We zijn met z'n allen verantwoordelijk voor deze wereld. Waarom maken sommige mensen er dan zo'n puinhoop van? Ik volg het nieuws op de voet, lees daarvoor ook twee kranten en kijk naar het nieuws. Ook de plaatselijke politiek en besluiten interesseren me.'

Interesses

'Om mijn brein levendig te houden, speel ik patience en doe ik kruiswoordpuzzels. Cryptogrammen niet, daar heb ik me nog niet zo in verdiept. Of ik nog andere hobby's heb? Jazeker, ik heb een aantal jaren tekenles gehad bij Aleida Hendriks.' De prachtige tekeningen hangen voor een deel in de woonkamer; de andere zitten in een map. Als Tjitske hierover vertelt, glanzen haar ogen. Ze mist de lessen wel, vertelt ze, het creatief en scheppend bezig zijn. Ze is, na afloop van de lessen, met twee medecursisten nog even samen doorgegaan. Maar na enige tijd zijn ze hiermee gestopt. Het was genoeg geweest. Ze hadden bijna alle vormen wel getekend. Ook met social media is Tjitske niet onbekend: 'Ik heb een Facebookaccount en wissel hier nieuws uit met vrienden en familie. WhatsApp gebruik ik niet. Vind ik niet prettig. Ik bel liever even. Dan hoor ik de stem en kan daarop reageren. E-mailen doe ik natuurlijk wel. Ik schrijf geen brieven meer zoals vroeger, maar stuur een e-mail. Dat gaat snel en ik ben er inmiddels behoorlijk bedreven in. Ik vind dit een prettige manier van corresponderen en aandacht geven. Mijn financiën verzorg ik ook zelf. Kortom, alles zelf doen is mijn motto, totdat het echt niet meer anders kan. Ik kijk ook altijd naar wat ik zelf nog kan, en anders vraag ik hulp. Een beetje eigenwijs ben ik gelukkig nog steeds. Mijn zoon woont in Doesburg en die doet, als het nodig is, klusjes voor me.'

Reflectie

'Waar ik blij van word? Als ik terugkijk naar mijn leven, dat was en is mooi. Ik geniet elke dag en zie de mooie dingen om me heen. Het contact met de kinderen en kleinkinderen is ook belangrijk voor me. Ze zorgen voor me en hebben veel belangstelling. En ik kan dat teruggeven. Ik word ook blij als ik kinderen samen zie spelen en praten in plaats van het getuur op de telefoon waardoor er geen contact is met de ander. Ik hoor van mijn kinderen en kleinkinderen gelukkig dat ze ook tijd nemen voor elkaar en samen spelletjes doen bijvoorbeeld. Tja, de wereld verandert, het brengt veel goeds en positiefs, maar er zijn ook aandachtspunten. Samen leven, samen zorgen, dat maakt blij.'

Weet wat u weet

Het is een bekend verschijnsel dat iemand die ergens niets vanaf weet dat ook zelf goed beseft en zich dus meestal wel enigszins op de vlakte houdt. Wanneer men ergens redelijk veel vanaf weet, denkt men al snel alwetend te zijn en dus is men ook vaak bijzonder stellig en ligt de eigen mening op het puntje van de tong. Wanneer men echter ergens heel erg veel vanaf weet, dan daalt die stelligheid vervolgens weer snel, omdat men beseft hoeveel men eigenlijk niet weet.

Kortom: het is het makkelijkst van leer trekken wanneer men niet gehinderd wordt door al te veel kennis van zaken.

De signaalwoorden zijn al van verre te herkennen. Begint een zin met: 'Het is toch echt belachelijk dat' en 'Ze moeten gewoon' et cetera, dan weet u al hoe laat het is.

U kent dat wel: 'Weet je wat ze gewoon moeten doen in Den Haag?' En dan komt er vervolgens een heel eenvoudige 'oplossing' voor een ongelooflijk ingewikkeld probleem, waarbij men zich dan tevens afvraagt waarom men dat in Den Haag nou in vredesnaam niet zelf kan bedenken. Nou, het probleem is over het algemeen dat men die 'oplossing' best kan bedenken, maar dat er een omvangrijke hoeveelheid consequenties uit zou voortvloeien die men thuis op de verjaardag, of in de plaatselijke kantine even niet overziet.

Dus mocht ome Jan op de komende verjaardag weer net iets te luid van wal steken, herinnert u zich dan mijn stelregel: hoe minder genuanceerd de mening, hoe minder kennis van zaken. Of zoals de Griekse wijsgeer Socrates ooit zei: Het enige wat ik zeker weet, is dat ik niets weet.

Gerard en Annie hadden drie kinderen. Op het moment dat Annie overleed, was alles op grond van een 'langstlevende-testament' in eigendom terechtgekomen bij Gerard. Daarna was een zoon overleden, maar diens kinderen lieten nooit iets van zich horen en dus wilde Gerard zijn twee nog in leven zijnde kinderen tot enig erfgenamen benoemen. Gerard kwam bij mij en trok meteen enorm van leer omdat hij al jaren boos was op zijn vorige notaris en daardoor op het notariaat als geheel. Er was namelijk gezegd dat er toch nog een deel naar die klein-

kinderen zou gaan. Maar Gerard was toch enig eigenaar van alles?! En dus maakte hij toch zeker zelf wel uit waar alles naartoe zou gaan!

Na enige inleiding moest ik hem toch echt mededelen dat de kinderen van zijn overleden zoon nog meedoen. En niet vanwege hun recht op een legitieme portie, maar omdat hun inmiddels overleden zoon bij overlijden van zijn vrouw gewoon als erfgenaam meedeed. Een langstlevende-testament zegt wel dat alles in eigendom naar de langstlevende gaat, maar dat betekent niet dat de kinderen helemaal niets krijgen; zij krijgen namelijk een vordering op de langstlevende. En die vordering was dus bij overlijden van hun zoon naar hun kleinkinderen gegaan. Ongeacht wat Gerard nu dan ook in zijn eigen testament zou zetten, het ging alleen nog maar over zijn eigen nalatenschap en niet meer over dat van zijn echtgenote.

Hij leek het ineens te begrijpen. En daarmee kwam ook het besef dat hij zijn vorige notaris jarenlang onterecht had uitgemaakt voor rotte vis. Hij had zichzelf veel ergernis kunnen besparen wanneer hij heel veel had geweten van het recht. Of beter nog: helemaal niks, zodat hij had geweten dat hij niets wist.

Foto: Wim van Hof

van de notaris

Mr. Jeroen te Lindert (49) is notaris te Doesburg. In zijn vrije tijd is hij zanger/pianist in een jaren 50 rock-'n-rollband.

Ff kletsen met . . .

Gerda Welt uit Laag-Keppel

Gerda (41) woont met haar man Gert (43) en hun twee dochters Ronja (10) en Elle-Noor (7) in Laag-Keppel. Gerda is kunstenaar en heeft haar atelier thuis.

Wat wilde je vroeger worden als je later groot zou zijn?

Op de basisschool in Usquert (Groningen) wilde ik achtereenvolgens juf en dokter worden. Op de middelbare school werd dit psycholoog. De rode lijn is duidelijk, mensen helpen. Maar ik was ook al vrij jong serieus met tekenen, ik was ongeveer zeven jaar toen ik op school een stickertje moest natekenen, toen voelde ik echt het kwartje vallen. Zo leuk vond ik dat! Op de middelbare school ontdekte ik dat dit echt mijn droom was; ik wilde tekenen, kunst maken om mensen blij te maken. Mijn ouders adviseerden me echter om een studie te kiezen waarmee ik gemakkelijker in mijn levensonderhoud kon voorzien. En tekenen als hobby erbij te houden. Dat vond ik op dat moment een goed idee. Ik ging daarom naar Wageningen en studeerde daar Voeding en Gezondheid. Maar al tijdens mijn studie

deed ik een vooropleiding op de kunstacademie ArteZ in Arnhem. En na mijn afstuderen in Wageningen volgde ik tussen 2004 en 2008 de deeltijdopleiding Vrije Kunst bij ArteZ in Arnhem. Ja en toen? In welke richting ga ik me echt specialiseren? Ik vond tekenen en schilderen leuk, maar ook fotograferen had mijn interesse. De laatste fase van de opleiding was behoorlijk stressvol. Ik 'moest' met mijn kunst het verschil maken. Dat kostte wel wat hoofdbrekens. Maar uiteindelijk ben ik geslaagd met een aantal 'kamerbrede' schilderijen. En nu maak ik pentekeningen, schilderijen en kaarten met daarop vrolijke dieren en diverse soorten (landbouw)machines. Ik bedruk zelf T-shirts, tassen en accessoires met diezelfde vrolijke dierfiguren en machines. Ik verkoop deze op markten en via mijn webshop gerdawelt.nl. In het atelier wachten mooie, gekleurde shirts op kinderen die hier heel blij van worden.

Wat zou je doen met 1 miljoen?

Dat is een mooie vraag met een niet zo gemakkelijk antwoord. Mijn gezin en ik wonen op een fijne plek in Laag-Keppel. Een ander huis dus maar even niet. Ik ga eerst nadenken, laat het geld maar even

rustig op de bank staan. Wel koop ik meteen mooie, dure verf, waarmee ik nog beter kan werken. En ik geef een deel weg aan diverse goede doelen. Wat ik belangrijk vind in mijn en ons leven is samen herinneringen maken door onder andere te reizen. Met een camper kunnen we dat op een manier doen die wij prettig vinden. Dat zal dus zeker gebeuren. En dan is er natuurlijk de toekomst van de kinderen. Met het geld kunnen de opleidingen van de kinderen betaald worden, ik vind het belangrijk dat ze later hun plek vinden en voldoening hebben in wat ze doen. Oh ja, wellicht dat mensen met een miljoen een nieuwe auto kopen, ik dus niet. Ik ben zo gehecht aan mijn oude rode bestelauto, die vind ik veel te grappig en handig.

Welk moment zou je willen inlijsten?

Voor mij is een inlijstmoment, het gevoel dat dingen op zijn plek vallen. Of het nu gaat om bijzondere momenten met ons gezin, saamhorigheid met vrienden, familie of geluksmomenten voor mij alleen. Daarbij zie ik mezelf nog staan op een klif in IJsland met het nummer *Sparks* van Röyksopp in mijn oren of mijn gevoel bij het skeeleren bij zonsondergang zoals vroeger op de dijk bij Usquert uitkijkend over het wad.

Wanneer was je trots op jezelf?

Heel trots was ik toen ik slaagde voor de kunstacademie. Ik had de uitdaging om mijn eigen stijl te vinden, iets wat bij mensen blijft 'hangen'. Mijn schilderijen in het eindexamenjaar hadden dat niet vond de examencommissie bij de laatste tussenbeoordeling, zes weken voor het eindexamen. Dat was even doorbijten en met iets komen wat echt van mij was, waarin ik mijzelf terugzag. Ik heb toen in zes weken, vijf grote schilderijen eruit geperst (deels in de nachtelijke uurtjes – misschien was dat de truc –) en daarmee een goed eindcijfer gehaald. Ik was zo trots dat het me gelukt was om mijn droom, te slagen voor de kunstacademie, te verwezenlijken.

Welke app gebruik je het meest?

Ik heb niet één app, maar er zijn er twee die ik veel gebruik. WhatsApp is er een van. Natuurlijk kan ik zonder, maar het is oh zo gemakkelijk om snel een berichtje te versturen of iemand even te laten weten dat je aan hem of haar denkt. Mijn ouders, die nog in Usquert wonen, zetten de mobiel meestal uit. Dus appen met hen heeft geen zin; ik kan hen beter bellen met de vaste lijn. Mijn favoriete app is toch wel Shazam. Dit is een muziek-app waarmee ik, als ik een nummer hoor, de titel en de artiest te weten kom door de app het nummer te laten 'horen'. Daarna kan ik het nummer luisteren op bijvoorbeeld YouTube, of ik koop – heel ouderwets – een cd. Ik heb altijd muziek aan staan. Of het nu in mijn atelier is of nu in de woonkamer. Ook bij het skeeleren heb ik muziek in mijn oren. Muziek is echt belangrijk voor mij.

Beschrijf jezelf in drie woorden

In drie woorden is lastig, wel kan ik drie eigenschappen benoemen. Ik ben creatief, dat is wel duidelijk denk ik. Ik vind het mooi om iets te scheppen, iets waar anderen blij van worden. Het geeft mij veel voldoening om iets vanuit het niets te maken. Als tweede eigenschap noem ik gevoel voor humor. Dat is wel een rode draad. Ik hou niet van te serieus en ben meer van de zelfspot. Bij het tekenen van de dieren voor de T-shirts, wordt het altijd een dier 'met een glimlach' met een guitige uitdrukking. Als derde eigenschap kies ik voor behulpzaam. Ik vind het fijn om anderen te helpen, bij wat dan ook. Ik

voel me snel betrokken en bied dan ook aan om, als iemand dat ook wil en als dat nodig is, te helpen.

Wat staat er nog op jouw bucketlist?

Ik heb niet echt een bucketlist voor mezelf. Als ik iets kan noemen is het reizen met onze kinderen. Er zijn voor mij nog zoveel landen die mijn intrigeren en die ik graag met ons vieren zou willen bezoeken. Over een paar jaar hoop ik dat dat kan, dan zijn zij groot genoeg. Ik hou van koele landen, zowel mijn dochters als ik kunnen niet zo goed tegen de warmte. We komen daarom graag in de wat noordelijker gelegen landen. In IJsland zijn we nog niet met de kinderen geweest. Dit komt dan ook zeker op het lijstje. De bergen en de parken van Canada en Amerika lijken mij ook heel interessant. Of landen waar de Keltische cultuur terug te vinden is, zoals Schotland, Ierland en Wales. Ik hou van 'kale' ruige landschappen waar je ver kunt kijken, net als in Groningen. Maar ik hou ook erg van steden als Venetië en Florence en kan daar wel dagenlang rond dwalen. En weet je, ik ben eigenlijk gewoon gelukkig hier, in Laag-Keppel, met mijn huidige leven met mijn gezin, familie en vrienden. Dus als de bucketlist een lijst blijft, oké...

Koffie of thee?

Ik moet bekennen dat ik niet zo goed kan kiezen. Ik vind beide lekker. Maar meestal gaat het als volgt: vaste prik is eerst 's morgens thee bij het ontbijt, daarna tweemaal koffie en de rest van de dag thee. Ik heb ook zo'n thermobeker die ik overal mee naar toe neem met mijn eigen thee. Ik bestel mijn favoriete losse Ceylon thee in kilo-verpakkingen bij een winkel op de Veluwe. Het is dus om en om. Dat bevalt me goed.

Waar krijg je de slappe lach van?

Ik krijg best vaak de slappe lach, en wel zo vaak dat ik niet kan benoemen waarvan of waarover. Het gebeurt echt regelmatig en kan over onhandige kleine dingen gaan. Een voorbeeld is tijdens onze laatste vakantie in Zweden; ik had een boekingsfoutje gemaakt en wij konden niet op de plek op de camping staan die ik in gedachten had. Nou, dat werd dus pal naast de receptie op een heel klein en behoorlijk schuin stukje gras. En stel je voor, het was windkracht 6 en wij moesten onze vouwwagen met tent opzetten. We wilden dat niet met de opening naar de receptie, maar de consequentie was dat de opening dan pal in de wind lag. Dat was wat onhandig kan ik je vertellen. Ik hing 1,5 uur aan de klapperende tentstokken en mijn man timmerde ondertussen de 50 haringen in de grond. Waarbij ik nog serieus een paar keer aan hem vroeg of we toch niet beter de opening konden omdraaien naar de receptie toe. Vond hij niet grappig. Ik kreeg er, zeker achteraf, de slappe lach van. Dit is een van de voorbeelden, bij het kamperen gebeuren wel meer flaters waar ik vreselijk om kan lachen.

Waar staat jouw droomhuis?

Toen Gert een baan kreeg in Doetinchem, gingen wij op zoek naar een huis in de omgeving. En die vonden we hier in Laag-Keppel. Echt ons droomhuis, met de ruimte binnen en buiten waar we blij van worden. Ik heb mijn atelier bijvoorbeeld aan huis. Ik ben dol op mijn tuin en vind het fijn om zo het bos in te wandelen of langs het water. Ik voel me ook echt thuis in de buurt en in de Achterhoek. Dat had ik direct toen wij hier gingen wonen.

BERT
Evers
BLOEMBINDER

- | Bloemwerk
- | Workshops
- | Rouw- en trouwbloemwerk
- | Duurzaam bloemist
- | Bestellen via eigen website mogelijk
- | Uniek inkoopstelsel voor bedrijven

KEPPELSEWEG 51 | 7001 CE DOETINCHEM | TELEFOON 0314 - 393918 | E-MAIL: INFO@BLOEMBINDER.NL | WWW.BLOEMBINDER.NL

lt BOUWMARKT DE TOLBRUG

Emmerikseweg 17
7227 DG Toldijk
T: (0575) - 45 16 55
F: (0575) - 45 26 79
E: info@bouwmarktdetolbrug.com
www.bouwmarktdetolbrug.com

De bouwmarkt met vele specialiteiten.

- Persoonlijke bediening en goede service
- Wij denken met u mee en geven graag advies
- Ook uw adres voor propaangasvullingen
- Hout en Plaat op maat
- Vele artikelen per stuk/ per meter verkrijgbaar
- Ongelooflijk veel materialen tegen scherpe prijzen

Grondwerk | Gazon Aanleg | Zaag- en snoeiwerk
| Snipperen | Machinaal knotten | Stobbenvreezen
| Klepelwerk | Machinaal hagen scheren

Loenhorsterweg 7E - 6999 DT Hummelo
T: 06- 22 21 78 13 E: info@bohyl.nl I: www.bohyl.nl

DUURZAME (H)EERLIJKE BEEFBURGERS UIT DE STREEK

Rijksweg 88 Laag-Keppel
0314 380050
www.deoldeschole.nl

Dinsdag t/m Zondag geopend
1200u -2100u
Zomervakantie maandag geopend

Stefan van Middelkoop

Bertel Bomhof

Even kennismaken met ... de jeugdtrainers van de J08

Met 9 jeugdteams en de bikkels staan er wekelijks heel wat jeugdtrainers op de velden van HC'03. De club is maar wat blij met al deze vrijwilligers die de jongste leden voetbaloefeningen bijbrengen en hun begeleiden bij wedstrijden. In deze uitgave maken we kennis met twee jeugdtrainers: Stefan van Middelkoop en Bertel Bomhof van de J08.

Het is dinsdagavond iets na 19.00 uur als Stefan en Bertel in de kantine plaatsnemen voor een gesprek. Hun wekelijks trainingsuurtje zit er net op. 'Of het goed ging? Jazeker, dit is een hele leuke groep', lacht Stefan. Bertel is het daarmee eens. 'Na afloop van de training vragen we altijd of de jongens het naar hun zin hebben gehad en altijd is het antwoord ja. En als zij het naar hun zin hebben, dan hebben wij dat ook.'

Stefans zoon Sepp zit sinds vorig seizoen op voetbal. Toen er aan het begin van dit seizoen geen trainer beschikbaar was voor zijn team bood Stefan zijn hulp aan. 'Vroeger bij Drempt Vooruit was ik ook lange tijd jeugdleider, dat leek me nu wel weer leuk.'

Op zaterdag tijdens de wedstrijden kan ik er niet altijd bij zijn omdat ik dan moet werken, gelukkig zijn er altijd ouders bereid te helpen. Bij de training op dinsdag ben ik er wel vaak bij.'

Voor Bertel gold hetzelfde. Zijn zoon Duc startte ook vorig jaar met voetballen maar in de loop van het jaar werd de groep te groot voor één trainer en werd daarom opgesplitst. 'Toen moest er ook een extra trainer komen ... ik ben er toch altijd als hij moet voetballen, dacht ik. Bovendien vind ik dit een hele leuke leeftijdscategorie.' Beide trainers moeten lachen waarna Stefan zegt: 'Op deze leeftijd moet je ze echt bezighouden.'

Zodra ze heel even moeten wachten, gaan ze flauwekullen. We proberen ze spelenderwijs wat bij te brengen. We doen ons best om ze wat basisvaardigheden te leren: een bal aan-nemen, balbeheersing, passen, recht vooruit schieten... dat soort dingen. Hopelijk pikken ze daar wat van op, maar het gaat ons er vooral om dat ze er plezier in hebben.'

Dat plezier stralen de jongens zeker uit. 'Op dit moment hebben we 12 jongens in het team in de leeftijd van 6 tot 8 jaar. Daarbij zie je al grote verschillen; sommigen beginnen net met voetbal, anderen zijn dagelijks met een bal in de weer en dat zie je terug op het veld. Dat is allemaal prima. Het plezier staat voorop', zegt Bertel tot slot.

Het touwtrekken... ontrafeld

Kijkend naar ledenaantallen zijn de vijf populairste sporten van Nederland: voetbal, tennis, golf, gymnastiek en hockey. Vissen staat eigenlijk op nummer 3, maar kom op lezers; zeg nou zelf, is vissen wel een sport? Met 2,5 uur staren naar je dobber, verbrand je slechts 300 calorieën. Wim Zenhorst (37) uit Voor-Drempt had niet zoveel met de meeste van de genoemde sporten, maar was wel een fervent sportvisser. Ondanks de derde plaats in de top 5 van sport, vond Wim's dokter dat Wim écht in beweging moest komen. Hij moest op zoek naar een actievere sport dan vissen.

Waarom? Met een ferme duw op de hendel, komt het hydraulisch systeem van zijn Case CVX160 in actie. De laadbak van zijn dumper van 10 kuub komt omhoog en de bak zand schuift naar achter. 'Ik was vergeten de laadklep van de dumper omhoog te doen, waardoor de hele combinatie achterover kantelde.' De trekker met daarin Wim komt van de grond en de dissel breekt af. Als een lappenpop wordt Wim door zijn cabine

geslingerd. De vier hechtingen in zijn hoofd zijn met een paar weken verdwenen. Met de negen verschoven rugwervels gaat het wat moeizamer. 'Ik moest vaak naar de bottenkraker, volgens mij heet het eigenlijk de chiropractor, want een aantal rugwervels verschoven steeds weer.' Zijn dokter adviseerde hem te gaan sporten, zodat zijn rugspieren steviger worden en de wervels niet meer verschuiven.

Ijskrabber

Na wat onfortuinlijke ontmoetingen met de sportschool, besluit Wim het roer om te gooien. 'Fitness, hardlopen, fietsen; ik vond er allemaal geen bal aan. Ik gebruikte het pasje van de sportschool vaker als ijskrabber, dan dat ik daar echt aan die gewichten zat te trekken.'

Via een kameraad komt Wim, dan 19 jaar oud, terecht bij TTV: Touwtrekvereniging Bekveld. Hij geeft het een kans en vindt het direct leuk. 'De volgende dag was wel vreselijk. Ik kon niet meer rechtop staan van de spierpijn.' Toch schrikt dat hem niet af, en bij de sportschool hebben ze hem nooit meer gezien. Wim vertelt: 'Touwtrekken is een sport waarbij je je hele lichaam traint. Je handen, je vingers, je armen, je benen, rug, buik, gewoon alles. Ik woog 95 kilo toen ik begon. Nu weeg ik 81 en mijn conditie is vele malen beter.' Het wordt bekrachtigd door

TTV Bekveld in actie in Medler (Vorden), rechts Wim Zenhorst.

de mouwen van zijn T-shirt, die nog maar net om zijn bovenarmen lijken te passen; er wordt vandaag sowieso niet armpje gedrukt.

Samen met drie zielsverwanten heeft Peter Berenpas de touwtrekvereniging in 1968 opgericht. In zijn eigen achtertuin is door hem en de leden een kantine gebouwd, met kleedkamers, een bar en een binnentrainingsruimte met zand. 'Omdat de binnenruimte niet zo lang is, hangen aan de muur katrollen gemaakt van autovelgen. Tijdens de training sta je dus naast je tegenstander. Ik vind dat wel mooi, omdat het makkelijker is om elkaar een beetje te jennen.'

In Bekveld wordt op dinsdag- en op vrijdagavond getraind. Voor geïnteresseerde lezers: op deze avonden is een ieder welkom om te komen kijken of een sessie mee te doen. Een touwtrekseizoen ziet er anders uit dan anderen sporten. 'Het touwtrekseizoen start in januari. Dan komen we een avond bij elkaar en trappen we het seizoen af. Iedereen geeft aan wat zijn ambities zijn en dan bepalen we in welke gewichtsklassen we meedoen. Meestal doen we met TTV Bekveld mee in de gewichtsklassen 640, 680 en 720 kilo van onze regio Midden Oost. In plaats van wedstrijden zijn er toernooien. Iedere touwtrekvereniging moet een toernooi organiseren, dat zijn er 8 in een seizoen en die vinden altijd op een zondag plaats in de periode maart tot september. Op een toernooi speel je tegen meerdere ploegen. TTV Bekveld organiseert jaarlijks het toernooi bij het clubgebouw, op het terrein van de familie Berenpas. Daarnaast bepalen we in januari ook naar welk buitenlands toernooi we gaan. Dan zijn we een heel weekend van huis in bijvoorbeeld België of Zwitserland. Ook zijn we altijd present bij het NK Touwtrekken. Buiten het seizoen trainen we door, maar minder intensief.'

Wat zijn de regels precies?

Wim legt uit dat de kilo's uit de gewichtsklassen bij toernooien heel serieus worden genomen. 'Je staat met acht personen aan het touw. In sommige klassen met zes. Idealiter ligt het aantal kilo's van het team zo dicht mogelijk op de max van de klasse, zodat je zoveel mogelijk gewicht in de strijd kan gooien, maar: een gram te veel betekent dat je niet mag meedoen.'

'Je wordt vooraf als team in je korte broek gewogen, op een soort weegbrug. In grotere toernooien word je ook wel eens individueel gewogen en krijg je een soort paspoort met je naam en gewicht. Het wegen gebeurt voorafgaand aan de wedstrijden. Het komt dus wel voor dat het team te zwaar weegt en dan moet je maatregelen nemen. Dat kan door personen te wisselen, maar je kan ook proberen om gewicht te verliezen en opnieuw te wegen. Wij zijn wel eens gaan hardlopen, maar hebben ook wel eens een collectief toiletbezoek gepleegd. Ik heb ooit een team gezien waarvan de leden allemaal met een regenpak aan in de auto werden gezet, terwijl de kachel op vol vermogen stond te brullen. Een half uurtje later kwamen ze met een rood hoofd door de weegronde.'

We vragen Wim wat uit te leggen over het spel. 'Tegenwoordig sta je altijd links van het touw. Aan het touw hangen vijf linten. Het middelste lint geeft het midden van het touw aan. Dan volgt een lint dat de 4-meter-markering aangeeft. Het team dat dit lint over de middenlijn trekt, wint. Het tweede lint geeft de markering aan vanaf waar de eerste persoon wordt opgesteld. In het veld is er maar 1 bijzondere positienaam: de ankerman. Dat is de laatste man aan het touw. Hij mag het touw om zijn middel en over de schouder laten lopen. De overige posities hebben de nummers 1 tot en met 5.'

Wim schudt met zijn hoofd als we vragen of er noppenschoenen gebruikt worden. 'Nee, dat kan niet. Je moet gemakkelijk vooruit kunnen stappen en als die noppen vastzitten in de grond, val je snel voorover. Het mag overigens ook niet.' Touwtrekschoenen zijn te koop, maar de ideale schoen wordt eigenhandig door TTV Bekveld gefabriceerd. 'Een omgebouwde ijshockeyschoen, daar zetten we een ijzeren hak onder en een houten plaat.

Bekveld speelt in een oranje shirt met groene broek en groene sokken en we dragen een leren riem, vooral om kleren op de plek te houden en schuren met het touw te voorkomen. Verder mag je hars, zaagsel of magnesium op je handen smeren voor extra grip.'

Wedstrijdverloop

De scheidsrechter zegt: 'Klaar aan beide zijden? Pak het touw.' Dan gaan de handen van de scheidsrechter omhoog en volgt het commando 'Strekken' waarbij het touw naar het midden wordt gedi-

**Bouke Vieberink
Timmerwerk**

Drempt 0633923444

Gildeweg 1- 6996 AS - DREMPT

www.breininzicht.com

Heidi Nusselder
heid@breininzicht.com
06-10665701
Drempt

Training
Voorlichting
Gesprekskaarten
Activiteiten pakketten

KOM LANGS EN LAAT JE VERRASSEN DOOR ONZE KEUZE AAN FIETSEN!

600M² FIETSPLEZIER **doesburg**

Xycle

NIEUW IN ONZE COLLECTIE

HUYSER

ervaar het verschil

Xycleservice

Leigraafseweg 33f • 6983 BR Doesburg
t 0313 412 727 • www.xycleservice.nl

Geniet van kalkvrij/energie-
besparend water. Neem een
kijkje op onze website voor
onze waterontharders.

Dimmendaal Installatietechniek

verzorgt onder andere:

- gas
- water
- electra
- centrale verwarming
- zinken of koperen goten
- dakbedekking
- onderhoud/vervangen van uw cv ketel

Zomerweg 36
6996 DR Drempt
0313 471192
06 83 33 61 57 (afspraken)

info@dimmendaalinstallatietechniek.nl

DÉ INTERIEURSPECIALIST

Wij zijn dé specialist op gebied van:

VERF | BEHANG | GORDIJNEN
TAPIJT | RAAMDECORATIE
VINYL | LAMINAAT | PVC VLOEREN
BUITENZONWERING
HOUTEN VLOEREN

WIJ GEVEN GRATIS THUISADVIES!

**COLORS
@HOME**

GOSSELINK

Landlustweg 30 | 7221 BS Steenderen
Telefoon (0575) 45 12 88 | Fax (0575) 45 27 02
E-mail gosselink@colorsathome.nl

geerd. De scheidsrechter zegt 'Trekken', dan wordt er enige spanning op het touw gezet en vervolgens volgt...NU! waarbij de armen van de scheidsrechter snel omlaag gaan en de wedstrijd is begonnen. Wim: 'Die start is een belangrijk moment, want daar kan je direct terrein winnen of verliezen.'

'De wedstrijd is verder vrij simpel, maar tactieken zijn er wel degelijk, waarbij het afhankelijk is waar je speelt. Een keiharde ondergrond in de zomer, of bijvoorbeeld indoor, vind ik iets minder uitdagend. Ik vind het mooi wanneer de grasplaggen worden weggetrapt en je jezelf kan ingraven in een kuil. Die kuil staat lekker stevig, maar je moet een keer dat stapje zetten om eruit te komen en dat is een moeilijk moment. Dat moment kan je tactisch gebruiken door soms juist wat ruimte te geven.'

Een wedstrijd kan snel voorbij zijn. Wim vertelt dat hij bij zijn eerste wedstrijd als een goudvis uit het water werd getrokken. 'Doorgaans duurt een wedstrijd tussen de twee en vier minuten. Dan wordt er gewisseld van kant en volgt een tweede ronde. Win je beide beurten, dan verdien je drie punten. Speel je gelijk, dan krijgen beide partijen 1 punt.'

Volgens het *Guinness Book of Records* duurde de langste touwtrekwedstrijd ooit maar liefst 2 uur en 41 minuten. 'Het is een op-en-top teamsport. De kunst zit vooral in een goede stijl aan het touw, allemaal hetzelfde doen en een goede strategie. Een touwtrekwedstrijd begint met duur: je wacht eerst je tegenstander af en vervolgens zet je de aanval in. Het eerste stuk vergt uithoudingsvermogen. Het tweede gedeelte vraagt juist een piekkracht, vergelijkbaar met de sprint aan het eind van een lange hardlopedwedstrijd.' Wim adviseert ons een paar filmpjes te kijken op YouTube met als zoekopdracht '*tug of war*', Engels voor touwtrekken. Het geeft de grote krachtsinspanning duidelijk weer en vooral ook de synchronie: teams die als een duizendpoot voortbewegen, perfect op elkaar ingespeeld.

Winnaarsmentaliteit

Wim heeft een overduidelijke passie voor de sport. Zijn ambities zijn groot, misschien wel groter dan zijn club kan bieden, maar de clubliefde is groter. En er is gebrek aan tijd: een fulltimebaan en twee jonge kinderen zorgen ervoor dat hij niet meer uren kan trainen. Sterker nog: Wim laat ook veel voor de sport. Een toernooi op zon-

De speciale geprepareerde 'touwtrek-schoenen'.

dag, betekent dat hij op zaterdag op tijd in bed ligt. 'Ja, ik was ooit ontzettend kwaad toen een aantal teamgenoten hadden doorgehaald op het Bekvelds Feest en we vierde werden in plaats van de haalbare tweede plaats. Ik ben toen twee weken niet gaan trainen.' Als we vragen naar de prijzenkast, vertelt Wim over de hoogtijdagen van TTV Bekveld. 'Dat was een tijd waarin een vriendenclub van 12 kerels zich suf trainde. Ze werden in 1990 tweede op het WK Clubkampioenschappen in Slagharen.' Afgelopen jaar was het Wereldkampioenschap in Holten. 'Als zoiets in Nederland komt, dan moet je daar gewoon bij zijn als Nederlandse club. Geen grote prijzen: we hebben één wedstrijd gewonnen van de twaalf, maar het was wel een prachtige ervaring.'

Het leidt tot de vraag wat voor type mensen de sport bedrijven. Het is een duidelijk antwoord: 'Het zijn stuk voor stuk ontzettend eigenwijze mensen. Dat ben ik zelf ook. Verder zijn het vooral doorzetters. Touwtrekken gaat altijd door, behalve bij onweer. Ook gebeurt het wel eens dat je tijdens een trekbeurt het vel van de handen scheurt, maar ja, misschien wat tape eromheen en wel gewoon door.' Daarnaast typeert respect voor de tegenstander en de scheidsrechter de sport, vergelijkbaar als bij rugby. Hoewel: 'Ik kreeg ooit een waarschuwing nog voordat de wedstrijd überhaupt begonnen was, wegens commentaar op de scheidsrechter.' Ok, in een carrière van 18 jaar is dat te overzien.

TTV Bekveld toernooi TTV De Heure in Borculo, derde van rechts Wim Zenhorst.

HANS

— Ouderwets lekker! —
Vakmanschap...en dat proef je!

Gezellige en Smaakvolle feestdagen!

Bestel eenvoudig en snel via onze website!

Kerkstraat 38 6981 CN Doesburg 0313-110175
www.hansbanket.nl

Groenten

FRUIT

Streek
PRODUCTEN

Fijne Feestdagen

HORSTINK
FRUITBEDRIJF

BOERDERIJWINKEL

- GROENTE, FRUIT & STREEKPRODUCTEN
- MOOIE KERSTBOMEN
- LEUKE EN LEKKERE CADEAUPAKKETTEN

Prinsenmaatweg 3, Rha/Steenderen
0575-451643 - www.fruitbedrijfhorstink.nl
Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag 9-18 uur en zaterdag 9-16 uur

Hotel

Café

Restaurant

lunchen - dineren - vergaderen - logeren - arrangementen

Dorpsstraat 9 - 6999 AA HUMMELO - Tel.: (0314) 38 12 14
welkom@degoudenkarperhummelo.nl

www.degoudenkarperhummelo.nl

GARAGE PELGROM

- ✓ VERKOOP NIEUWE EN GEBRUIKTE AUTO'S
- ✓ REPARATIES EN ONDERHOUD VAN ALLE MERKEN
- ✓ APK II-KEURSTATION

Broekstraat 5a 6999 DE HUMMELO T 0314 - 381651 E info@garagepelgrom.nl | www.garagepelgrom.nl

Even rechtzetten: ondanks dat er veel eigenwijze mensen zijn, was het niet lastig om een plek binnen de club te krijgen. 'Iedereen is hartstikke blij met een nieuw lid en die proberen we zo goed mogelijk te helpen om de techniek eigen te maken. Het is niet zo bekend als andere sporten en we vinden het prachtig als mensen voor het touwtrekken kiezen. Bij ons mag een nieuw jeugdlid het eerste jaar gratis trainen; het lidmaatschap wordt betaald door de club.' Een sport als touwtrekken is echter niet voor iedereen weggelegd; een stevige portie doorzettingsvermogen is vereist om de benodigde spierkracht, techniek en fitheid te bereiken. Vrienden van Wim die grapjes maken over de sport worden stevast uitgenodigd voor de jaarlijkse open wedstrijd 'ongetraind', en staan vervolgens gemiddeld drie dagen krom van de spierpijn. Grapjes hoort hij daarna niet meer, maar helaas leidt het ook niet altijd tot nieuwe aanmeldingen. Wim vertelt

dat het ledenbestand er tegenwoordig helaas toch al wel wat anders uitziet dan enkele jaren geleden. Het is al een kleine sport, maar corona heeft impact gehad op het ledenbestand, vooral bij de jeugd, toen de uitdaging van de competitie tijdelijk wegviel. 'Daar maken we ons wel zorgen over, maar de huidige leden zijn goed op dreef. We worden hierbij geholpen door de trainers die tweemaal per week vrijwillig klaarstaan om ons te trainen.'

We sluiten af met de vraag: 'Wat zei je vriendin toen je haar voor het eerst vertelde dat je op touwtrekken zat?' Wim moet even nadenken, maar geeft dan aan het zich niet meer te kunnen herinneren. 'Wel kan ik standaard rekenen op grappen of gelach, wanneer ik vertel dat ik op touwtrekken zit.'

Later die avond ontvang ik een bericht van Wim: 'Over touwtrekken zegt m'n vriendin dat ze vooral blij is met twee avondjes rust in de week!'

Overtredingen die veel voorkomen bij de touwtreksport

1. **Zitten** - Opzettelijk zitten op de grond, of er niet in slagen ogenblikkelijk tot touwtrekpositie terug te komen na uitglijden.
2. **Steunen** - De grond raken met enig deel van het lichaam anders dan de voeten.
3. **Klemmen** - Elke houding die de vrije beweging van het touw voorkomt.
4. **Greep** - Elke greep anders dan de gewone greep beschreven in regel 11, 12 en 13 van het algemeen wedstrijdreglement touwtrekken.
5. **Propping** - Het touw in een positie houden waar het zich niet beweegt tussen het bovenlichaam en het bovenste deel van de arm.
6. **Touwtrekpositie** - Zitten op een voet of het been of de voeten niet voor de knie gestrekt.
7. **Inpalmen** - Het touw door de handen laten lopen.
8. **Roeien** - Herhalend zitten op de grond terwijl de voeten achterwaarts bewogen worden.
9. **Ankermansgreep** - Elke greep anders dan de greep beschreven in regel 13 van het algemeen wedstrijdreglement touwtrekken.
10. **Verzorger** - Het communiceren van de verzorger tegen zijn team terwijl ze aan het trekken zijn.
11. **Inactiviteit** - Teams die er niet in slagen om activiteit te ontwikkelen tijdens een trekbeurt met het oogpunt te winnen, wat leidt tot een voortdurend status quo, wat de sport in diskrediet kan brengen, riskeren een No Pull, welke ten alle tijden kan worden uitgeroepen. De trekbeurt zal worden herstart op een nieuwe, of minder aangedane baan in de directe nabijheid van de oorspronkelijke baan. De wedstrijd mag niet terug in de oorspronkelijke baan. Wanneer een trekbeurt met periodes van inactiviteit langer duurt dan 10 minuten, zal de hoofdwedstrijdleader de wedstrijdleader van die trekbeurt attenderen op het uitroepen van een No Pull.
12. **Zijwaarts stappen** - Het naar buiten stappen van de touwtrekbaan of -lijn of het trekoppervlak, voor het verkrijgen van een niet eerlijk voordeel.
13. **Voetgangen** - Het maken van indeukingen in de grond op enige wijze voordat het teken 'strekken' is gegeven.

www.rometron.nl

IJSBOERDERIJ DE STEENOVEN

'HET GRAS VAN VANDAAG, IS HET IJS VAN MORGEN'

• **VERS BOERENIJS** • **KOFFIE & THEE** •

• **TERRAS & SPEELTUIN** •

• BROEKSTRAAT 2, 6999DE, HUMMELO • WWW.IJSVANDESTEENOVEN.NL •

Wekelijks zijn ze op ons sportpark te vinden in trainingskleden of wedstrijdtenue, maar voor deze gelegenheid lieten ze zich graag in het nieuw steken. De dames van ons damesteam 30+ en hun twee coaches trainen iedere woensdagavond van 20.00 tot 21.30 uur. Op vrijdagavond spelen ze in toernooivorm wedstrijden zeven tegen zeven op een half veld. Dit gezellige team werd speciaal voor dit kerstnummer in het nieuw gestoken door Anita Hesse van Pand 41 uit Doesburg, met kleding voor zowel dames als heren. Haar medewerkster Audrey nam de kapsels voor haar rekening. Saskia Wiegand van Etos Doesburg verzorgde met medewerkster Manon de make-up, en Han en

Saskia van der Lans van Van der Lans Antieke Kroonluchters uit Hummelo stelden hun showroom ter beschikking voor deze sfeervolle foto die werd gemaakt door fotograaf Wim van Hof uit Laag-Keppel.

Op de bovenste rij staand van links naar rechts: Jeanet Witjes, Mintje Osinga en Brenda Smulders. Daaronder van links naar rechts: Niels Besselink, Nadine Cremers en Grietje Hulshof. Aan de rechterkant op de bovenste rij staand van links naar rechts: Sylvia Materman, Albertine Besselink en Rita Til. Daaronder van links naar rechts: Gerdina Hesselink, Cindy Herberts en Erwin Witjes.

Links tussen de bomen door het geboortehuis van Arnold Douwes: de pastorie aan de Rijksstraatweg in Laag-Keppel, omstreeks 1900.

Mensenredders uit Laag-Keppel

Begin september 2022 wordt bij Huize Gelre in Laag-Keppel een struikelsteen gelegd ter nagedachtenis aan de joodse mensenredder Hendrik Kroon. Zijn dochter vertelt bij deze plechtigheid dat zij haar vader in 1944 met wapperende jas van huis ziet wegfietsen uit Laag-Keppel. Hendrik Kroon kwam niet meer thuis en overleefde de oorlog niet. Even verderop aan de Rijksweg in Laag-Keppel bracht domineeszoon Arnold Douwes zijn jeugd door. Ook Douwes redde het leven van honderden mensen tijdens de Tweede Wereldoorlog door ze te laten onderduiken. Dankzij zijn dagboek is daar veel over bekend.

Arnold Douwes op jongere leeftijd.

Petrus Arnoldus Conrades (Arnold) Douwes wordt op 26 januari 1906 in Laag-Keppel geboren in het gezin van de plaatselijke predikant. Het gezin telt acht kinderen. Zijn vader is Petrus Arnoldus C. Douwes (1871-1935) en zijn moeder is Johanna Adriana Willeumier. Veel weten we niet over de jeugd van Arnold, maar wat we wel weten is dat hij een behoorlijk eigenzinnige jongen is die het klaarspeelt om tot tweemaal toe van de lagere school te worden verwijderd vanwege voorvallen die we nu zouden rekenen tot onschuldige ludieke acties.

Afgezien van de problemen op school krijgt Arnold in zijn jonge jeugd veel te verstouwen in de relationele sfeer. Zijn ouders raken betrokken in een voor die tijd heftig dorpsschandaal. Want wat gebeurt? Moeder Johanna Willeumier en buurman dokter

Bosch worden verliefd op elkaar en onderhouden twee jaar lang een relatie waaruit in 1917 een zoon wordt geboren: Hendrik Willeumier, halfbroertje van de dan elfjarige Arnold.

De dokter en de predikantsvrouw besluiten in 1916 afscheid te nemen van hun beider partners. Johanna trekt in bij dokter Bosch op 't Smaaleke in Laag-Keppel (nu Rijksweg 63, red). De ex-partner van dokter Bosch is mevrouw Breukink (in haar familie bekend als tante Grada) en zij verhuist na de scheiding naar villa Breukink aan de Keppelseweg in Hummelo. Vader Douwes blijft aanvankelijk in verbijstering met de kinderen (uitgezonderd het jongste dochtertje Gillette) achter in de pastorie. In 1992 schrijft Renée Rummelink in de inventarisatie van graven

't Smaaleke, thans Rijksweg 63 in Laag-Keppel. Hier was de huisartsenpraktijk van Dr. Bosch gevestigd.

op het kerkhof van Hoog-Keppel dat Douwes in de moeilijke tijd rond de scheiding in een week tijd grijs wordt. Wetenschappelijk gezien zijn de meningen verdeeld of dat ook echt gebeuren kan, maar de geleerden die het verschijnsel beschrijven, geven aan dat hevige stress zo iets mogelijk kan veroorzaken. Enfin: grijs geworden vertrekt Douwes naar het Limburgse Stevensweert en hij vindt in Cornelia C. Knake een nieuwe en toegewijde echtgenote. Zij huwen in 1926 in Limburg. De jonge Arnold is dan 20 jaar en hij is nog altijd zoekende naar een zinvolle invulling van het leven. Het voortgezet onderwijs heeft hem voor geen meter kunnen boeien en het zoeken naar baan of vrouw is ook niets voor hem. Broers en zussen zijn maatschappelijk succesvol, maar met Arnold wil het allemaal niet vlotten.

Noord-Amerika lonkt

Arnold besluit uiteindelijk dan toch maar om een opleiding te volgen aan de Rijks Middelbare Tuinbouwschool in Boskoop. Maar hij maakt het ook daar zo bont dat hij de opleiding zonder diploma moet verlaten. Als zijn vader huwt in Stevenbeek is Arnold dus 20 jaar en hij besluit dat het mooi genoeg is geweest in Nederland. Hij wil zijn horizon verruimen en hij vertrekt met de SS Veendam naar het Canadese Halifax waar hij op 3 juni 1926 aankomt. Zijn moeder is geboren in Chicago en via haar familie zal Arnold mogelijk wat zijn ingeburgerd. Wat hij nu precies doet in Canada en later in de Verenigde Staten? Ook daar is niet zo veel over bekend, maar het lijkt erop dat hij als

een soort hobo of hippie avant la lettre door de landen zwerft. Hij houdt het er tien jaar uit en maakt de Grote Depressie mee na de beurskrach in 1929. Door zijn sterk ontwikkeld rechtvaardigheidsgevoel komt hij in de VS in conflict met de autoriteiten. In een restaurant in Chicago (auteur Rutger Bregman houdt het op Texas) slaat de vlam voor hem in de pan als hij ziet dat een zwarte man niet wordt bediend. De politie komt er aan te pas en Arnold is zo boos dat hij zich aansluit bij de *International Labor Defence*, een organisatie wordt gerekend tot een tak van de Amerikaanse Communistische Partij. Dat is niet echt handig en de autoriteiten gaan op hem letten. Al heel snel is het oordeel dat

Douwes een irritante en staatsgevaarlijke figuur is en daar hebben ze in de VS een hekel aan. Ze maken korte metten met hem en Arnold wordt het land uitgegoid. Hij keert na tien jaar terug naar Nederland. Zijn vader is in 1935 overleden en van de erfenis maakt Arnold gebruik door zijn opleiding in Boskoop te financieren en af te maken. Zodra hij het diploma op zak heeft, vertrekt hij naar Frankrijk maar als in september 1939 de oorlog uitbreekt tussen Duitsland enerzijds en Frankrijk en Engeland anderzijds vertrekt Arnold terug naar Nederland.

Terug in Nederland

Rutger Bregman beschrijft in zijn boek hoe

Villa Breukink Hummelo, 1915. Woonhuis van Grada Breukink na de echtscheiding van dokter Bosch.

Graf te Hoog-Keppel van Johanna A. Willeumier, de moeder van Arnold Douwes. Zij overleed in 1939. Zij is naast haar tweede echtgenoot Dr. Bosch begraven. De vader van Arnold is ook in Hoog-Keppel begraven, samen met zijn tweede echtgenote.

groot de schok is voor Arnold als hij in mei 1940 bij zijn vriend huisarts Bob Belinfante in Laag-Keppel langsgaat. Belinfante werkte ooit als piepjonge arts min of meer als voluntair in de praktijk van dokter Bosch, de nieuwe echtgenoot van Arnolds moeder in Laag-Keppel. Dokter Bosch had Belinfante beloofd dat hij de huisartsenpraktijk mocht overnemen. Dan moest Belinfante eerst wel een tijd tegen kost en inwoning zonder loon in de praktijk aan het werk. En voor de jonge arts Belinfante was dat niet al te bezwaarlijk. Maar Bosch overlijdt plotseling in januari 1933. Belinfante neemt de praktijk over en gaat aan de slag als huisarts. Arnold Douwes en Bob Belinfante raken bevriend. Als Douwes in mei 1940 vanuit Boskoop arriveert in Laag-Keppel blijkt dat Belinfante uit het leven is gestapt. Een enorme klap voor Arnold. Hij blijft rondhangen in Hummelo en Keppel, werkt op een kwekerij die verbonden is aan Huize Keppel, maar beseft volgens schrijver Bregman nog steeds niet echt waar de Duitsers toe in staat zijn. Pas in het najaar van 1941 krijgt Arnold in de gaten dat het helemaal foute boel is door het verlies van zijn vriend Sam Jacobs in Laag-Keppel. Slager Sam Jacobs is net als Belinfante ook joods. Sam wordt op 8 oktober 1941 uit zijn huis in de Dorpsstraat in Keppel opgepakt en 22 dagen later volgt bericht dat hij in kamp Mauthausen is overleden. Lees: vermoord.

Arnold schrijft in zijn dagboek: *'Heel langzaam kwam bij mij de gedachte dat wij toch niet machteloos stonden tegen al dit geweld van de wrede bezetter, maar dat wij meer konden doen dan slechts passief verzet plegen.'* Volgens Rutger Bregman is Douwes in die tijd betrokken bij het doorknippen van kabels voor Duitse zoeklichten. Een activiteit die boswachterszoon Jan Veldkamp uit Hummelo het leven kost in een tuchthuis in Berlijn. Of Arnold ook kabels doorknipte? Hij schrijft daar zelf niets over. Wel wordt hij in september 1941 opgepakt door de SD en in Arnhem opgesloten omdat hij *Deutschfeindlich* zou zijn. Maar na een paar weken wordt hij weer vrijgelaten. In het voorjaar van 1942 gaat het kantje boord nog net goed met Arnold. Hij loopt namelijk met een Jodenster op zijn revers door Laag-Keppel en de SD is gealarmeerd om hem daarvoor te arresteren. Politieaan Berenschot uit Laag-Keppel is gealarmeerd en komt in volle vaart langs om Arnold te waarschuwen. Die heeft vijf kostbare minuten de tijd om zich razendsnel met zijn fiets uit de voeten te maken. Op zo'n 500 meter van huis ziet hij dat de SD al voor de deur staat.

Via Zelhem, Ruurlo en Dalfsen fietst hij die dag naar een broer van zijn vader. En via hem belandt Arnold in Drenthe. In het dorp Nieuwlande op de boerderij van de legendarische verzetsman Johannes Post. Daar bij Johannes Post begint een heldenepos. Arnold wil op zijn schuiladres wat te doen hebben en hij legt bij het echtpaar Post eerst maar eens een mooie tuin aan.

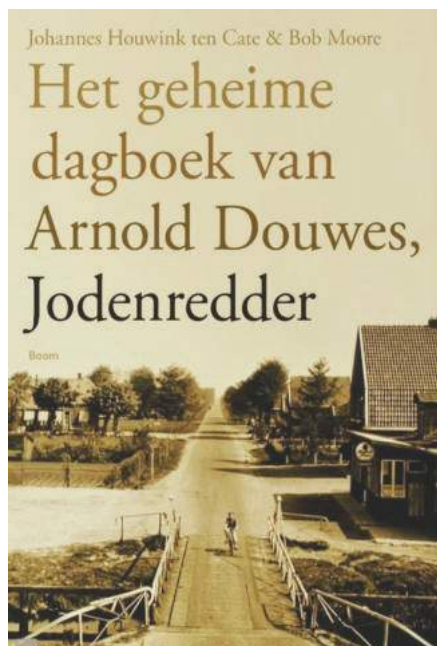
Johannes Post, Arnold Douwes en Max Leons

Journalist en oud-verzetsman Henri Knap beschrijft in zijn boek *De ronde van '43* een poging van een humane apotheker om een jonge Joodse onderduikster voor een paar dagen op een ander, veiliger adres onder te brengen. Henri Knap is in zijn boek mild over de mensen die worden benaderd, ook al durft niemand het risico te nemen om het meisje een paar dagen te verstoppert. Hij neemt haar uiteindelijk in arren moede zelf weer mee terug naar huis en ze bedenken samen een dekmantel waarbij het risico op ontdekking kan worden verkleind.

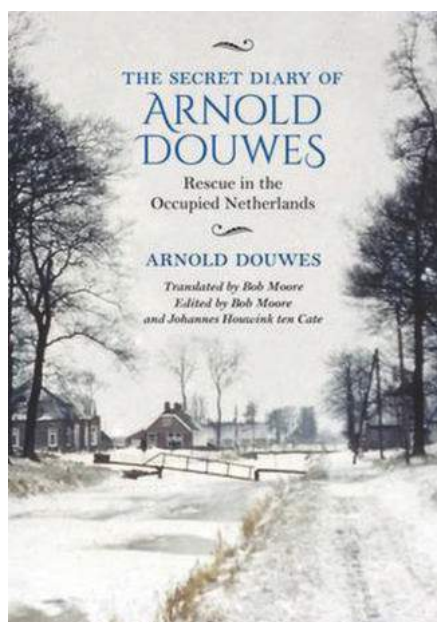
Deze werkwijze is aan Arnold Douwes bepaald niet besteed. Al snel zit hij tot over zijn oren in het verzetswerk, samen met zijn maat Max Leons en anderen. Voortdurend staat dit groepje in contact met Johannes Post en diens verzetsorganisatie die ook het gewapende verzet niet schuwt. In het dorp Nieuwlande worden honderden Joodse mensen na bemiddeling door Arnold Douwes opgevangen door de plaatselijke bevolking. En niet alleen Joodse mensen, maar ook NS-personeel na 1944 en verzetsmensen die op de vlucht zijn. En niet alleen in Nieuwlande maar door heel Nederland. Daar blijft het niet bij. Arnold doet ook mee aan acties van het gewapende verzet: overvallen op distributiekantoren, het in brand steken van huizen en boerderijen van verraders.

Arnold werkt bij de zoektocht naar onderduikadressen 't liefst goedschiks, maar als dat niet lukt dan kan wat hem betreft ook gepaste dwang worden toegepast. Hij staat erom bekend dat hij hulpzoekenden altijd helpt: hij laat niemand in de steek. Voor de oorlog uitbrak was Douwes een eigengereide man met een behoorlijk autoriteitsprobleem. In het verzetswerk blijkt Arnold over eigenschappen te beschikken die hem tot bijna onmenselijke prestaties brengen. Douwes is de enige verzetsman in Europa die via dagboekjes minutieus bijhoudt van wat hij en zijn mensen doen met onderduikers ('duikelaars') en de mensen die hen in hun huis of boerderij opvangen. Hij neemt een enorm risico met die notities en het is tegen alle veiligheidsvoorschriften in. Arnold stopt de velletjes in glazen jampotjes en begraaft ze diep in de grond. Tijdens de oorlog zijn die potjes nooit ontdekt. Pas ver na de oorlog blijken ze goud waard: in 2018 wordt *Het geheime dagboek van Arnold Douwes Jodenredder* eindelijk integraal gepubliceerd.

Het Dagboek is volgens sommige lezers moeilijk toegankelijk. Ik deel die mening niet: het is horror, zeker. Het is soms in telegramstijl met af en toe pure humor. Maar altijd bloedspannend en zeer indrukwekkend. Douwes is geen romanticus. Hij beschrijft precies hoe het eraan toegaat als een stadsmens in een arbeidershuisje of een boerderijtje terecht komt als 'duikelaar'. Het systeem dat zij hanteren om een goede match te krijgen tussen een duikelaar en het beoogde schuiladres. Hilarisch maar bloed- en bloedserieus omdat het om leven of dood gaat. Hij beschrijft de soms enorme spanningen tussen mensen. Mensen die elkaar niet kunnen uitstaan. En in één situatie de dreiging met verraad als het leven in onderduik een duikelaarster teveel wordt. Zij dreigt zichzelf en haar helpers aan te geven. Douwes en zijn maat zijn duidelijk: we schieten je dood want je brengt iedereen in levensgevaar. Ze geven haar nog een laatste waarschuwing en

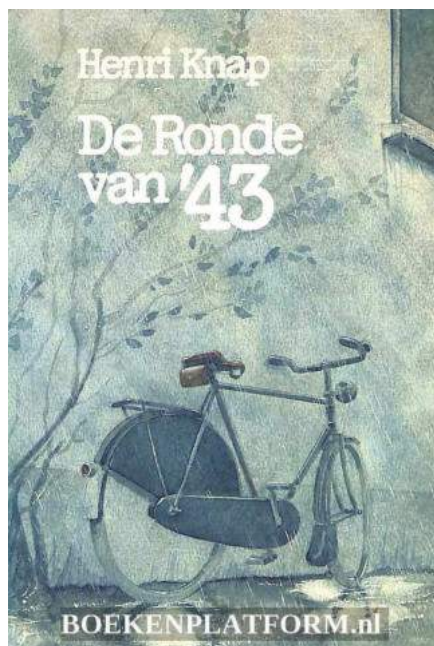
Bevat het dagboek van 3 juli 1943-18 oktober 1944 en is aangevuld met episodes vóór en ná WO-2.

The Secret Diary of Arnold Douwes (2019)

dat blijkt gelukkig voldoende. Het loopt goed af voor haar en de mensen die voor haar zorgen.

Arnold Douwes houdt zijn dagboek bij van 3 juli 1943 tot en met 18 oktober 1944. Op 19 oktober wordt hij gearresteerd door de Duitsers en in Assen opgesloten, ondervraagd en gemarteld. Hij sluit vriendschap met de spin in zijn cel, beschrijft indrukwekkend de telepathische band met zijn moeder en doet een poging om bewust 'geschift' te worden. Dat lukt hem niet, de poging wordt doorzien en het ziet er heel slecht uit voor Arnold.

Boekenweekgeschenk maart 1981.

Pocketuitgave 2021.

Totdat...

'Maandagochtend 11 december 1944, een ochtend om nooit te vergeten. Het was nog nacht, maar ik was al wakker. Mijn celdeur ging wijd open. Een Duitse soldaat met een revolver in zijn hand stond daar en hij keek mij aan. Het flitste door mijn hoofd dat de Amerikanen waren geland en dat de Duitsers voor hun vlucht ons allemaal gingen vermoorden, maar kijk eens aan, hij schoot niet, maar lachte en liep door. Nu begreep ik het. Dit was een bevrijdingsactie. Ze kwamen ons bevrijden. Dit moest de Knokploeg Noord Drenthe zijn.'

Drie dagen eerder op 8 december 1944 ondernam het Friese verzet een succesvolle poging om de Leeuwarder Strafgevangenis te overvallen. Daarbij werden 51 verzetsmensen bevrijd. Deze Friese actie staat nationaal bekend als De Overval en is verfilmd. In Assen ging het om 31 verzetsmensen die werden bevrijd. De Drentse bevrijders hadden zich als Duitse militairen verkleed en een aantal Duitse overvalwagens bemachtigd. Daarmee werden de bevrijde verzetsmensen pijlsnel afgevoerd. Arnold was een dag voor deze bevrijding zo zwaar toegenomen door de Duitse ondervragers dat hij geholpen moest worden om in de laatste wagen te klimmen. In Veenhuizen verlaat hij de vrachtwagen om onder te duiken. Inmiddels zijn de Duitsers in staat van razernij op zoek naar de ontsnapte verzetsmensen. Boerderijen en woonhuizen worden ondersteboven gehaald, hooibergen worden omgekeerd. De boer waar Arnold is ondergedoken, geeft aan dat zijn vrouw een zenuwzinking nabij is. Dus vlucht Arnold naar een ander adres waar de plaatselijke pastoor hem vraagt of hij bezwaar zou hebben om tijdelijk een varkensstal te delen met vijf niet-joodse varkens (!). Douwes heeft geen enkel bezwaar en noteert dat hij de dieren heel plezierig, vriendelijk en sociaal vindt. *'Ik hoefde nooit onder de mest te kruipen omdat er voldoende stro lag.'* Toch is er een spannend moment als er ineens Duitse militairen het varkenshok achter in de wei inspecteren. Arnold Douwes wordt niet ontdekt. In zijn naschrift merkt hij op: *'De Duitsers werden met vriendelijk geknor begroet en waren binnen enkele seconden weer weg.'* Arnold krijgt een nieuw duikadres in het Friese Donkerbroek en kan zich niet meer bezighouden met verzetwerk. Hij krijgt via het verzet wel een nieuwe identiteit als Jan van de Toren, een vluchteling uit Arnhem. Hij spreekt in zijn dagboek uit dat hij dankbaar is voor het nieuws dat vanuit Westerbork die laatste maanden voor de bevrijding geen deportaties meer plaatsvonden. Hij schrijft: *'De Duitse kampcommandanten daar gedroegen zich 'netjes' nu ze wisten dat er binnenkort met ze zou worden afgerekend.'* En zo overleeft Arnold Douwes in onderduik de Tweede Wereldoorlog. Zijn grote vriend, de gereformeerde boer Johannes Post, overleeft de oorlog niet. Tijdens een poging tot bevrijding van gearresteerde verzetsmensen aan de Weteringschans in Amsterdam loopt het totaal uit de hand. Post wordt gearresteerd en op 16 juli 1944 in Overveen door de Duitsers geëxecuteerd. De bevrijdingsactie bleek te zijn verraden.

GEZOCHT: Verkoper buitengroen/ kwekerijmedewerker

- ❖ Enthousiast
- ❖ Vrolijk
- ❖ Optimistisch
- ❖ Creatief

Tuincentrum

Kwekerij

✱ M/V

- ✱ Wat verwachten wij van oer
- ✱ Ook alenig können warken
- ✱ Plantenkennis mo'j hebben
- ✱ Veul uren beschikbaor zun

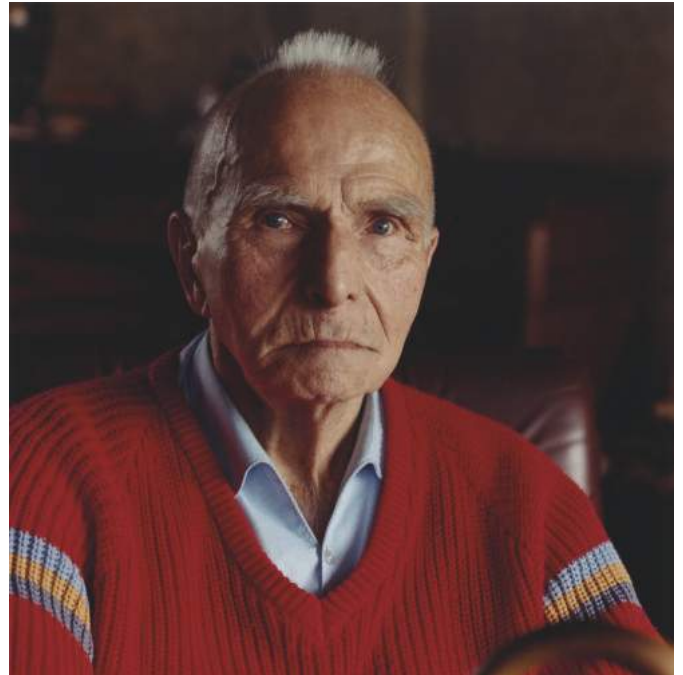
Interesse?

**Reageer snel via info@tuincentrumbloemendaal.com
met je CV en je motivatie. Graag tot snel!**

Daphne Bloemendaal

De oorlog is voorbij

Na de oorlog huwt Arnold met voormalig 'duikelaarster' Jet Reichenberger (1926-2004). Ze verhuizen in 1947 naar Zuid-Afrika omdat Arnold het in Nederland niet meer uithoudt. Maar de Apartheid staat hem tegen. Het gezin verkast in 1956 naar Israël maar daar groeien Arnold, zijn vrouw en hun drie dochters volledig uit elkaar. Arnold wordt een zonderling en een tiran voor zijn vrouw en kinderen. In 1966 is het voor Jet genoeg geweest. Zij en hun drie dochters verlaten Arnold, die amper kan geloven dat het voorgoed voorbij is en rancuneus achterblijft. In 1983 keert Arnold definitief terug naar Nederland: hij lijdt aan kanker. In 1985 wordt hij door Israël voorgedragen voor de Yad Vashem-onderscheiding maar die weigert hij als niet alle redders in het dorp Nieuwlande worden onderscheiden. Door zijn onverzettelijkheid honoreert Israël uiteindelijk zijn eis en de dappere dorpingen worden collectief onderscheiden: totaal 212 mensen waarvan 117 in het dorp zelf. Zij krijgen de onderscheiding voor het redden van 350 mensen, waaronder 100 kinderen. Arnold wordt in Utrecht tot aan zijn overlijden in 1999 liefdevol verzorgd door zijn nicht Joke Stegeman. In de laatste levensfase vindt Arnold Douwes vrede in het geloof van zijn vader. Ooit gevraagd waarom hij met gevaar voor eigen leven mensen redde, zegt Arnold: *ein Breira*. Vertaald: geen keus. Arnold Douwes overlijdt, 93 jaar oud, als een herboren en opnieuw gedoopt christen

Arnold Douwes tijdens interview 1988 in opdracht van het United States Holocaust Museum in Washington DC.

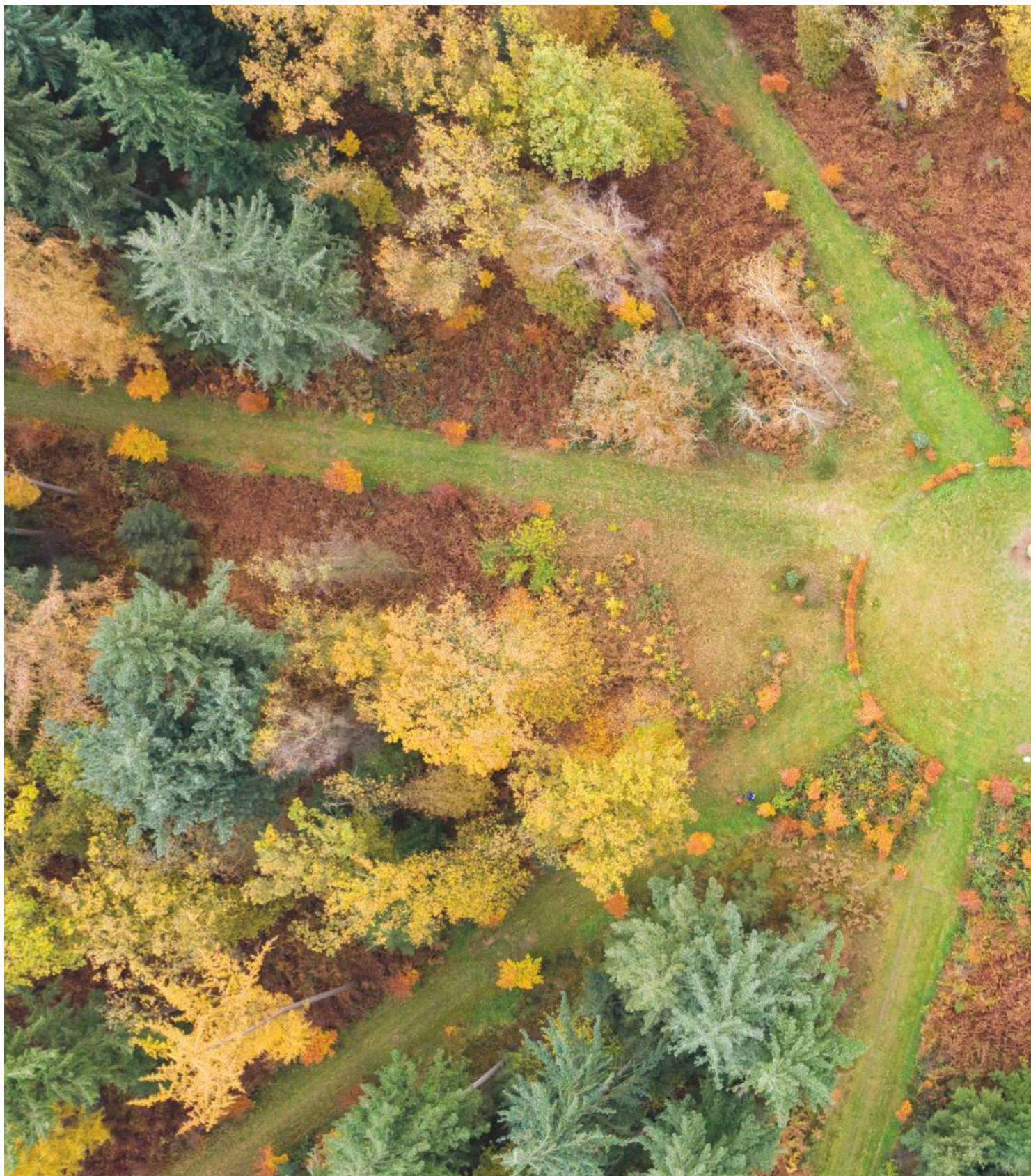

Nieuwlande, monument Yad Vashem 2021.

Bronnen:

Johan Houwink ten Cate en Bob Moore, Het geheime dagboek van Arnold Douwes, Jodenredder. Boom 2018;
Rutger Bregman, Wat maakt een verzetsheld (het verhaal van Arnold Douwes). De correspondent, 2021;
Contact Bronckhorst Zuid d.d. dinsdag 6 september 2022. Artikel Ceciel Bremer over struikelsteen voor Hendrik Kroon in Laag-Keppel;
Henri Knap, De Ronde van '43. Boekenweekgeschenk 1981;
NOS op NPO 2 woensdag 4 mei 2022. Nieuwlande – onverzettelijk onderduikdorp;

Renée Rimmelink, Familienamen van 1817-1992, beroepen, voorvallen en boerderijnamen (1992);
Rien Hupkes, Genealogie van de familie Garretsen (1994);
United States Holocaust Museum, Washington DC: zes tapes met beelden van het interview met Arnold Douwes en Seine Otten (17 juli 1988);
Bob Dylan, I'm a poor lonesome Hobo. Track B2 op de LP John Wesley Harding (1967).

De Wrangebult in Laag-Keppel vanuit de lucht in herfstkleuren

In 2014 en 2015 zijn op Landgoed Keppel, als onderdeel van het door de Provincie Gelderland gesubsidieerde project Robuuste Investeringsimpuls werkzaamheden uitgevoerd om het Sterrebos, waarin onder andere de Zwarte Kolk, Witte Kolk en de Wrangebult liggen, in oorspronkelijke staat te herstellen. Kort voor het jaar 1750

is het Sterrebos op het stuifduinengebied ten noorden van kasteel Keppel aangelegd. Rond een opvallend hoge bult (Wrangebult) werd een regelmatig Sterrebos aangelegd: acht lanen voerden door het bos naar de top van de heuvel. Aan de voet van deze heuvel worden deze lanen door een pad in cirkelvorm doorsneden. Deze kenmerkende structuur was in de loop der tijd steeds verder verwaterd en niet

meer als zodanig herkenbaar in het landschap. Als onderdeel van het hiervoor genoemde project is de padenstructuur van het Sterrebos en daarmee de oude zichtlijnen richting kasteel Keppel en de toenmalige kerktoeren van Hummelo weer hersteld. Ook de twee kolken werden uitgebaggerd en zijn nu ook weer helemaal zichtbaar. De toegankelijkheid voor wandelaars is door de herstelde paden

destijds aanzienlijk verhoogd. Boven op de Wrangebult markeert een grote zwerfkei de plaats waar in vroegere tijden, volgens overlevering, mogelijk een galg heeft gestaan uit de tijd dat een heerlijkheid zelf mocht rechtspreken en het vonnis ten uitvoer mocht brengen. Deze foto werd gemaakt en belangeloos beschikbaar gesteld door Ad van Roosendaal. © www.fotoroosendaal.nl.

Het vlot met kasteel Keppel won in 1921 de eerste prijs.

De Keppelse gondelvaart . . . ooit een begrip in Nederland!

De inwoners in onze voormalige gemeente die met enthousiaste herinneringen en ook met weemoed terugdenken aan hun betrokkenheid bij de unieke gondelvaart op de Oude IJssel in Laag-Keppel, zijn nu nog op een paar handen te tellen. De laatste gondelvaart vond plaats op 4 september 1961. De allereerste werd georganiseerd tijdens de Keppelse volksfeesten op 14 september 1920, ruim 100 jaar geleden. Doordat er geen verslagen zijn gemaakt, is niet bekend hoe het idee hiertoe is ontstaan. In die tijd werd er in onze kerkdorpen af en toe een fakkeloptocht gehouden, soms een tocht met verklede kinderen of met versierde fietsen. Optochten zoals we die nu kennen, waren er toen nog niet.

In *De Graafschap-bode* van 10 september 1920 lezen we: 'Laag-Keppel – Naar we vernemen heeft de feestcommissie het aangedurfd bij gelegenheid der volksfeesten op 14 en 15 september een gondelvaart te organiseren. Hiervoor is veel belangstelling en verwachten dan ook dat een ieder die hiervoor in de gelegenheid is, mede zal werken om dit nummer, te houden op Dinsdagavond 8½ uur, te doen slagen.'

Het was direct een succes. De *Zutphensche Courant* meldt op 17 september 1920: 'Het kermisfeest is alhier op luisterrijke wijze gevierd. 's Avonds te voren begon het met een fakkeloptocht der Keppelsche kapel en, toen het donker was geworden, de gondelvaart op den Ouden IJssel!'

Dit was in één woord prachtig. Van al de omliggende plaatsen waren honderden samengestroomd om het indrukwekkende schouwspel te zien.'

Voor het juiste beeld moeten we ons natuurlijk voorstellen dat het hierbij gaat om 'den Ouden IJssel' in de situatie van voor de kanalisering van de beginjaren vijftig. De rivier werd toen verlegd naar de andere kant van het kasteel. De oude loop is natuurlijk nog steeds aanwezig en loopt min of meer langs de Rijksweg vanwaar men destijds over een ophaalbrug over de Oude IJssel de Dorpsstraat inreed.

Oude IJssel met ophaalbrug en Dorpsstraat in Laag-Keppel.

De Keppelsche Kapel in 1920.

De smaak te pakken

Na de eerste gondelvaart en de positieve reacties had het organiserend comité de smaak te pakken. In **1921** werd de tweede gondelvaart beduidend grootser aangepakt. Een van de bezoekers reageert op 9 september met een enthousiaste reactie naar *De Graafschap-bode*. 'Van bevriende zijde schrijft men ons: *'Het succes van het vorige jaar en 't prachtige zomerweer hebben gemaakt dat honderden en duizenden zijn opgetogen om het glanspunt van de Keppelsche feesten, de Gondelvaart, te gaan zien en, naar den algemeenen roep mag men veronderstellen, dat zij opgetogen zijn teruggekeerd. Inderdaad de Gondeltocht voldeed aan hoge eischen en had een effect, dat nauwelijks denkbaar is zonder den prachtigen achtergrond; het park van zwaar geboomte en te midden daarvan sluimerende, overtogen met den zachten gloed van het maagdelijke kaarslicht, het oeroude Kasteel van Keppel, een der schoonste bouwwerken van ons land uit den tijd, toen de sagen en legenden nog leefden en groeiden.*

Kunstvaardige handen zijn er in geslaagd een geheel te leveren, dat zich bij dien achtergrond aansloot; het lichtfeest, dat uit het duistere geboomte opdoemde, het deed herleven, als waren de helden uit oude sagen ons nauwelijks bekend herboren om, jubelend temidden van den zilveren lichtglans, nogmaals hun vroeger domein voor een wijle in bezit te nemen.'

'In stille bewondering zat en stond de onafzienbare schare langs den oevers. Klonk daar niet een koorgezang en daarnaast een vroolijk danslied uit den tijd der ridderfeesten, hoort ge niet de hartstochtelijke klankrijke stem van Else, die de zwaan lokt, die haar den zwanenridder in de armen zal voeren? Doemt daar niet het oude kasteel op, gevolgd door een feestzaal. Oostersche figuren, onder een palm, die het sprookje vertelt van de Duizend en één Nacht; een sierlijke zwaan volgt den stoet en wil... misschien haar, zwanenzang ten gehoor brengen; Sinterklaas dobbert in een kunstig met groen en bloemen versiert vaartuig, een bruidspaar... Zalig glijdt het huwelijksbootje in de wittebroodsweken, het touw breekt, het bootje maakt onheilspellende dobberingen, een beeld van 't leven; en dan... blinkt daar niet het gouden schild en de zilveren zwaan op den blinkenden helm van Lohengrin, die door de zwaan in de armen gevoerd wordt van de wuivende jonkvrouw Else. 't Was een droom en toch... Voskamp (destijds brugwachter, red.) doet de klapbrug open, dus 't moet werkelijkheid zijn. 't Was mooi, indrukwekkend voor iemand, die zich een oogenblik kan laten drijven op de vleugelen der fantasie.

Wat nu eigenlijk 't mooist was? Och het oordeel der menschen is afhankelijk van hun standpunt, de een staat hooger dan de ander en dus

zal zijn uitkijk ook meer of minder ruim zijn. De verlichting was over 't algemeen schitterend, sprookjesachtig, een doezeligen lichtglans, die veel laat zien, maar ook veel laat raden, die alles laat drijven in een zee van geheimenissen, geen hel licht dat het geheimzinnig gewemel op de vlucht jaagt.'

'Neen Juffrouw, u kunt niet zien of die Arabier een sproet, een moeder-vlek of een wrat op zijn' neus heeft en nog minder of het costuum van den Zwanenridder met echt of nagemaakt gouddraad doorweven is, dat zijn geheimen, die in de duisternis moeten wegsuipen.'

'Veel tafereelen sloten zich bij den achtergrond aan, ze sprongen niet uit de lijst, zooals de schildersterm luidt. En verder wat een overdaad van keurige bloem versieringen, wat nauwkeurige uit- en afwerking. Dit zijn wel is waar zaken, die voor den gondelvaart weinig of geen waarde hebben, doch die een schitterende getuigenis afleggen van prijzenswaardigen ijver der bewerkers en spreken van een zee van geduld en tijd. Ik spreek van overdaad, omdat dat uitwerken in kleinigheden, die kleurige bloemversieringen getuigden van veel smaak en goede leiding, eigenlijk niet bewonderd kunnen worden door het publiek; voor den gondelvaart is het dood materiaal.'

'Keppel mag trots zijn op hetgeen hare inwoners de laatste dagen presteerden, wat versiering betreft zoowel bij dag- als bij kunstlicht. Wat kan er een kracht uitgaan van een klein plaatsje, wanneer er medewerking en goede leiding is. Hulde aan de commissie, die het initiatief nam en alles tot zulk een goed einde bracht en bovendien nog kans zag de gewone volksvermakelijkheden op alleszins bevredigende wijze te leiden; een woord van lof voor de heeren die met hun motorboot zoo tactvol de lichtstoet in beweging stelden.'

De daarop volgende jaren waren de loftuiningen en waardering talrijk. Velen in Laag-Keppel waren betrokken bij het bouwen van de gondels en vloten, de aankleding en de kostuums. De commissie bedacht elk jaar een hele reeks van onderwerpen waaruit de bouwers konden kiezen en kocht telkens duizenden vetpotjes en/of waxinelichtjes. Een notitie uit latere jaren vermeldt een aantal van bijna 30.000! Alleen het aansteken van de potjes, kort voor de start van het evenement, was al een strak geleide operatie.

Ook het in goede banen leiden van de bezoekersstromen vergde de inzet van vele vrijwilligers. Van enkele honderden bezoekers in het eerste jaar liepen de aantallen op tot soms 7.000 à 8.000! De Geldersche Stoomtramweg Maatschappij liet extra trams rijden en later, toen lijnbussen het vervoer in de regio hadden overgenomen, kwamen extra passagiersbussen uit vele delen van de provincie naar

Rietdekkersbedrijf Jan Jansen

Voor al uw reparaties, onderhoud & nieuwbouw
Bel voor een gratis afspraak of advies

Beekstraat 11 • Toldijk • 06-23628732
janjansenrietdekker@outlook.com

TE HUUR:

Luxe 5-sterren villa aan zee bij Lovina, Noord-Bali

Selamat Datang/Welkom in onze luxe 5-sterren villa **Terang Bulan** in Bali voor een onvergetelijke vakantie met maximaal 7 personen met veel privacy.

De villa ligt aan het strand in Lokapaksa in het rustige noorden van Bali, zo'n 12 km ten westen van het toeristengebied Lovina.

Onze villa ligt in een grote tropische tuin met wuivende palmbomen, exotische planten, Boeddha beelden en lotusvijvers, met een 18 meter lang infinity zwembad en een jacuzzi. Naast het zwembad is een heerlijke loungeplek (Balé Bengong). In ons zitje aan de Bali zee geniet u van de zonsondergang.

Er zijn 3 slaapkamers met airconditioning en elk een eigen badkamer. De villa heeft kabel, satelliet tv en gratis WiFi. Onze staf kan uw maaltijden bereiden en zorgt dat het u aan niets ontbreekt.

Op onze site www.villaterangbulan.nl vindt u tarieven, beschikbaarheid en meer informatie. Of bel ons even voor een afspraak op 0313 - 47 91 79.

Loek en Erna Janssen, Regina van Geunshof 8, 6955 AA Ellecom

Ingrediënten:

Lenzen & Brillen

De Mooiste Monturen

Liefde & Passie

Oog voor detail

Eerlijk advies

Zorg voor ogen

Lekkere koffie

Kom snel een kijkje nemen in onze gezellige "huiskamer!"

DOESBURG OPTIEK

Esther & Edwin Teunissen

Meipoortstraat 22 A | 6981 DK Doesburg
0313-484870 | Info@doesburgoptiek.nl

In 1926 was er 's middags een extra gondelvaart voor de filmopnamen voor de 'Oogstfilm' van D.J. van der Ven.

Laag-Keppel. Vanuit Twente kon men zelfs bij een touringcarbedrijf een dagtocht naar de Keppelse Gondelvaart boeken! In een krantenbericht uit 1923 lezen we, kort na een uurtje motregen: 'En toch, toen we op het groote oogenblik trachtten langs de IJseloever een plaatsje te bemachtigen te midden van de toestroomende scharen, toen op den straatweg een lichtstoet van auto's en fietslantaarns zich voortspoedde in de richting van De Gouden Leeuw, toen was het een zoete zomeravond achter het zware geboomte van het park van het kasteel.' In 1923 werd aan de deelnemers van de gondelvaart tevens gevraagd om aandacht te besteden aan het 25-jarig regeringsjubileum van koningin Wilhelmina. Heel Laag-Keppel stond vol met auto's, bussen en fietsen, onder andere in enkele weilanden aan de Wehlse Dijk en het gebied tussen Rijksweg en Hessenweg, waar jaren later de 'nieuwbouw' zou verrijzen. Over de gondelvaart van 1924 hebben we geen gedetailleerde informatie kunnen vinden, dat geldt eigenlijk ook voor 1925. Alleen in 1925 werd er een bijzonder gebaar van regionale gemeenschapszin gemaakt. Het comité besloot om de helft van de entree-opbrengst beschikbaar te stellen aan de slachtoffers van de stormramp van Borculo. Het stadje werd op 10 augustus getroffen door een cycloon en voor een groot deel zeer ernstig beschadigd. Hummelo en Keppel viel maar enkele kilometers buiten het spoor dat de cycloon door de regio trok.

Landelijke en zelfs internationale aandacht

Het jaar 1926 wordt voor Laag-Keppel op het gebied van volksgebruiken en tradities een bijzonder jaar. De bekende folklorist D.J. van der Ven, schrijver van meer dan 50 boeken over volkskunde (waaronder *Kermisviering in Laag-Keppel en Hummelo*, 1925) en maker van een aantal films over volkskunde in Nederland, onder andere *Lentefilm* (1921) en *Zomerfilm* (1923), komt weer naar Laag-Keppel. Hij gaat opnamen maken van de Keppelse volksfeesten voor zijn Oogstfilm. In deze Oogstfilm (eerder ook wel aangekondigd als de Herfstfilm) wordt uitgebreid aandacht ingeruimd voor de volksfeesten van Laag-Keppel en Hummelo. Onderdelen als de Kleine Schutterij, de bielemannen, het vaandel slaan, vogelschieten, ringsteken, kermis begraven, enzovoort komen ruim aan bod. Ofschoon de gondelvaart een nieuwe toevoeging was aan het volksfeest maakte de hierbij getoonde gemeenschapszin grote indruk op hem en werd eveneens in de film opgenomen. Speciaal op verzoek van Van der Ven vond er daarom ook 's middags een gondelvaart plaats, zodat hij voor zijn film met de beperkte apparatuur van die tijd toch 'heldere' opnamen kon maken. In het verslag over deze gondelvaart van 1926 lezen we: *'De gondelvaart. - Evenals altijd mocht de gondelvaart zich ook dit keer weer verheugen in de groote belangstelling van het publiek uit de omliggende plaatsen. Er zijn gisteravond plm. 5.500 vreemdelingen in*

Keppel geweest om er de gondelvaart te bezoeken. Reeds voor achten begon de stroom van bezoekers die zich allen langs den IJseloever opstelden.

De lichtstoet werd geopend door de groep zeemeerminnen, lieftallige wezens op 't eerste gezicht, doch volgens verhalen gevaarlijk voor de zeelieden. Op een schitterend met bloemen versierd vlot troonde Flora, de koningin der bloemen, die werd bezocht door de vlinderkoningin. Een aantal waternimfen in aandachtige beschouwing van een groepje waterleliën vragen dan onze aandacht. Prachtig werd deze groep in het water weerkaatst. Aan de kanten hurkten de oude kabouters, als zoovele wachters van de gevleugelde bosch- en watergeesten.

Op een geheel ander terrein brengt ons de tennisbaan met het leuke Cupidoetje, het Griekse godje van de liefde, terwijl we even verder het schitterend verlichte Oud-Saksisch Boerenhuis ontwaren, waarvan de bewoners voor het huis het oogstfeest vierten. Dan volgen nog het kleurige, netjes afgewerkte Wapen van Keppel, de zacht verlichte Chineesche lampion en de dorschvloer, waar de arbeid zwoegt bij het donkere lichtje van een stallantaarn. Hansje's droom voert ons in het sprookjesland, terwijl ten slotte de originele, Venetiaansche gondel den kleurigen 'optocht' sloot. Als zoo een aantal gondels de revue passeeren is het zeer moeilijk uit te maken, welke de mooiste is. Het eene beeld verdringt het andere, het een is al aantrekkelijker dan het andere, dit al beter van constructie en kleur dan dat.'

In 1927 komt Van der Ven zelfs opnieuw naar Laag-Keppel, nu met een grote groep deelnemers aan het Antropologisch Wereldcongres in Amsterdam. Hij was onder de indruk van de overgeleverde tradities in onze omgeving en wilde graag zijn internationale vakbroeders daarvan in kennis stellen.

Goed voorbeeld doet goed volgen...

Zoals reeds eerder aangegeven is het niet duidelijk wat de directe aanleiding was om in Laag-Keppel een gondelvaart te gaan organiseren. Evenmin is bekend van wie het idee afkomstig was. Het sloeg in ieder geval erg aan, onder de inwoners maar ook bij bezoekers uit de wijde regio. In Warnsveld en Zutphen werd er aan het eind van de 19e eeuw bij bijzondere gelegenheden een enkele keer ook een gondelvaart georganiseerd op de Berkel (1898 en 1913) en de IJssel (onder andere 1872 en 1910). Deze initiatieven waren echter geen lang leven beschoren en strandden reeds kort na de eeuwwisseling.

GONDELVAART
LAAG-KEPPEL.
 Dinsdag 1 September, 's avonds 9 uur.
50 % Terrein-Entrée's
voor de Stormramp.

1925

GROOTE GONDELVAART
 te Laag-Keppel (Gld.)
 op Dinsdag 3 September, 's avonds 9 uur.
 Extra trams van Arnhem tot Gendringen met goedkoop tarief.
 ZIE STROOIBILJETTEN.
 Woensdag 4 September, 's avonds 9 uur,
 SCHITTEREND VUURWERK.

1929

GONDELVAART
LAAG-KEPPEL
 DINSDAG 2 SEPTEMBER
 's AVONDS 9 UUR.

Met medewerking van de Rozendaalsche Kapel (Eere Afd.)
 Woensdag 3 September n.m. 4.30 uur:
CONCOURS
 van de Rijvereniging Angerlo-Keppel.

's Nam
 9 uur: **Groot schitterend Vuurwerk.**

1930

Per Luxe Touring-Car
 Dinsdag 2 September
Naar DUSSELDORF
 (het nabije Parijs) à f 7.50 p. p.
 Kaarten en inlichtingen bij H. MATSER, Westeinde en
 Fa. DE RIJK, Stationsplein.

Naar de Tentoonstelling
 Donderdag 4 September
 naar Antwerpen
 (schitterende Tocht) à f 8.— p. p.
 (met goedkeuring van het gezelschap vertrek 10 uur uit
 Antwerpen voor het bezien der verlichting).
 Kaarten en inlichtingen bij H. MATSER, Westeinde en
 Firma DE RIJK, Stationsplein.

Naar de Gondelvaart te Keppel
 Dinsdag 2 September
 Prijs p. p. f 2.—.
 Vertrek des avonds 7.30 uur.
 Kaarten en inlichtingen bij H. MATSER, Westeinde en
 Firma DE RIJK, Stationsplein.

1930

Ter gelegenheid van de
Gondelvaart te Laag-Keppel
 vertrekt op Dinsdag a.s. een
Extra Tram der G.T.M.
 vanaf het Velperplein.
 Vertrek 19 u. 13.
 Vertrek uit Laag-Keppel 22 u. 25.

1932

PER LUXE TOURINGCAR
 A.s. DINSDAG naar de Gon-
 delvaart te Laag Keppel.
 Vertrek 6 uur n.m., f 1.20.
 A.s. DONDERDAG en MAAN-
 DAG 11 Sept. naar de Jaar-
 beurs Utrecht.
 Opgave: B. TIMMERS, Van
 Lochemstraat 5. Telefoon 5553.

1933

Wegens tijdsomstandigheden
 gaan de Volksfeesten en Gon-
 delvaart te LAAG-KEPPEL
niet door.
 29969) HET BESTUUR.

1939

Bezoekt Dinsdagavond a.s. 2 Sept. de schitterende
Gondelvaart te Laag-Keppel
 Aanvang KWART VOOR NEGEN
 Van 8—10 uur **CONCERT**
 door de Kon. Rozendaalse Kapel
 ZOMERKERMIS
 Prijzen der plaatsen: zitplaats f 1.50; staanplaats f 0.75.
 Na afloop bussen G.T.W. in alle richtingen.

1952

De schitterende
GONDELVAART TE LAAG-KEPPEL
 vindt dit jaar plaats op DINSDAG 6 SEPTEMBER a.s.
 Aanvang 's avonds 8.45 uur.
 Van 8—10 uur
CONCERT door de Kon. Rozendaalse Kapel.
 Daarna kermisvermakelijkheden.
 Toegangspreis: zitplaats f 1.50 staanplaats f 0.75
 Na afloop, zoveel mogelijk, bussen G.T.W. in diverse richtingen.

1955

BEZOEKT
 DINSDAGAVOND 3 SEPT. a.s. de FANTASTISCHE
GONDELVAART TE LAAG-KEPPEL
 met medewerking KON. ROSENDAALSE KAPEL,
 Aanvang 20.45 uur, CONCERT van 8—10 uur.
 Entree: Zitpl. f 1.75; staanpl. f 1.—; Kinderen ben.
 12 jaar f 0.25.
 De G.T.W. versterkt de busdiensten naar behoefte.

1957

In 1922 werd, naar aanleiding van het bezoek van een Warnsveldse delegatie aan Laag-Keppel in 1921, het enthousiasme weer aangewakkerd. Sindsdien vinden er in september in Warnsveld op de Berkel nog steeds jaarlijks prachtige gondelvaarten plaats. In 1927 werd in Doetinchem een Oranje-vereniging opgericht en men vond, 'omdat het in het kleine Laag-Keppel zo'n enorm succes was', dat men ook een gondelvaart moest organiseren. In augustus van dat jaar, net voor de Keppelse gondelvaart (!), vond de eerste plaats op de Oude IJssel voor de Walmolen. Overigens was er in 1920 ook al een schuchtere poging geweest. Hoe vaak en hoe lang een en ander heeft plaatsgevonden hebben we niet kunnen achterhalen. Na de Tweede Wereldoorlog zijn er in ieder geval geen berichten meer hierover. Een van de andere gondelvaarten in Oost-Nederland was die van Bredevoort. Van 1928 tot en met 2009 (met een onderbreking tussen 1935 en 1968) werd met vloten gevaren over de stadsgrachten van het stadje. Eveneens nadat het bestuur van de Vereniging Volksfeest Bredevoort de gondelvaart in Laag-Keppel had bezocht. De *Aaltensche Courant* schreef destijds: 'Daar viel zulk een waterfeest erg in de smaak. Vooral bij avond als alles feestelijk verlicht wordt, zijn er schitterende aanzichten te behalen.' Inmiddels is in Bredevoort de gondelvaart verdwenen en vervangen door de manifestatie Schitterend Bredevoort. Hierbij wordt middels thema's het hele stadje feestelijk verlicht en is er een imposant vuurwerk.

Voor de Tweede Wereldoorlog

1927: Ruim 10.000 bezoekers; optreden van de Rosendaalsche Kapel in plaats van de Keppelsche Kapel; er was regen en mogelijk onweer op komst; de aanwakkerende wind waaiden enkele potjes uit, onweer bleef uit en de regen kwam na afloop.

1928: Een onbekende bezoeker (W.K.) stuurde na afloop onderstaand gedicht naar de redactie van De Graafschap-Bode. Er waren dit jaar ruim 9.000 bezoekers.

GONDELVAART

Zachtkens glijdend over 't water,
Komt de gouden tooverstoet,
Als een droom uit verre wereld.
Uit een land, vol glans en gloed

't Is een beeld vol fonkelwielde,
Dat daar langzaam naderbij

Komt, en ons weg doet droomen,
In een zoete mijmerij.

En we zien de kinderjaren
Als de elfjes, teer en fijn,
Echte gouden vleugels hebben,
Nog geen droomewolkjes zijn.

Zien de glansen uit de dagen.
Toen het sprookjes wonderland,
Rustig door ons werd betreden,
Aan des elfen konings hand...

Droomverloren zien weg glijden
Heel de diamanten pracht
Blijven stil-aandachtig staren
In den sterren lichten nacht.

Als de glansen weer gedooft zijn,
En het water donker ligt,
Zien wij steeds voor onze oogen,
Heel het wond're sprookjeslicht.

En wij dalen in de wereld.
Zonder toovers gouden schijn.
Voelend, dat wij nog bevangen.
Door het spel der feeën zijn.

W.K.

1929: De tiende keer dat de gondelvaart werd georganiseerd. Dankwoorden van Volksfeesten voorzitter J. Jacobs onder andere voor de familie Van Pallandt, het college van B en W en vooral de hele 'Keppelsche burgerij'. Ook nu weer ruim 10.000 bezoekers, hiervan kwam ruim driekwart op de fiets!

1930: Steeds meer belangstelling van buiten de regio. Steeds meer inzet van extra trams en bussen, onder andere vanuit Arnhem, Deventer, Zutphen. Voor zover bekend zelfs de eerste georganiseerde touringcar tocht (vanuit Arnhem). Voor het eerst vindt er na afloop ook een groot vuurwerk plaats.

1931: Steeds meer kranten besteden aandacht aan de manifestatie. We vinden nu behalve in *De Graafschap-bode* nu ook berichten in het *Deventer Dagblad*, *De Zutphen-sche Courant*, *Arnhemsche Courant*, *Twentsch dagblad Tubantia*, *Nieuwe Apeldoornsche Courant*, *Courant Nieuws van den Dag* en de *Telegraaf*.

1932: Grote problemen ontstonden er dat jaar bij de toevoer van bezoekers van de overzijde van de IJssel bij Doesburg. Een Rijnaak had die middag een aanvaring met de schipbrug. Een lange rij automobilisten, bussen, stoomtrams en fietsers stond voor de IJssel. Enkele autobestuurders probeerden

nog te keren om zo via Zutphen alsnog in Laag-Keppel te komen. Maar al snel was dat ook niet meer mogelijk. Het verkeer stond al stil in Dieren, Ellecom en De Steeg. Helaas moesten al deze belangstellenden weer teleurgesteld huiswaarts keren.

1933: In de advertenties vooraf lezen we dat de entree van het feestterrein 30 cent bedraagt. Voor het eerst is er nu ook sprake van zitplaatsen (60 cent). Bijzonder is ook een advertentie in *De Graafschap-bode* van de Ned. School voor Coupeuses 'De Kleeder-Industrie' met de aankondiging dat in verband met de gondelvaart in Laag-Keppel de cursusavond een week wordt verschoven...

1934: In *De Graafschap-Bode*: "t *Lichtsprookje te Keppel – Duizenden toeschouwers van heinde en verre! Twee citaten uit het uitgebreide verslag: 'Jammer, dat sprookjes in het leven meestal zoo kort van duur zijn; ook het sprookje van de Keppelsche Gondelvaart duurde maar enkele minuten. En toen kwam weer de luidruchtige kermiswerkelijkheid, die op den achtergrond wachtte om de geweldige mensenstroom langs den IJseloever op te vangen in haar kramen en tenten.' En: 'Bij den rossen gloed van de op de vloten ontstoken Bengaalsche vuren ontwaarde men een bijna 'onafzienbare dichte menschenhaag. Het aantal betalende bezoekers(sters) bedroeg ruim zes duizend, doch wie kan de duizenden tellen, die het lichtfeest gadesloegen vanaf den openbaren weg? Uit geheel den Achterhoek, tot uit Arnhem en uit Enschede was het publiek toegestroomd om deze vijftiende Keppelsche Gondelvaart te zien.'* De commissie werd uitgebreid gefeliciteerd met het derde lustrum.

1935: Van dit jaar hebben we geen publicaties kunnen vinden met daarin verslagen of andere informatie; alleen enkele advertenties met de datum dinsdag 3 september.

1936: Ook nu, zoals al vele jaren, ongehoofd veel bezoekers. Dit jaar werd het muzikale element verzorgd door Muziekvereniging Amicitia uit Brummen. Uniek was het dat er voor de vaststelling van de prijzen 1, 2 en 3 voor het eerst een herkeuring moest plaatsvinden. Het niveau van de ontwerpen en de algehele afwerking was zo hoog dat het geen eenvoudige taak was voor de jury.

1937: In alle jaren was er telkens wel een bijzonderheid of iets nieuws te melden. Dit jaar was dat voor het eerst de spelbreker, waarvoor men al jaren bevreemd was. We lezen: 'Een windvlaag doofde de helft der lichtjes! Een grote teleurstelling was het voor de jury en zeker was dat ook het geval bij de talloze kijkers, die gekomen waren om de gondelvaart te bewonderen, dat de wind dezen avond als

1926, 's middags, overzicht van de gondels op de Oude IJssel

1926 's middags, oud-Saksisch boerenhuis

1926 's middags, waternimfen

1926 's middags, tennisclub

1927, Achterhoekse boerderij

1927, Sassenpoort

1927, stellingmolen

spelbreker is opgetreden. Omstreeks middernacht deed zich nog een eigenaardig incident voor. Een eigenaar van een gondel ontdekte dat vanuit een bootje de vetpotjes werden gestolen. De Doetinchemse marchaussee stelde onmiddellijk een onderzoek in. Waarschijnlijk zijn de vetpotjes tijdens de vlucht in het water gegooid.

1938: In een kort bericht in *De Graafschap-bode* lezen we dat de Keppelse gondelvaart niet doorgaat vanwege het overlijden van R.J.C. Baron van Pallandt. De familie Van Pallandt, bewoners van kasteel Keppel, spelen elk jaar een belangrijke rol in de realisering van de gondelvaart.

1939: Tijdens de algemene ledenvergadering van de vereniging Keppelse Volksfeesten werd op 29 juni besloten dat de gondelvaart en volksfeesten ook dit jaar weer zullen plaatsvinden. Echter... In een advertentie in *De Graafschap-bode* van 30 augustus wordt medegedeeld 'Wegens tijdsomstandigheden gaan de Volksfeesten en Gondelvaart te Laag-Keppel niet door'. De Tweede Wereldoorlog stond voor de deur.

Moeizame herstart na de Tweede Wereldoorlog

Na de bevrijding werd er op 7 augustus **1946** voor het eerst weer vergaderd over de volksfeesten en een mogelijke herstart van de traditionele gondelvaart. Maar helaas moest men vaststellen dat voor een gondelvaart het daartoe benodigde materiaal erg moeilijk te verkrijgen was.

In **1947** wordt gedacht aan een 'gondelvaart op bescheiden schaal'. Het vernieuwde bestuur stelt vast dat de geringe belangstelling niet getuigt van een groot 'medeleven' en wordt er voor dit jaar toch van afgezien.

In **1948** en **1949** gaat de gondelvaart ook niet door. Het is nog steeds niet mogelijk 'omdat alle benodigde artikelen nog niet in voldoende mate te verkrijgen zijn'.

In **1950** is er eindelijk na dertien jaar weer een gondelvaart in Laag-Keppel. Het enthousiasme en de euforie vooraf zijn groot. Wel had men bedacht dat het een bescheiden begin zou moeten worden. Met name ook omdat er veel jonge inwoners zonder 'gondelvaart-ervaring' aan de slag gingen. Gelukkig kregen ze veel ondersteuning van een aantal oude bouwers die kunnen bogen op vele jaren ervaring. Er werden een aantal bijzondere ontwerpen gemaakt en er werd gezocht naar een optimale kwaliteit waxinelichtjes. De publiciteit vooraf was goed geregeld en zelfs een tweede touringcarbedrijf nam het evenement ook op in haar programma. Iedereen was vol vertrouwen. In het *Zutphensch Dagblad* van 6 september lezen we: *'Fantastische lichtstoet vergeleed over het water! De Keppelse gondelvaart, gisteravond gehouden, was een imposant en fantastisch schouwspel, een feest van licht en kleuren tegen een decor van zwaar geboomte. Langzaam en statig vergeleed de sprookjesstoet over het rustige water van de Oude IJssel, begeleid door klaterend applaus van bijna 14.000(!) verrukte en bewonderende toeschouwers.'* *'Men mag wel zeggen, dat Laag-Keppel z'n jaarlijkse volksfeest met kermis e.d. weer op een hoog niveau heeft gebracht, zodat ook voor de naaste toekomst de belangstelling uit het gehele gewest en ver daarbuiten bij voorbaat verzekerd blijft.'* *'Deze eerste vaart, na een onderbreking van dertien jaren, was een ware triomf.'*

'Het is heus niet teveel gezegd, wanneer we getuigen, dat de Keppelse gondelvaart een hoogtepunt is in de viering van volksfeesten in ons land.' De gondelvaart van **1951** wordt in de advertenties weer prominent aangekondigd in combinatie met een groot lunapark, vuurwerk en een optreden van de Kon. Rosendaalsche Kapel. Bussen der G.T.W. in alle richtingen.

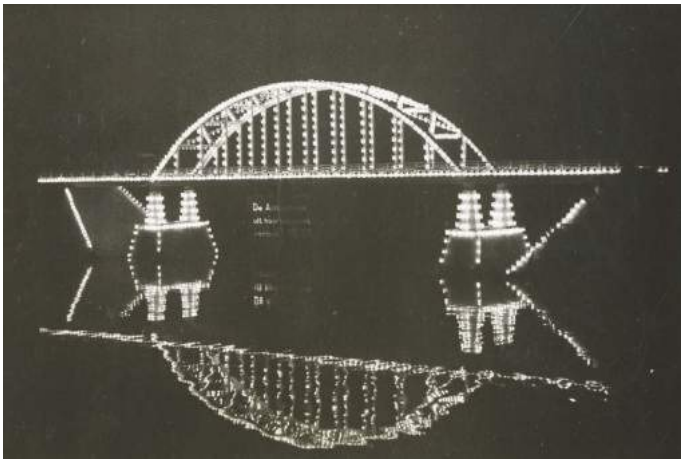
Voor de zomer van beginnen al de eerste voorbereidende werkzaamheden (1950).

In het krantenverslag van 5 september lezen we dat er maar liefst 15.000 bezoekers de tocht naar Laag-Keppel hebben gemaakt.

In **1952** wordt de gondelvaart gehouden op 2 september. Nieuw dat jaar is dat, bij wijze van proef, de gondels twee keer langs de toeschouwers trekken. Dus eerst stroomafwaarts de Oude IJssel zullen afzakken en later weer terug zullen keren. Hierdoor kon iedereen meer van het schouwspel genieten maar gaf dat voor de bouwers extra werk omdat beide kanten van de gondels nu 'in beeld' komen. Het jaar **1953** was bijzonder, een jubileumjaar voor de Keppelse gondelvaart maar ook het jaar van de Watersnoodramp. De bouwers zagen zelfs nog kans om in de korte tijd van voorbereiding een gondel te wijden aan de narigheden van de ramp die ons land was overkomen. Over de jubileumgondelvaart lezen we in de krant: *'Overal in Laag-Keppel ziet men de gondelbouwers bezig. Temeer, omdat dit jaar de gondelvaart voor de 25ste maal wordt gehouden, worden moeite nog kosten gespaard.'* Ook dit jaar ging het bezoekersaantal weer ruim over de 10.000.

De gesprekken over de gondelvaart van **1954** begonnen al in februari van dat jaar. In Laag-Keppel was er enige paniek ontstaan vanwege de omlegging van de Oude IJssel naar een gekanaliseerde variant aan de andere kant van het dorp. Besturen van de ijsbaan, de jachthaven en van de gondelvaart maakten zich ernstig zorgen over de nieuwe situatie. De voorzitter van de V.V.V. de heer J.I. Cordes, had het voortouw genomen in de gesprekken met diverse instanties ter voorkoming van ongunstige gevolgen die uit de plannen voor de ingezetenen zouden kunnen voortkomen.

In juli deelde burgemeester Van Panhuys, die ook de gesprekken had bijgewoond, mee *'dat maatregelen worden getroffen, zodat ook in de toekomst de gondels kunnen varen over dat gedeelte van de Oude IJssel, dat thans zal worden afgesloten voor de scheepvaart. Het plan bestaat dat in de dam, welke ten oosten van Kasteel Keppel het oude deel van 't nieuwe traject zal afsluiten, een doorlaat wordt aangebracht. Een moeilijkheid vormt nog de thans bestaande hefbrug, die door een dam zal worden vervangen. Maar ook dit hoopt men op te lossen.'* De datum voor de gondelvaart wordt bepaald op dinsdag 31 augustus. Die och-

1950, de toekomstige IJsselbrug bij Doesburg

1953, weerhuisje

1954, kinderdroom

1954, zeilvaartuig Nieuw-Zeeland

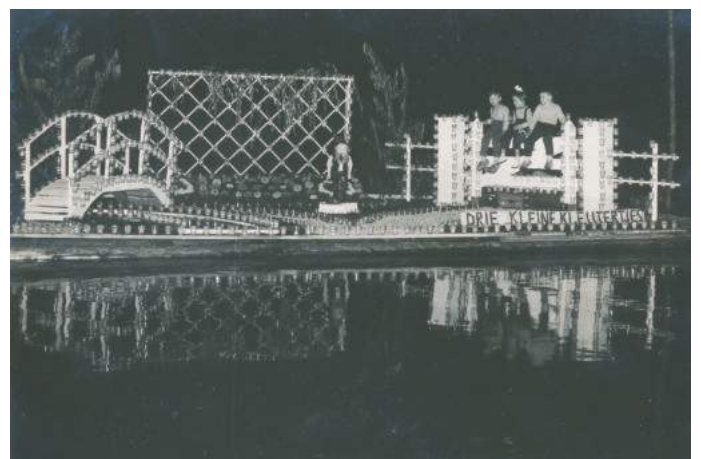
1954, 't geluk

1954, de orgelman

1956, vliegende schotel

1960, drie kleine kleutertjes

Het ontsteken van de vele duizenden vetpotjes en waxinelichtjes was een spannende 'operatie' (1954).

tend en middag was het nogal druilerig weer maar 's avonds was het helemaal opgeklaard en werd het als vanouds weer een bijzondere ervaring voor de ruim 12.000 betalende bezoekers. Een nieuwigheid was een gondel waarop voor het eerst ook gekleurde lichtjes waren toegepast. In een van de kranten lezen we de volgende dag: *'Venetiaanse gondelvaart trok enorme belangstelling. Feeëriek schouwspel in Laag-Keppel bracht eenieder in verrukking!'*

Voor het eerst was er door een vervelend incident sprake van enige paniek. Op een van de gondels was het kostuum van een van de deelnemers in brand geraakt. Gelukkig slaagde een andere deelnemer op het vlot erin het vuur snel te doven zodat een ernstig ongeluk kon worden voorkomen.

In de voorbereidende bijeenkomst met de betrokkenen bij de gondelvaart **1955** werd uitgebreid gediscussieerd of de gondelvaart vanaf nu op de nieuwe 'vergraven' Oude IJssel moest worden gehouden. Maar het merendeel van de aanwezigen had een grote voorkeur voor de traditionele plek.

Een probleem dat ook aan de orde kwam was het tekort aan ongezaagd hout. De houtleveranciers konden voor slechts vijf gondels ruw hout leveren. Er moest dus voor de andere drie gondels een oplossing worden gezocht. Er wordt nu als proef een 'tonnenvlot' gebouwd. Het vlot, met maar liefst 21 tonnen, wordt begin augustus op enigszins officiële wijze te water gelaten door wethouder Pennekamp en getest door technisch ambtenaar Rossier van de gemeente. De draagkracht werd als voldoende beoordeeld voor de opbouw en de gondeliers. Op 6 september was het weer zover 'Het sprookje van de Oude IJssel' kan weer van start gaan. Na buien in de middag was het 's avond prachtig helder weer. Dit jaar, wellicht door de weersomstandigheden overdag, slechts 7.000 belangstellenden. Er wordt voor het eerst melding gemaakt van bezoekers die per bromfiets naar Laag-Keppel zijn gekomen.

De 'nieuwe' locatie

In **1956** is de kogel door de kerk. De gondelvaart van dat jaar zal plaatsvinden op 4 september op de gekanaliseerde Oude IJssel aan de andere kant van kasteel Keppel. Als motieven worden onder andere aangegeven dat er hier meer ruimte is voor publiek, dat men een veel ruimere blik heeft op de passerende gondels, het terrein beter afsluitbaar is zodat men niet zonder toegangsbewijs het gebied kan betreden.

Het tegenvallende aantal bezoekers vorig jaar heeft een aanslag gepleegd op de financiële reserves. Er wordt nog meer de aandacht gevestigd op de intekenlijst die in het dorp rondgaat voor een ruimere bijdrage. Met resultaat, de opbrengst was bijna fl. 2.000. De gemeenteraad besloot om deze opbrengst te verdubbelen. Ook nu waren de weersomstandigheden niet best. Het aantal bezoekers zakte naar een dieptepunt, 5.000!

Voor het eerst in al die jaren kwam er van de bezoekers en in de krantenberichten enige kritiek. Er waren dit jaar 'slechts' zeven gondels, die in nauwelijks een kwartier waren gepasseerd. In *Dagblad Tubantia* lezen we: *'Toen de compacte massa van duizenden van de oevers van de Oude IJssel terug glibberde naar het centrum van Laag-Keppel (menigeen zal met bemodderde kleding en schoenen zijn thuisgekomen), rees bij ons de vraag of de organisatoren van dit jaarlijkse lichtfestijn de bakens niet moeten verzetten.'*

Men vroeg zich met name af of je zovelen voor nog geen kwartier, ondanks weer de voortreffelijke kwaliteit, van heinde en verre naar Laag-Keppel moet laten komen. Was vorig jaar het voornemen om 'heen en terug te varen' niet uitvoerbaar gebleken, nu was dit heel goed wel mogelijk geweest. Ook is het wenselijk om de prijswinnaars tijdens het evenement bekend te maken en niet twee of drie weken later. *'Nogmaals, het festijn was wat al te gauw ten einde. De gondels lagen te dicht achter elkaar. Men kreeg als 't ware nauwelijks tijd om een gondel goed op te nemen. Wij van onze kant zouden van een gondelvaart willen genieten als van een goed glas wijn: teug voor teug.'* Tijdens de prijsuitreiking (drie weken later) werd gemeld dat er een fors nadelig saldo was ontstaan en dat het garantiefonds moest worden aangesproken. Men vroeg de gondeliers dan ook dit jaar met een verlaagde uitbetaling dan die in het vooruitzicht was gesteld, genoegen te nemen. Alle deelnemers gingen hiermee akkoord.

1957, *'Gondelvaart Laag-Keppel, grootser nog dan vorige jaren!'* *'Keppelse gondelvaart werd een groot succes, enorme belangstelling.'* Na enkele teleurstellende reacties en mager bezoek afgelopen jaar, schoten nu woorden tekort.

In de meivergadering had men besloten om, ondanks enige kritiek, de gondelvaart toch weer te gaan houden op de nieuwe locatie. Uiteraard zullen er verbeteringen worden doorgevoerd maar de plek is verder uitermate geschikt.

En het werd een succes, een groot succes. *'Duizenden en nog eens duizenden woonden dinsdagavond de jaarlijkse Keppelse gondelvaart bij.'*

Beoordeling en 'werkbespreking' op de nieuwe plek van de gondelvaart (1956). Met hoed de heer Nijkamp en links naast hem de heer Helmink.

BAKKERIJ Leo Ebbers

GH
Gewoon-Heerlijk!

Dorpsstraat 21 - Hummelo - Tel.0314 - 38 16 38

Turfstraat 4 - Zutphen - Tel.0575 - 51 38 27

FF naar Steef

café - zaal - terras

Dorpsstraat 1
6999 AA Hummelo
M 06 - 30 40 76 72
E info@ffnaarsteef.nl
I www.ffnaarsteef.nl

VOLG ONS OOK OP
FACEBOOK & TWITTER!

- > AUTORUIT VERVERGEN
- > STERREPARATIE
- > VOORRUIT POLIJSTEN*
- > KENTOKEN GRAVEREN
- > AIRCOSERVICE*

GG

GlasGarage.nl

Specialist in autoruiten!

Autobedrijf
Melgers

Hoge Wesselink 2
7221 CJ Steenderen
Tel. (0575) 451974

> GLASGARAGE. SNEL EN ALTIJD IN DE BUURT!

Autoruit stuk? Haast? Met ruim 80 vestigingen is er altijd een GlasGarage bij u in de buurt die u razendsnel helpt! En doet dat tegen de laagste kosten voor u. Bovendien krijgt u levenslange garantie en zijn er doorlopend leuke acties. Vraag ernaar bij de vestiging bij u in de buurt of kijk op onze website.

SUPERMARKT AALDERINK

1200 m² winkelplezier! 750 m² parkeerruimte!

 Vind ons op
Facebook

DORPSSTRAAT 14-16 STEENDEREN

<https://www.coop.nl/steenderenaalderink/supermarkten/steenderen-aalderink/3551>

Facebook: <https://www.facebook.com/Coop.Aalderink.Steenderen>

Aalderink.Steenderen@coop.nl tel: 0575-451206

TNT-Servicepunt / Staatsloten / RDW / Stomerij depot/ Bloemenhoek / Slijterij /
Zelfzorg medicijnen / Hoge klantenservice / Bezorgservice via Coop online

Openingstijden: ma/do 08.00-19.00 vr 08.00-20.00 za 08.00-19.00 zondag 11.00-17.00

Rechts van de goederentram is het 'reclamebord' voor de gondelvaart van 1957 nog net zichtbaar.

'De gondelvaart van dit jaar week in talrijke opzichten van alle vorige af. In de eerste plaats was het bezoek overweldigend en wellicht nog groter dan vorige jaren. Wat nog nooit is gebeurd, gebeurde thans: na afloop werd omgeroepen, dat de gondelvaart a.s. zaterdagavond om kwart voor negen herhaald zal worden. In de tweede plaats was de jury ten zeerste verrast over het gehalte der gondels: in alle voorgaande jaren was het gehalte minder dan dit jaar (...). In de derde plaats, en dat is een ernstige schaduwzijde, is het niet onmogelijk dat deze gondelvaart de laatste is van een lange reeks. Aanvankelijk zou de gondelvaart dit jaar zelfs niet gehouden worden, omdat òn de belangstelling van de zijde van de gondeliers tanende is òn anderzijds omdat de financiën parten schijnen te spelen.' De muzikale opulstering werd deze avond weer als vanouds verzorgd door de Kon. Rosendaalsche Kapel.

Ook de herhaling op zaterdagavond werd een succes. De weergoden werkten mee en opnieuw togen enkele duizenden belangstellenden naar Laag-Keppel. Dit keer was de muzikale bijdrage in de gezamenlijke handen van De Eendracht uit Hummelo en Olden-Keppel uit Hoog-Keppel.

Donkere wolken boven de gondelvaart... en nu niet van de regen

In de rondvraag van de vergadering van de gemeenteraad van Hummelo en Keppel op 21 augustus **1958** wordt de vraag gesteld 'Waarom de gondelvaart van Laag-Keppel niet doorgaat en dat bij velen de idee heerst dat dit een gevolg is van een gebrek aan medewerking van de gemeente.'

De burgemeester ontkent dit ten stelligste. Bij een onderhoud met de voorzitter van het comité heeft hij gevraagd of het een financiële kwestie is, omdat hij graag bereid is,

mits de raad zou instemmen, als gemeente daarin dan bij te dragen. Maar de diepere oorzaak ligt bij het wegvallen van enkele dragende krachten binnen de organisatie en het gebrek aan animo bij de gondeliers. De burgemeester hoopte dat men juist nu zal beseffen wat een gemis dit zal zijn voor Laag-Keppel en dat men hopelijk volgend jaar op het besluit zal terugkomen.

In het *Twentsch Dagblad Tubantia* van 23 augustus 1958 lezen we een meer gedetailleerde reden. 'De Achterhoek verliest na Groenlo nog een gondelvaart, die te Laag-Keppel. Hier heeft echter niet direct het weer de doorslag gegeven. De Algemene Vereniging van Volksfeesten te Laag-Keppel is namelijk vorig jaar na de succesvolle gondelvaart plotseling in een moeilijk parket geraakt. Zij werd aangesproken voor een belangrijk bedrag aan auteursrechten omdat een der gondels een opvallende overeenkomst vertoonde met een praalwagen uit een groot bloemencorso in het westen des lands. De zaak is in der minne geschikt, maar men heeft er in Laag-Keppel toch zo diep in de gondelvaartkas moeten duiken, dat er een flink tekort ontstond. Het was zo deprimerend dat men heeft moeten afzien van een gondelvaart dit jaar, hoezeer het breken van deze Achterhoekse traditie het bestuur ook aan het hart moet gaan. Het risico werd te groot geacht.'

De problemen en vooral ook de teleurstelling waren blijkbaar zo groot dat er ook in **1959** geen gondelvaart heeft plaatsgevonden. Verbazend is het zelfs dat, ondanks het feit dat de Keppelse gondelvaart zich altijd kon verheugen op veel aandacht in de dagbladen, hierover in dat jaar helemaal niets te lezen is. In de zomer van **1960** werd opnieuw over de gondelvaart gesproken en velen betreurden

het dat het lichtfeest de laatste jaren niet is gehouden, omdat er te weinig deelnemers zich aanmeldde.

Er wordt een nieuwe 'commissie gondelvaart' in het leven geroepen, waarin ook de 'nieuwe' bewoners van het dorp vertegenwoordigd zullen zijn. In de commissie worden naast de heren M.A. Schreurs en J.C. Buunk, die als vakmensen beschouwd kunnen worden, benoemd de heren H.B. van Lochem, J.H. Rijnenberg en J. van Leeuwen. Besloten wordt tevens om te breken met de traditie om de gondelvaart de avond voor de kermisdag te houden, maar nu op de zaterdag daarvoor. Voor 1960 wordt dat 3 september.

De gemeente wordt gevraagd om af te zien van de vermakelijkheidsbelasting en om een bijdrage van fl. 1.000,-. Het wordt anders onmogelijk geacht de gondelvaart weer te doen herleven. Na enige discussie wordt besloten af te zien van de belasting maar, gezien de financiële positie van de gemeente, een bijdrage te verstrekken van fl. 500,- en een garantie van fl. 500,- bij een eventueel tekort.

De voorbereidingen worden opgepakt en er doen als vanouds weer acht grote gondels mee. De nieuwe commissie had besloten om terug te keren naar de oude locatie bij de Rijksweg. De toeschouwers dienen wat meer naar achteren plaats te nemen en er wordt een tribune gebouwd voor 1.000 belangstellenden. De Kon. Rosendaalsche Kapel heeft weer haar medewerking toegezegd. De organisatoren gaan met spoed aan de slag om voor eventuele tegenslagen een Waarborgfonds Gondelvaart te stichten. Hiervoor zal men bij intekening een beroep doen op alle inwoners.

Ondanks de regen hebben ruim 4.000 bezoekers een plek gezocht aan de oever van de Oude IJssel. Toen de lichten op het terrein werden gedooft, zakten eerst twee door de jeugd vervaardigde kleine gondels de rivier af. De waardering hiervoor van het publiek was groot. Een kwartier later kwamen de acht grote gondels langzaam voorbij glijden. Althans acht was de bedoeling, maar helaas moest gondel Phoenix, volgens de jury een der mooiste, uitvallen. Ondanks dit uitvallen en enige uitgewaaid vetpotjes was het publiek zeer opgetogen.

Ook dit jaar wordt besloten om een week later de gondelvaart opnieuw te doen plaatsvinden, nu ook met de fraaie Phoenix voorop. De muzikale omlijsting is deze avond door De Eendracht uit Hummelo.

*Uw verdriet kunnen wij
niet wegnemen...
wél de zorg van de uitvaart*

Dag en nacht bereikbaar via tel. 0313-474909

Het maakt niet uit of en waar u verzekerd bent.

Rouwcentrum: Meipoortstraat 74, Doesburg

Inlichtingen en adm.: Tel. 0313-475787 | info@patrimoniumdoesburg.nl

Uitvaartverzorging
Patrimonium Doesburg

(lid Nardus)

www.patrimoniumdoesburg.nl

- **Elektra**
- **Verwarming**
- **Koeling**
- **Water & Sanitair**
- **Bronboringen**
- **Waterbehandeling**

Verhey Toldijk B.V.

Zutphen-Emmerikseweg 13b
7227 DE Toldijk

0575 - 452041

info@verheytdijk.nl
www.verheytdijk.nl

- **Wij repareren voor alle verzekeringsmaatschappijen**
 - **Vervangend vervoer • Ruitservice**
- **Uitdeuken zonder spuiten • 24 uur bereikbaar**

FABRIEKSTRAAT 20B • 7005 AR DOETINCHEM • TEL. 0314-340637 • WWW.FRITSBLOEMEN.NL

**Achmea
Schadeservice**

Het affiche van de laatste gondelvaart in 1961.

1961: 600 jaar stadsrechten en de gondelvaart, een feest en toch een slechte afloop

Nadat in het voorgaande jaar, na twee jaren zonder gondelvaart, weer een ambitieuze 'herstart' was gemaakt was het enthousiasme voor een vervolg daarna erg matig. Het weer had niet erg meegewerkt en mede daardoor was het aantal bezoekers tot een dieptepunt gedaald. Ook in enkele regionale dagbladen werden enkele kritische opmerkingen geplaatst. Echter... **1961** is voor Laag-Keppel een zeer bijzonder jaar. Het jaarlijkse volksfeest zal dit keer geheel in het teken staan van '600 jaar stadsrechten'. Dat betekent dat de vermaarde gondelvaart ook een belangrijk onderdeel moet gaan uitmaken van de jubileumfeesten. Overigens is het jaartal 1361 verbonden aan de marktrechten voor Laag-Keppel en werden de (in twijfel getrokken) stadsrechten pas in 1374 verleend.

Zo vindt er op dinsdag 5 september weer een gondelvaart plaats. Opvallend is dat deze terug is op dinsdag en dat men ook weer heeft gekozen voor het oorspronkelijke traject ten noorden van het kasteel, de nu dode arm van de Oude IJssel.

De gondelvaart moest na vele jaren weer een hoogtepunt worden, zeker in zo'n historisch jaar als 1961. Maar in een van de dagbladen lezen we de andere dag: *'Helaas zag het comité gondelvaart alsmede de gondeliers omstreeks 6 uur de hemel verduisteren terwijl zich een flinke regenbui ontlastte. Gelukkig echter klaarde het spoedig weer op en al heeft deze bij ongetwijfeld veel afbreuk gedaan aan het bezoek, toch begonnen omstreeks 8 uur de tribunes zich te vullen, zodat voor deze gondelvaart toch nog een behoorlijke bleek te bestaan. Een aardige tijdvulling was de boot met boerendansers en boerenkapel uit Vaassen. Hoewel de verlichting op de boot, die enkele malen het gondeltraject op- en afvoer, sterker had moeten zijn (later viel ze bijna geheel uit)*

vielen de dansen zeer in de smaak. Ze vormden een aardige inleiding voor deze gondelvaart welke was gebaseerd op het verleden van Keppel in verband met de stadsrechten welke deze plaats 600 jaar geleden verkreeg.'

'Precies 9 uur begonnen de gondels, waaraan bijzonder veel zorg was besteed, hun statige tocht over het water, getooid met duizenden flonkerende lichtjes, op feeërieke wijze weergevend hoe eens Keppel was: stijlvol en boeiend, gelijk een sprookje. Een sprookje dat jammer genoeg halverwege op wrede wijze werd afgebroken door een plensbui die het grootste aantal lichtjes doofde en de ware gondelsfeer op ruwe wijze verstoorde. Tijdens de vaart werden de historische feiten over Laag-Keppel via een geluidsinstallatie verteld door de heer Stam uit Arnhem welke explicatie uitstekend was, maar door de geringe capaciteit der installatie voor weinigen te verstaan.'

Al met al was het uiteindelijk een grote deceptie. Men had voor deze gondelvaart speciale tribunes laten bouwen, 7.000 extra waxinelichtjes ingekocht, 24 grote vuurpijlen voor de afsluiting aangeschaft, extra verlichting en geluidsvoorziening laten aanleggen. Halverwege stroomde het feestterrein echter helemaal leeg en bleef de organisatie achter met klachten en een aanzienlijk financieel tekort. Met de plaatselijke installateur werd nog weken geruzied over de betaling van de slecht uitgevoerde werkzaamheden.

Over de twee voorgaande jaren werd ook al een negatief financieel resultaat genoteerd maar dit jaar sloeg helaas alles. De toezegging vooraf door de gemeente om garant te staan voor een deel van het eventuele verlies was bij lange na niet voldoende en het garantiefonds was door de voorgaande jaren ook uitgeput.

In een korte notitie in het summiere kasboekje van 1961 wordt aan het eind door iemand nog de suggestie vermeld om voor een volgende keer na te denken over een 'droge' gondelvaart, iets met verlichte huizen of wagens. Hierop komt geen enkele reactie of iets van overleg en/of plan. Men kreeg in Laag-Keppel, na de teleurstellingen van de laatste jaren, de handen blijkbaar niet meer op elkaar.

Verbazend is het dat we in het volgende jaar in de regionale kranten geen enkel bericht meer tegenkomen over de Keppelse gondelvaart, in welke vorm dan ook. De Keppelse Gondelvaart, ooit in de regio en ook ver daarbuiten een begrip en een manifestatie waar iedereen van heinde en verre bij wilde zijn, stierf na ruim veertig jaar en bijna dertig edities, een stille dood.

Het toegestroomde publiek vluchtte massaal voor de regen...

Wij zijn voor lunch en diner geopend van donderdag tot en met maandag vanaf 12.00 uur.

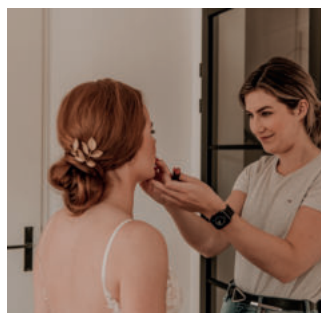
Graag tot ziens
Team Den Bremer
Tel. 0575-451205

www.denbremer.nl

PUUR

HAIR & MAKE-UP

Powered by Roos Wessel

Op de mooiste dag van jullie leven hoort een stralende make-up en weerbestendig bruidskapsel.

Mijn specialiteit is ervoor te zorgen dat het stukje visagie en hairstyling vlekkeloos verloopt.

t: 06- 290 882 71

e: info@puurhairandmakeup.com

i: www.puurhairandmakeup.com

Dineke Pelgrom

huidverzorging puur natuur

Hulsevoortseweg 7
6996 DG Drempt
06 126 949 70

All-round schoonheidsspecialiste
met specialisaties
acne en de donkere huid

info@dinekepelgrom.nl www.dinekepelgrom.nl

Elke
zaterdag
tussen 8 en 12
is onze winkel
geopend!

Al het voer van Garvo is:

- ✓ Gemaakt met liefde voor dieren
- ✓ CO2 neutraal geproduceerd
- ✓ Van hoge kwaliteit dankzij zorgvuldig geselecteerde grondstoffen

Garvo, Molenweg 38, 6996 DN Drempt, +31 ((0)313) 47 23 21

Foto: Duncan de Fey

Luisteren naar je hart en nadenken over piekeren

Wat drijft de mens? Nu we steeds minder geloven dat we vooral op aarde zijn om een of andere god te dienen is dan al vrij snel de vervolgvraag; waartoe zijn we in hemelsnaam hier dan wel? Het

eind van het jaar is een mooi moment om daar eens over na te denken. Daarom in deze column dit keer geen koetjes en kalfjes, maar *the real shit*. Houdt u meer van dom wat roddelen en het omzetten van chips in zo veel mogelijk vetcellen voor de tv? Dan kunt u nu stoppen met lezen, scheelt alweer.

De meesten laten filosoferen over aan filosofen, zoals we het ontwerpen van een huis aan een architect over laten. Maar ik zou als er brand uitbreekt vast proberen te blussen en niet wachten tot het goed brandt ter afwachting van de brandweer. Aan de profs over laten is goed, maar een beetje nadenken over het algemeen belang en wat je hierin zelf kunt bijdragen; ik zeg doen.

Maar wat moet je dan doen? Denk aan je interne drijfveren. Wat vind je belangrijk? De een vindt het belangrijk dat we bijdragen aan het herstel van de planeet, de ander vindt dat het belangrijk is om bijvoorbeeld oude medemensen te helpen. Het heeft weinig zin om Jesse Klaver voorzitter te maken van de commissie ter promotie van de Formule 1, Geert Wilders woordvoerder te maken van Stichting Vluchteling, hoe leuk ook, en Thierry Baudet te bombarderen tot boegbeeld van zuivere kennisgaring, evenwichtige dialoog en het platform tot beter luisteren en meer begrip voor elkaar. Dat kump niet goed. Dus wat zijn jouw principes en hoe kan je daarnaar handelen? Luister naar je hart, want dat klopt tenminste.

Ik heb net 't Hooge Nest van Roxane van Iperen gelezen. Zo'n goed boek. Het gaat over de joden en de holocaust. Eigenlijk

gaat het over principes en dapper zijn. Twee zussen in het verzet worden verraden en komen in Auswitsch terecht. Maar zelfs daar houden ze hun rug recht en handelen ze naar hun eigen drijfveren en principes. Dan moeten wij het hier en nu in alle vrijheid toch ook kunnen? Voor de moed, prachtig omschreven in dit boek, heb ik zo ongelofelijk veel bewondering. Het stimuleert me om mijn eigen principes te ijken. Voor mensen die denken dat principes niet zo belangrijk zijn: probeer je voor te stellen wat te doen in dit soort situaties of met hedendaagse issues. Stel je bijvoorbeeld eens voor dat je met je gezin zelf vluchteling bent. En kijk eens goed in de spiegel of je tevreden bent over jouw eigen principes en of je er genoeg naar handelt. Op hun sterfbed hebben mensen vaak spijt dat ze dit niet genoeg gedaan hebben.

Nadenken is niet hetzelfde als piekeren. Piekeren over van alles en nog wat heeft helemaal nul zin. Nadenken leidt tot iets; een idee, een principe, een zienswijze. Piekeren raad ik ten zeerste af. Het is misschien makkelijk gezegd, want veel mensen piekeren zonder dat ze het willen. Maar je kunt piekeren ombuigen tot nadenken en dan heeft het wel zin. Een hulpmiddel hierbij is misschien dit: probeer, in navolging van de stoïcijnen, te bedenken of je invloed uit kunt oefenen op je probleem. Zo niet, dan hebben de gedachtes die u eraan besteedt echt geen zin. Buig dit om naar gedachtes waar u wel wat aan kunt doen. Het helpt echt. Dus stop met piekeren en slinger die grijze massa maar eens lekker aan. Dus dat drijft ons!

Fijne feestdagen!

van Gijs

Gijs Jolink (51) is bekend van de voormalige band Jovink & the Voederbietels en is mede-eigenaar van Feestfabriek, Alles Komt Goed BV, die o.a. de Zwarte Cross en Mañana Mañana organiseert.

Heen en weer van melkput naar het water

Jordy Nijhoff (28) uit Hummelo is melker van beroep en zijn hobby is nachtvissen. Een toevallige ontmoeting op de dijk van de Oude IJssel is voldoende aanleiding voor een nadere kennismaking met Jordy in het huis waar hij samen met zijn vader Leo en diens partner Karin woont.

Hoe wordt je melker?

Jordy gaat ervoor zitten met een kop sterke koffie onder bereik. 'Voor mijzelf weet ik wel hoe ik melker ben geworden, maar of er een opleiding voor bestaat zou ik niet weten. Daar heb ik mij nog nooit in verdiept. Laat ik het daarom bij mijzelf houden. Ik ben geboren in 's-Hertogenbosch en ik heb geen agrarische achtergrond. Ook geen opleiding gevolgd in die richting. Door de baan van mijn vader zijn we nogal eens verhuisd binnen Nederland en zo kwamen we ooit in Silvolde terecht. Ik was in die tijd graag

op een boerderij in de buurt en mocht daar helpen bij klusjes. Daar had ik heel veel plezier in. Toen ik een tijdje had meegelopen en vertrouwd raakte met alle voorkomende werkzaamheden in en rond de boerderij vroeg de boer of ik ook wilde melken. Nou, dat leek me prachtig en hij leerde mij het vak. Mijn opleiding was dus puur leren in de praktijk met alle fijne kneepjes die daar bij horen. Zo werd ik melker. Eerst bij dit bedrijf en later via via ook bij een paar andere boeren in de omgeving. Ik ben het vak dus ingerold en ik doe het met heel veel plezier.'

Ontwikkelingen in het vak

We nemen wederzijdse ervaringen met het melkersvak door. Ik stond ook ooit met enige regelmaat in een melkput. Dat was in het begin van de jaren 70. Wat een verschil met hoe het nu gaat. We beginnen met 'toen' en het melkbussensysteem tot begin zeventiger jaren. Het volledige handmelken met emmer en melkbus was toen een jaar of twintig al niet gebruikelijk meer. Het melken met de machine was inmiddels gangbaar. Van voorjaar tot najaar werden de koeien gemolken in een zelf gebouwde

melkput in het weiland, ver van de boerderij. Je zag in Nederland ook wel mobiele systemen in de weilanden staan; die boden geen beschutting bij slecht weer. Een diesellaggregaat zorgde voor vacuüm in de ringleiding. Daarop waren de tepelhouders of speenhouders aangesloten. De koeien kwamen uit het weiland via een wachtruimte de sluis in: 4 links en 4 rechts. Een hek tussen de koeien dichtzetten zodat ze elkaar niet konden opduwen. De spenen werden schoongemaakt en gecontroleerd. Was het een ondeugende koe dan werden de achterpoten met een spantouw even vastgezet om te voorkomen dat je een rake klap kreeg. De speenhouders moest je met de hand op de spenen van de koe aanbrenge en de melk liep vervolgens via een slangensysteem de melkbussen in. Was een bus vol, dan werd die uit de put getild, leeggegoten met de melkzeef in een schone melkbus en op de melkbussenbak achter op de trekker gezet. De koeien werden allemaal met de hand nog even nagemolken (*‘de laatste drup brengt de botter an...’*) en de koeien gingen de sluis uit, terug naar het weiland. Wilde je weten hoe lang het melken nog duurde, dan was het advies om het aantal koeienpoten in de wachtruimte vanuit de melkput te tellen en te delen door vier. Dan wist je genoeg.

Bij de boerderij werden de bussen afgeladen, met ringen voor koud stromend grondwater gekoeld en 's morgens en 's avonds opgehaald door de melkrijders. Die brachten de melk naar de melkfabriek in Hoog-Keppel of Angerlo. In de winter stonden de koeien op een grupstal. Dat betekende dat ze vast stonden op de deel en geen bewegingsvrijheid hadden. Het melken ging op dezelfde manier als in de zomer, alleen hoefden de zware melkbussen niet uit de put te worden getild. Maar je moest ze wel voeren en er was een drinkwatersysteem nodig.

Melken anno 2022

Voor Jordy ziet de praktijk er heel anders uit dan 50 jaar geleden, maar ook weer niet helemaal onherkenbaar anders. Het eerste verschil is dat de koeien op de boerderijen waar hij melkt, veel meer bewegingsvrijheid hebben. Ze lopen gewoon los rond in de stallen. Ook een verschil met vroegere tijden is dat op afstand melken in verder weg gelegen weilanden vrijwel niet meer bestaat. Sommige boeren hanteren weidegang als uitgangspunt, maar niet allemaal. Daar staan de koeien dus meestal in de stalruimte. Maar dat zijn stallen waar de dieren bewegingsruimte hebben. De melkput van toen is nog steeds volop in gebruik. Jordy melkt vanuit zo'n put en de koeien staan bij het melken in een visgraatopstelling.

Het spantouw van toen is nu een spanbeugel. De kleinere melkstallen zijn nog altijd vier links en vier rechts. De grotere waar Jordy melkt, hebben er 16 links en 16 rechts. Je hebt met de systemen waar Jordy mee werkt echt twee mensen nodig om vlot te kunnen melken. Jordy legt uit: 'Dat schoonmaken en controleren van de spenen van de koe gebeurt nog steeds. Het schoonmaken heeft naast het reinigen van de tepel ook een functie: de melkgift wordt gestimuleerd en komt daardoor op gang. Het is dan zaak voor de melker om zo snel mogelijk de speenhouders te plaatsen. De melk wordt rechtstreeks via de melkleiding naar de grote melktank verplaatst waar de melk ook meteen wordt gekoeld. Een melktankwagen komt langs om de melk over te pompen en naar de ver weg gelegen melkfabrieken te transporteren. Dat kan op alle tijden van de dag zijn. Je hoeft niet meer te zorgen dat de melkbussen op tijd aan de weg staan. Hoe zou je dat willen doen trouwens; ik melk op bedrijven waar meer dan 250 koeien staan. Dan moet je systeem daarop zijn aangepast.'

Wordt er nog nagemolken?

Jordy: 'Jazeker. Ik controleer na het melken altijd of de uier leeg is. Dat kun je wel voelen als je genoeg ervaring hebt. Is dat niet het geval, dan sluit ik het systeem weer even aan. Maar met de hand en een emmer zoals jij beschrijft, zo doe ik het in ieder geval niet meer.'

Biest

Wat is biest? Biest is de eerste melk die een koe geeft na de geboorte van haar kalfje. Deze melk zit boordevol afweerstoffen. In Jordy's praktijk wordt de biest apart gemolken voor het kalf. Is er te veel biest, dan gaat het in de diepvries en kan het in noodgevallen worden ontdooid. Het wordt dan alsnog gevoerd aan kalfjes van koeien die te weinig biest of geen biest geven, bijvoorbeeld als ze het kalven niet overleven. Jordy: 'En ja, je kunt er ook pannenkoeken van bakken. Er zijn mensen die dat de lekkerste pannenkoeken vinden. Misschien gek voor een melker, maar ik ben geen liefhebber van een glas melk of zo. Ik ben meer van de havermoutpap of andere producten waar melk aan te pas komt.'

Hoeveel melk geeft een koe?

'Dat kan verschillen. Ik melk op één van de boerderijen een topkoe die wel 35 liter per keer geeft. Dat is wel echt heel veel.' We zoeken het even na: een koe geeft gemiddeld zo'n 8.900 liter melk per jaar. Dat zou dan zo'n 24 liter gemiddeld per dag zijn. Maar koeien geven niet het hele jaar melk. Een melkkoe geeft ongeveer 305 dagen per jaar melk en de rest van het jaar staat een koe 'droog' omdat ze een kalf gaat krijgen. Dan stopt de melkgift. Teruggerekend kom je dan uit op ongeveer 29 liter per dag. Boeren en zuivelfabrieken rekenen trouwens niet in liters maar in kilo's. Een liter melk weegt gemiddeld 1,032 kilo. Omgerekend dus gemiddeld ongeveer 9200 kilo melk per koe.

Jordy heeft geen ervaring met robot. Ook niet met carrouselssystemen. Jordy: 'Ik ken ze via filmpjes die ik bekijk, maar de boeren waar ik werk, hebben ze niet'. Jordy lacht: 'Wat mij betreft liever geen robot. Ik vind mijn werk veel te leuk.'

DE Honda specialist
van de Achterhoek!

Autobedrijf

Bergsma

- Verkoop van nieuwe en gebruikte auto's
- Reparatie en onderhoud van alle type auto's
- APK keuringsstation
- Schade reparatie & expertise
- Airco service

Autobedrijf Bergsma
Dorpsstraat 27, Hummelo
tel. 0314-381660
www.bergsmahummelo.nl
info@bergsmahummelo.nl

RegioRijdschool

www.regiorijdschool.nl

- ✓ Voor auto, motor, automaat en theorieopleiding
- ✓ Voordeel-lespakketten, spoedopleiding mogelijk
- ✓ Vlotte rijopleiding: niet meer lessen dan nodig

Voordeel-
les-
pakketten

RegioRijdschool Maarten Kolk

Van der Hardt Abersonlaan 10 - 6998 AX Laag-Keppel
T: 06 - 549 751 39 - I: www.regiorijdschool.nl

BOUWBEDRIJF

JOLINK HUMMELO

www.bouwbedrijf-jolink.nl tel: 0314-381309

Nieuwbouw | Verbouw | Onderhoud | Renovatie/Restauratie

Hoe combineer je het melken met je hobby nachtvisser?

'Op de manier waarop ik het nu kan doen, is dat voor mij geen probleem. Ik heb een beperking vanwege verschillende aandoeningen. Ik werk via een uitzendbureau (ABEOS) en ik melk niet meer dan één keer per dag en dat drie dagen per week. Ik begin dan meestal 's morgens om 05.30 uur te melken tot een uur of 09.00. Ik heb geen auto dus ik ga altijd op de fiets naar mijn werk en terug. Daarom zit ik 's morgens dus ongeveer om 04.30 uur op de fiets. Daar kan ik nog wel over zeggen dat ik soms helemaal onder de koeienstront van mijn werk terugkom. En als ik help bij het afkalven dan ben ik soms helemaal niet meer om aan te zien en heel goed van afstand te ruiken. Ik zit daar totaal niet mee.' Jordy schatert: 'Er zijn mensen die

mij dan onderweg tegenkomen en denken: wat is er met die kerel gebeurd? Dat vind ik erg grappig. Ik merk dat er veel mensen zijn die absoluut niet weten wat er in een melkveebedrijf gebeurt en hoe er wordt gewerkt. Soms denk ik: houden zo en al helemaal als die mensen niet tegen dieren of bijvoorbeeld mest kunnen. Maar omdat ik het vak zelf doe, heb ik respect voor melkveehouders. Ik melk en dat is voor mij best zwaar werk. Ik melk eenmaal per dag: maar koeien moeten tweemaal per dag gemolken worden. Dan heb ik het alleen nog maar over melken. Je moet als boer dan ook nog je bedrijf runnen. Dat kan ik niet en ik zou het niet willen ook.'

Nachtvisser

Jordy: 'Vissen is naast het melken mijn lust en leven. Je hebt het over nachtvisser maar

ik vis meestal een paar dagen achter elkaar. Dan is het eigenlijk dus dag- en nachtvisser. Mijn uitrusting is helemaal gericht op een verblijf van meerdere dagen en nachten achter elkaar aan een viswater. Mijn voorkeur gaat uit naar openbaar toegankelijk water. Liefst stromend water, dus bij voorkeur een rivier. Ik vis het liefst op karper. Dat zijn zulke prachtige dieren. Als ik er eentje vang, dan gaan ze op de foto en dan zet ik ze voorzichtig weer terug in het water. Als ik in de Oude IJssel vis, dan doe ik dat soms met mijn bootje maar ook vanaf de oever. Tentje mee en mijn speciale slaapzak die tot -40° nog comfortabel is. Eten koken doe ik dan bij mijn tentje.'

Is het een eenzame hobby?

Jordy lacht: 'Dat lijkt misschien een beetje zo maar ik heb maatjes die ook dezelfde passie voor het vissen hebben. Vaak gaan we dan samen op pad. Als ik alleen op pad ga, dan moet het op fietsafstand zijn, want mijn uitrusting gaat mee op een karretje achter mijn fiets. Als mijn visvriend of visvrienden meegaan, dan is er meestal wel iemand bij met een auto en dan kunnen we wat verder in de omgeving naar mooie visgronden. Voor mij gaat er niets boven de natuur. Langs het water de zon zien ondergaan en weer zien opkomen. Dat is zo mooi! Die ervaringen wil ik niet missen. Ik vind het leven met het melken en het vissen, het genieten van de natuur met alles wat er kan gebeuren met regen, storm, hitte en kou prachtig. Wat mij betreft wil ik het graag zo houden!'

Eet je zelf vis?

Brede lach: 'Nou en of: kibbeling van de visboer. Heerlijk!'

Jordi Nijhoff met een van zijn imposante vangsten.

**LOONBEDRIJF
SEEGERERS
DREMPT 0313-47 25 85**

Kerstpuzzel

Samenstelling: **Pierre Seegers**

Met de feestdagen voor de deur is een puzzel vaak erg welkom. De juiste oplossing van deze kerstpuzzel kan je bovendien leuke prijzen opleveren. Wat moet je doen? In de woordzoeker zijn 49 woorden verstopt. Die woorden staan omschreven in de tekst hieronder met achter iedere omschrijving het aantal letters waaruit het woord bestaat. Ontdek welk woord we bedoelen, zoek het woord op in de woordzoeker en streep hem door. De woorden staan van links naar rechts, van rechts naar links, van boven naar beneden en van beneden naar boven. Sommige letters worden dubbel gebruikt. Alle overgebleven letters in de woordzoeker vormen een woord. Welk woord zoeken we?

Stuur je oplossing voor 31 januari 2023 naar redactie@dehessencombinatie.nl of naar Redactie De Hessencombinatie, p/a Kruijsakker 12, 6996 DL Drempt. Onder de goede inzendingen verloten we drie fantastische prijzen, mede mogelijk gemaakt door Jeans Centre. Prijswinnaars ontvangen automatisch bericht.

1. Nederlander die in 2022 zijn debuut maakte in de Formule 1 (4,2,5)
2. Samen met wit de hoofdkleur van de Achterhoekse vlag (5)
3. Zo wordt Tweede Kerstdag in Engeland genoemd (6,3)
4. In deze fictieve plaats speelt de tv-serie Goede Tijden, Slechte Tijden zich af (7)
5. Snelgroeierende racket- en balsport (5)
6. Deze trainer is mister De Graafschap (4,9)
7. Feestmaand (8)
8. Dit is het grootste eiland van Indonesië (7)
9. Deze volleybalclub uit Doetinchem speelt in de eredivisie (5)
10. Voormalige premier van Japan op wie in 2022 een aanslag werd gepleegd (3)
11. Vrekkige hoofdpersoon uit A Christmas Carol (7)
12. Algemene naam voor een cowboyfilm (7)
13. Tennisster, zus van Venus, stopte in 2022 (6)
14. Mengsel met aangename geur, vaak gebruikt in kerken (7)
15. Hij werd medio 2022 aangesteld als trainer van De Graafschap (11)
16. Deze man was tot voor kort minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (10)
17. In dit land won Max Verstappen zijn tweede WK-titel (5)
18. In welke Gelderse plaats woonde de familie Meiland? (7)
19. In deze plaats speelde Oranje de eerste wedstrijd van het WK 2022 (4)
20. Deze Charles scheef A Christmas Carol (7)
21. Deze één- of tweepersoonsboot is ook een koek met roomboter en spijs (4)
22. Deze Zwitserse tennisser stopte in 2022 met topsport (7)
23. Achterhoeks stadje, boeken- en lichtstad (10)
24. Dit gevogelte gaat met Thanksgiving in de oven (7)
25. Welke stad is de oudste stad van Nederland? (7)
26. De periode van vier weken voor kerst (6)
27. Huisdier (3)
28. In welke plaats werd het einde van de Tweede Wereldoorlog in Nederland getekend? (10)
29. Luxe brood (4)
30. Hij is de ontwerper van de Achterhoekse vlag (4,8)
31. In dit land wordt het WK Voetbal 2022 gehouden (5)
32. Tiendaags cultureel festival op Terschelling (5)

33. Hoe heet de huidige Franse president? (6)	41. Hoe heet de schouwburg in Doetinchem? (7)
34. Deze lange voetbalkeeper kwam in de selectie van Oranje (7)	42. Dit wordt genoemd als woonplaats van de kerstman (9)
35. Deze bekende Johnny vocht met zijn ex-vrouw in de rechtbank (4)	43. Hooimaand (4)
36. Rolstoeltennisster die in 2022 alle Grand Slams won (5,2,5)	44. Wielrenster, won in 2022 de Giro, de Tour en de Vuelta (van, 7)
37. Aardappelverwerker uit Steenderen (5)	45. Door deze diertjes kon v.v. Terborg lang niet voetballen (11)
38. Voerbak, bekend van het kerstverhaal (6)	46. Deze Jeffrey werd al enkele keren wereldkampioen motorcross (8)
39. Derde kleur van de Gelderse vlag, samen met geel en blauw (5)	47. Nationale vis van Japan, populair in siervijvers (9)
40. In deze plaats werd onder andere het WK Volleybal 2022 voor vrouwen gehouden (6)	48. Hij volgde Angela Merkel op in 2021 (6)
	49. In deze stad worden de Olympische Spelen van 2024 gehouden (5)

N	Y	C	K	D	E	V	R	I	E	S	R	A	T	A	Q
IJ	A	P	A	D	E	L	E	D	I	C	K	E	N	S	S
M	D	E	L	E	J	E	R	O	E	R	O	L	O	U	T
E	G	N	K	C	A	U	E	C	N	O	I	H	P	M	A
G	N	G	O	E	P	T	D	S	K	O	K	E	P	A	G
E	I	E	E	M	A	E	E	IJ	A	G	A	N	E	T	H
N	X	R	N	B	N	N	F	R	T	E	R	G	R	R	O
P	O	L	D	E	R	V	A	A	R	T	P	E	T	A	U
A	B	I	O	R	I	O	N	P	A	R	E	L	B	I	W
U	R	N	A	D	V	E	N	T	D	S	R	O	A	B	E
L	E	G	S	C	H	O	L	Z	M	E	H	N	R	A	R
H	D	E	P	P	A	N	E	R	E	S	K	A	N	O	O
E	E	N	D	I	E	D	E	D	E	G	R	O	O	T	V
U	V	G	T	W	E	S	T	E	R	N	I	O	R	D	A
T	O	R	R	C	H	I	E	T	D	I	B	K	C	O	N
I	O	O	A	E	S	T	O	L	IJ	L	B	I	A	H	I
N	R	E	W	I	E	R	O	O	K	R	E	V	M	A	E
C	T	N	Z	N	E	G	N	I	N	E	G	A	W	N	M
K	I	R	E	W	U	E	E	L	N	H	O	J	U	L	I

Oplossing

[illegible]

Even voorstellen . . .

Stephan Peters

Sinds dit seizoen heeft HC' 03 een derde selectieteam binnen de senioren. Stephan Peters (53) is de trainer van dit jonge en gretige derde elftal. Tijd voor een kennismaking met deze echte voetballiefhebber.

Stephan is als kind begonnen met voetballen bij SDOUC, in zijn geboortedorp Ulft. Na een verhuizing werd zijn vereniging DVC in Didam. De gehele jeugd heeft hij daar doorlopen en in de A1, nu de JO19-1, heeft hij met zijn team zelfs op landelijk niveau gevoetbald. De overstap van de jeugd naar de senioren maakte Stephan daarom met veel

enthousiasme. In diezelfde periode leerde hij ook zijn huidige vrouw Claudia kennen; een echte Didamse wiens vader voorzitter was van voetbalvereniging Sprinkhanen. De overstap van Stephan naar een seniorenelftal werd tegelijkertijd een overstap naar een andere vereniging: RKVV Sprinkhanen. Daar heeft Stephan tot aan zijn 35e in het eerste

elftal gespeeld. Een flinke beenbreuk maakte toen helaas een einde aan zijn spelerscarrière.

Bij de pakken neerzitten komt echter niet in het positieve karakter van Stephan voor. Hij is na revalidatie vele jaren actief geweest als jeugdtrainer bij de elftallen van zijn twee

zoons en besloot later ook om zijn trainers-licentie te behalen. Inmiddels heeft hij een mooi lijstje op zijn naam staan. Zo is hij trainer geweest van het 2e elftal bij Sprinkhanen, was hij hoofdtrainer bij NVC, heeft hij bij DVC het 2e elftal getraind in de landelijke hoofdklasse en was hij de laatste seizoenen bij OBW trainer van het 2e elftal in de 1e klasse. En toen tipte zijn buurman Theo Mennings, de trainer van het 2e elftal van HC '03, hem over de vacature bij het derde.

Het derde elftal is dit seizoen een compleet nieuwe, maar vooral erg jonge ploeg. De helft van de spelers heeft afgelopen seizoen zonder begeleiding in het 3e elftal recreatief gevoetbald, de andere helft van de spelers is overgekomen vanuit de jeugd. De koppen zijn bij elkaar gestoken binnen de vereniging en er is besloten het derde elftal ook als selectie-elftal te benaderen. Voor een groot deel van de spelers is dit seizoen daarom bedoeld om ervaring op te doen om zo in de toekomst wellicht de overstap te maken naar het eerste of tweede elftal.

'Aan het begin van het seizoen zijn we gestart met de basis, even simpel terug naar het begin. Nu zie je daar het effect van. Elke week is de groei van het team terug te zien', aldus Stephan. 'Ook zie ik dat het team echt wil leren. Zo was er de eerste wedstrijd nul communicatie en die feedback, dat pakken ze echt op. Je ziet dat ze elkaar beter weten te vinden en dat heeft een positief effect op hoe ze staan te spelen.' Stephan ziet de begeleiding van het team als een goede en leuke uitdaging, maar zegt ook trots dat hij ontzettend blij is met de inzet van de spelers. 'Het is een leergierige en enthousiaste ploeg en dat is terug te zien in de trainingsopkomst en dat is als trainer fijn om terug te krijgen.' Wat Stephan expliciet benoemt, is dat hij enorm warm is onthaald bij HC '03. Hij voelt zich absoluut geen buitenstaander, vindt de samenwerking met de trainers van het eerste en tweede erg prettig en de sfeer van de vereniging bevalt hem erg goed.

Maar ook buiten HC '03 is Stephan met voetbal bezig. Hij kijkt graag naar voetbalwedstrijden op televisie en is ook trouwe kijker van voetbalprogramma's zoals *Rondo* en *Veronica Offside*. Hij heeft een seizoenkaart van De Graafschap en staat graag langs de lijn bij Sprinkhanen. Zijn oudste zoon speelt er in een vriendenteam, zijn jongste zoon speelt in het eerste elftal.

Wanneer Stephan niet met voetbal bezig is, gaat hij graag uiteten, is hij betrokken bij de carnaval of het schuttersfeest in het dorp of werkt hij. Hij is jarenlang actief geweest bij de vrijwillige brandweer als trainer en bevelvoerder, maar werkt op het moment bij de gemeente Montferland. Hij houdt zich bezig met het controleren van externe bedrijven die voor de gemeente opdrachten uitvoeren in het kader van infrastructuur en wegenbouw.

Maar aan het einde van een werkdag, kruipt de passie voor voetbal toch waar het niet gaan kan en blijft voetbal zeker niet onbesproken. En daar zijn zowel de vereniging, als de spelers van het derde elftal erg blij mee. Stephan, welkom bij onze vereniging!

Huys
1810

Monumentale cadeauwinkel

Dorpsstraat 10
6999 AC Hummelo
info@huys1810.nl

Openingstijden:

Vrijdag en zaterdag van 10.00 - 17.00 uur

Andere dagen bij gelegenheden of op afspraak.

Bijzonder bankje op begraafplaats Hummelo

In oktober 2015 werden de oude kastanjabomen voor de Dorpskerk in Hummelo noodgedwongen gekapt. Maar voor het hout van deze oude bomen werd een mooie bestemming gevonden. Want onlangs werd op de begraafplaats bij het urnenveld een mooi bankje geplaatst dat volledig is gemaakt van het hout van deze bomen. Bijzonder dat deze bomen een tweede leven hebben gekregen.

Struikelstenen ter nagedachtenis aan het echtpaar Belinfante-Lisser

In maart 2018 publiceerde *De Hessencombinatie* een artikel over huisarts Robert Belinfante en zijn echtgenote Marianne Lisser. In de meidagen van 1940 besloten zij samen uit het leven te stappen vanwege de Duitse inval in Nederland. Met hun Joodse achtergrond voorzagen zij dat de nazi's binnen de kortste keren hen het leven onmogelijk zou maken en dat wilden zij niet meemaken. Robert overleed, Marianne overleefde de poging maar stierf in 1944 tijdens haar onderduikperiode in IJlst.

Het artikel en de korte documentaire die Omroep Gelderland in samenspraak met de redactie van *De Hessencombinatie* maakte, kreeg onlangs een indrukwekkend vervolg. Op 7 oktober 2022 werden met de hartverwarmende medewerking van de huidige bewoners van de voormalige huisartsenpraktijk aan de Rijksweg 100 in Laag-Keppel twee struikelstenen in het trottoir geplaatst.

Een en ander op wens van iemand die als kind patiënt was geweest van Belinfante en die in april van dit jaar overleed. Burgemeester Besselink was bij de eenvoudige plechtigheid aanwezig evenals de naaste familie van Robert Belinfante. Robert had twee zussen, Frieda en Renee. Frieda was kinderloos en jongste zus Renee de Jong-Belinfante had twee kinderen. Deze kinderen zijn dus volle neef en nicht van Robert Belinfante. René de Jong en diens zus Frida van Krevelen-de Jong kwamen voor de plechtigheid naar Laag-Keppel en waren onder de indruk van de aandacht voor hun oom en tante.

In haar toespraak legde burgemeester Besselink een verband tussen de tijd van toen en de tijd van nu. Dat in deze tijd het huis, gebouwd door Robert en Marianne, vluchtelingen uit Oekraïne en Syrië een veilige plek vinden, dankzij de gastvrijheid van de huidige bewoners, oud-huisarts Eric Assink en zijn echtgenote Pauline.

Rest de kanttekening die Rene de Jong tijdens de 'nazit' maakte over zijn moeder, de vertaalster Renee de Jong-Belinfante: 'Zij vertaalde Franse literatuur en ook werk van Neel Doff. In *De Hessencombinatie* van maart 2018 staat dat het boek *Keetje Tippel* van Doff ook door mijn moeder werd vertaald. Maar dat klopt niet. Laat nou net dit boek vertaald zijn door iemand anders.'

Leerlingen van De Woordhof maken een tijdschrift

Onlangs waren twee redactieleden en een fotograaf te gast op basisschool de Woordhof in Hummelo. Groep 6, 7 en 8 zijn bezig om een tijdschrift te maken over dieren in en om Hummelo en hadden de redactie en een fotograaf van De Hessencombinatie gevraagd hoe je dat doet. De leerlingen vuurden na drie inleidingen tientallen vragen af

waar zelfs de meest ervaren redactieleden soms best wel even over moesten nadenken. Hoe gaat het maken van een tijdschrift in zijn werk? Welke technieken gebruik je bij een interview? Waar moet je op letten als je schrijft? Hoe maak je goede foto's die een artikel of een interview ondersteunen? Tenslotte hoorden we een mooie vraag voor fotograaf Wim van Hof. 'Ik moet een foto van een pissebed maken, maar dat lukt mij niet. Heeft u een tip voor mij?' En Wim, die zijn camera en een groot aantal lenzen had gedemonstreerd, keek naar de apparatuur van de vragensteller en schudde zijn hoofd: 'Met dit cameraatje van school gaat je dat niet echt goed lukken. Vraag of je de smartphone van je vader, moeder, opa, oma mag lenen. Dan kun je scherp stellen op hele kleine beestjes. De camera van een smartphone is een goed alternatief voor een professionele macrolens.' Het was voor iedereen een leerzame morgen. Onlangs verscheen het tijdschrift in Hummelo en omstreken ook echt in de bus. Wij zijn enthousiast over het resultaat.

Dorpshuis Drempt tijdelijk nieuwe locatie voor Sociaal Team

Het Sociaal Team Zuid dat in het Gezondheidscentrum in Hoog-Keppel is gevestigd, verhuist vanaf 9 januari voor een periode van drie maanden naar het Dorpshuis in Voor-Drempt. Vanuit de huidige locatie in Hoog-Keppel weten maar weinig inwoners het team te vinden, daarom wordt bekeken of een wijziging van de locatie zorgt voor betere zichtbaarheid en bereikbaarheid. Na 3 maanden wordt er geëvalueerd of dit werkt. Dus kun je met de stijgende kosten nauwelijks rondkomen? Wil je weten of je in aanmerking komt voor energietoeslag? Zoek je iemand om mee te overleggen hoe je nog zo lang mogelijk thuis kunt blijven wonen? Of heb je andere vragen over zorg, werk en welzijn? Het sociaal team helpt je aan een praktische oplossing.

Sociaal team Bronckhorst Zuid

Aanspreekpunt voor inwoners van Drempt, Hummelo, Keppel en Eldrik

Maandag: 08.30 - 12.30 uur / Dinsdag: 13.00 - 17.00 uur

Woensdagochtend: na telefonische of digitale aanmelding

Donderdag: 13.00 - 17.00 uur

Vrijdagochtend : na telefonische of digitale aanmelding

T: 0575 - 75 02 50

I: www.bronckhorst.nl

De Gouden Karper ontvangt predicaat Hofleverancier

Vanwege het 100-jarig bestaan van Hotel Café Restaurant De Gouden Karper in Hummelo kregen de eigenaren Rita de van der Schueren-Remmelink en haar dochter Elisabeth begin oktober van de gemeente Bronckhorst een bijzondere prijs. Burgemeester Marianne Besselink reikte hen het unieke predicaat Hofleverancier uit. Met dit predicaat spreekt de koning zijn waardering uit voor de betekenis van De Gouden Karper voor de samenleving en voor de manier van ondernemen van de familie. Namens de redactie van De Hessencombinatie van harte gefeliciteerd!

Hendriks

Verzekeringen
&
Hypotheeken

Oranjesingel 4 te Doesburg
tel. 0313 - 484025

**AUTOBEDRIJF
OVERBEEK**

Verkoop nieuwe en gebruikte auto's
Reparatie
Onderhoud en schadeherstel
APK keuringsstation
Airco service
Total tankstation

Dorpsstraat 4 – 6999 AC – Hummelo – tel. 0314-381674
info@autobedrijfoverbeek.nl www.autobedrijfoverbeek.nl

SCHILDERSBEDRIJF HENK TEUNISSEN DREMPT

teunissendrempt@gmail.com - Mob. 06 22149011

M. LEISINK
BOUWONDERNEMING

TIMMERWERKEN - VERBOUW - ONDERHOUD

Strengsche Veld 25
6996 DK Drempt

T 06 - 12 99 60 05

E maurice@leisinkbouw.nl

I www.leisinkbouw.nl

Onderhoud van nestkastjes

De beste tijd om nestkastjes schoon te maken, is als de jongen zijn uitgevlogen. Maar niet iedereen zal dat bijhouden. Als het u deze zomer niet op tijd is gelukt om een goede schoonmaakbeurt te

organiseren voor de geveerde vrienden dan is er nog niet zoveel aan de hand. Het najaar is ook een prima tijd om de kastjes schoon te maken en weer terug te hangen. Vogels kunnen de kastjes dan weer gebruiken als schuilplek als het gaat vriezen in de wintermaanden. U kunt na het verwijderen van het nestmateriaal het kastje even in heet water dompelen om het vrij te maken van ongedierte. Het kan ook met een bij voorkeur biologisch afbreekbaar reinigingsmiddel. Nog een alternatief van een professional: hij ontdoet de nestkastjes van ongedierte met een crème brulee brandertje! Deze tip hebben we voor de kastjes op de foto geprobeerd. Dat werkte inderdaad erg goed. Wel er voor zorgen dat je de vlam slechts kort op dezelfde plek richt.

Correctie en aanvulling De Hessencombinatie nr. 48

Echtpaar Netjes-Koersen (Mulra, april 1945)

In het artikel over de familie Wagelaar stond deze foto van het echtpaar Netjes-Koersen, boer en boerin op boerderij Mulra in Hoog-Keppel tijdens de Tweede Wereldoorlog. De foto dateert echter niet van 1930 maar van april 1945 en is genomen op het erf van Mulra. De auto is van de op Mulra ondergedoken Belgische vluchteling Louis Goedvriendt. Zijn auto was vanaf september 1944 tot april 1945 op Mulra verstoppt onder

een grote berg afvalstro. Goedvriendt hielp in oktober 1944, samen met Jan Wagelaar, mee bij het rapen van peren, toen zij plotseling werden beschoten. De schietpartij werd Jan Wagelaar fataal. Goedvriendt staat in het artikel genoemd als Louis de Man. Dat is niet correct. Zijn dochter heette Lisette de Man-Goedvriendt: vandaar de fout. Op 2 april 1945 werd Hoog-Keppel bevrijd en werd de auto van Goedvriendt onder het stro vandaan gehaald. Louis reed spoorwegs terug naar zijn gezin in Brussel.

Tegelroutes in Bronckhorst

Stichting Tegelroute Bronckhorst heeft een boekje uitgebracht met wandel- en fietsroutes. Hierin staan ook de granieten fototegels beschreven die in trottoirs in Hengelo, Hummelo, Steenderen, Vorden en Zelhem geplaatst zijn. Het boekje bevat extra fotomateriaal en informatie. Aan de hand van de fototegels kunt u langs plekken wandelen waar vroeger bijzondere gebouwen hebben gestaan, of langs gebouwen of straatbeelden die dusdanig gewijzigd zijn dat ze niet meer op de oude situatie lijken.

Naast de tegelwandelroutes bevat het boekje ook fietsroutes die de wandelroutes verbinden. De fietsroute van Hummelo naar Steenderen gaat onder andere langs de verdwenen boerderij De Stokhorst in Hummelo en de Stoomzuivelfabriek in Hoog-Keppel (waar de Aviko is gestart). De fietstocht leidt verder langs de IJssel richting Steenderen en langs een waterwerk uit de Koude Oorlog.

Het handzame boekje (140 pagina's), dat ook zeer leeswaardig is voor mensen die niet van wandelen of fietsen houden, past in de jas- of rugzak en kost slechts € 5,00. Het is onder andere verkrijgbaar bij Spar en Huys 1810 in Hummelo. Leuk voor onder de kerstboom!

Het Bloemenlokaal

Uw lokale bloemist voor:

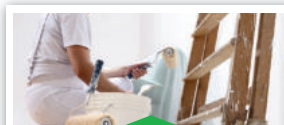
- * Losse bloemen
- * Boeketten
- * Planten
- * Glas- en aardewerk
- * Decoratie
- * Trouwarrangementen
- * Rouwarrangementen
- * Bloemabonnementen

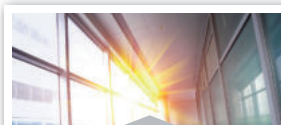
Het Bloemenlokaal 0575-781234
Burg. Smitstraat 19 www.hetbloemenlokaal.nl
7221 BH Steenderen info@hetbloemenlokaal.nl

ALEX KOENDERS
SCHILDERSBEDRIJF

SCHILDERWERKEN

GLASWERK

BEHANGWERK

SPUITWERK

PROJECTBEGELEIDING

VERKOOP VERF

Leigraafseweg 25, 6983 BR Doesburg ► T 0313 472 107
www.alexkoenders.nl

SINDS 1958
meeri!
ACCOUNTANTS + ADVISEURS

HRM + salarisadministratie
Administratieve dienstverlening
Bedrijfsfinanciering
Belastingaangifte
Belastingadvies
Accountancy

Meander 701, 6825 ME Arnhem
(026) 369 83 00 info@ditismeer.nl

www.ditismeer.nl

Met een slakkengang vooruit

Met een heerlijke lunch voor me zat ik aan de eettafel. Ik staarde naar een kronkelend slakkenspoor op het raam. De laatste dagen van de maand waren een feit, we waren weer een stapje dichterbij het nieuwe jaar. 'Wat gaat de tijd toch snel', hoor ik menig mens (inclusief mezelf) regelmatig zeggen. Tijd is natuurlijk relatief, maar in een maatschappij waarin speeddaten, snelwandelen, povernaps en snelwegen gebruikelijk zijn, waarin bezorgservices je spullen dezelfde dag nog versturen en waarin maaltijden binnen een kwartier op tafel moeten staan, lijkt het soms alsof we het onszelf allemaal aandoen. Ik was aan mijn laatste paar happen begonnen, toen mijn telefoon oplichtte – een berichtje van mijn werk. Of ik even langs wilde komen om te helpen met iets kleins. Maar natuurlijk. Ik liep naar mijn gewone fiets - jaja, een 'gewone' - en trapte en trapte totdat ik bij het winkeltje aankwam. Ik hielp een handje en eindigde daarna met wat willekeurige boodschapjes: een tijdschrift, een drankje, soepjes, zoete aardappel en bakpapier, in een parkje op een bankje.

Mijn dag was totaal anders verlopen en iets in mij had mij naar deze plek gebracht. Ik had er niet over nagedacht, het gebeurde allemaal gewoon. Voor het eerst ervaarde ik weer een soort rust en vertraging. Gek genoeg lukte het me op het bankje in het park wél om door een tijdschrift te bladeren. De zwoele wind zorgde voor een ongedwongen vakantiegevoel en ik zat in de prettige positie van zowel de waarnemer als van degene die een onderdeel uitmaakte van het tafereel. Ik genoot van de vertraging, die je ook kunt ervaren in een parkje in het buitenland. In Italië en Spanje is het heel gebruikelijk om overdag even niets te doen en siësta te houden in het park. Dit was de diepere ontspanning die ik zo nodig had. Ik dacht terug aan gisteren, toen ik woelend en draaiend was gaan liggen en een mislukte poging deed tot het lezen van een hoofdstuk uit een boek. Ik was niet in staat geweest om vijf minuten te ontspannen en te blijven liggen, laat staan ervan te genieten. Een ouder echtpaar ging op het bankje naast mij zitten en ik luisterde samen met hen naar de geluiden van vogels en keek toe hoe de takken zachtjes op en neer bewogen.

Een vallende eikel op mijn zadel vertelde me dat de terugtocht naar huis op me wachtte. Ik keek naar mijn fiets, waarmee ik in tegenstelling tot mijn e-bike een stuk langzamer fietste. Onderweg begaf ik mij weer in een heel andere film. Auto's raasden voorbij en mijn blik werd gevangen door snelle e-bikes en de talloze scherpjes, geklemd tussen de handen van voorbijgangers die ondertussen naar hun schermen turen. Ik won het van de slakken die op het fietspad lagen, maar werd onderweg meermaals ingehaald. Ik was het niet meer gewend om zo langzaam te fietsen en moest denken aan een feitje over de slak: wist u dat slakken wel drie jaar kunnen slapen? Misschien toch vaker de gewone fiets pakken. Alles om even te vertragen.

Foto: Vyasa Wolvetang

Guinevere

Guinevere Wolvetang is 22 jaar en woont thuis bij haar ouders en drie katten in Achter-Drempt. Zij studeert Nederlands in Nijmegen en schrijft graag over 'hersenspinsels en andere dingen' zoals ze het zelf noemt.

DECEMBER

do 8 dec

- Ochtend bridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo, 09.00-12.30 uur

vr 9 dec

- Koffieochtend diaconie Drempt en Oldenkeppel i.s.m. Dorpshuis, Dorpshuis Voor-Drempt, 10.00-12.00 uur, info en vervoer: Wanda Steintjes (06-230 276 40) en Marian Lusink (0313-479 174)
- Vrijwilligersavond Stichting Welzijn DHK, info: swdrempthummelokeppel.nl

za 10 dec

- Oliebollenactie Muziekvereniging Hummelo en Keppel, huis-aan-huisverkoop in Drempt-Hummelo-Keppel, info: facebook.com/muziekvereniginghummeloenkeppel
- Kerstmarkt in en om de Dorpskerk Hummelo, Stichting Vrienden van de Hummelse Kerk, 10.00-16.00 uur, info: www.kerkhummelo.nl

zo 11 dec

- Kerstshow, Tuincentrum Bloemendaal Voor-Drempt, 10.00-17.00 uur, info: www.tuincentrumbloemendaal.nl
- Concert vrouwenkoor Voix-là, Dorpskerk Hoog-Keppel, info: Meta Schoenmaker (06-144 050 56 of meta.schoenmaker@hetnet.nl)
- Optreden zangkoor Feeling, Kerstmarkt Baak, 11.45-13.00 uur, info: inebuiting47@gmail.com
- Concert Sorooptimisten, Dorpskerk Hummelo, 15.00 uur, info: www.dorpshuishummelo.nl

di 13 dec

- Voedselbankactie 'Oog voor voedsel, hart voor mensen', afgeven houdbare levensmiddelen in Dorpskerk Hummelo, 16.00-19.00 uur (in de periode 1 tot 21 dec staat er bij de Spar ook een winkelwagen voor de Voedselbank), info: voedselbanknederland.nl

wo 14 dec

- Maaltijd voor alleengaanden, Dorpshuis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur, info + aanmelden (uiterlijk de zondag ervoor): Pieter van Voorst (06-273 088 09)
- Kerstviering Vrouwen van Nu, De Gouden Karper Hummelo, 19.45 uur, info: facebook.com/VrouwenVanNuHummeloKeppelDrempt

do 15 dec

- Kerstmiddag Dameskrans Hummelo, Dorpshuis De Ruimte Hummelo, 14.00-16.00 uur

vr 16 dec

- Kerstviering 70+ Protestantse gemeente Drempt en Oldenkeppel, Kerkhuis Hoog-Keppel, 14.30 uur

za 17 dec

- Kerstmiddag Seniorenclub 60+, FF naar Steef Hummelo, 14.00 uur, info: Henk Kuiper (0313-472 376)
- Kerstconcert Zanglokaal Doetinchem, Dorpskerk Hummelo, info: www.dorpshuishummelo.nl

zo 18 dec

- Kerstshow met livemuziek, Tuincentrum Bloemendaal Voor-Drempt, 10.00-17.00 uur, info: www.tuincentrumbloemendaal.nl
- Kerstmaaltijd en kerstviering voor jong en oud, St. Joriskerk Voor-Drempt, 18.00 uur, info en opgave (voor 11 dec): Karin Spelt (karin.spelt@gmail.com of 06-135 547 49)
- Gezellig samen naar Amphion: Belinda Kinnaer & Friends (Magical kerstshow), Stichting Welzijn DHK, 20.00 uur, info: swdrempthummelokeppel.nl

di 20 dec

- Pubquiz voor senioren, KBO-PCOB afd. DHK, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00 uur, info: Gerda Hakvoort (0313-472 550 of hakvoortgma@gmail.com)
- Kerstconcert m.m.v. Vrouwenkoor AmaZing, Hummelo's Gemengd Koor en Muziekvereniging Hummelo en Keppel, Dorpskerk Hummelo, gratis toegang (vrije gift wordt gewaardeerd), 19.30 uur

wo 21 dec

- Spelmiddag 60-plussers (rummikub en kaartspel), KBO-PCOB, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00-16.00 uur, info: Tonny Lobeek (06-425 695 78)
- Kerstviering Vrouwengroep PGDO, Kerkhuis Hoog-Keppel, 17.00 uur, info: Thea Hendriksen (0313-47 38 12)

wo 21 en do 22 dec

- Eten wat de Kerstpot schaft, FF naar Steef Hummelo, 18.03 uur, aanmelden (uiterlijk dag van tevoren): info@ffnaarsteef.nl of 06-575 605 09

do 22 dec

- Ochtend bridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo, 09.00-12.30 uur
- Kerstavond activiteit HC'03, 't Hessenhuus Achter-Drempt, 21.00-00.00 uur, info: www.hc-03.nl

vr 23 dec

- Kerstcafé, gezellige avond in kerstfeer met bijpassende muziek, FF naar Steef Hummelo, info: www.ffnaarsteef.eu

za 24 dec

- Kerstconcert zangkoor Feeling, H. Willibrordkerk Achter-Drempt, 20.00-21.00 uur, info: inebuiting47@gmail.com

wo 28 dec

- Open Tafel, Dorps huis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur, info + aanmelden (uiterlijk de maandag ervoor): Frank Wolbrink (06-519 357 93)

za 31 dec

- Carbid schieten Hummelo, nieuwe locatie: Spalderkampseweg, startschot 11.00 uur

JANUARI

zo 1 jan

- Nieuwjaarsconcert m.m.v. wonderkind Carter Muller, Dorpskerk Hummelo, 15.30 uur, info: www.nieuwjaarsconcerthummelo.nl

wo 4 jan

- Spelmiddag 60-plussers (rummikub en kaartspel), KBO-PCOB, Dorps huis Voor-Drempt, 14.00-16.00 uur, info: Tonny Lobeek (06-425 695 78)

do 5 jan

- Ochtend bridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo, 09.00-12.30 uur
- Repair Café, Stichting Welzijn, huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 09.30-12.00 uur, info: swdremphummelokeppel.nl
- Bowlingmiddag 60-plussers, KBO-PCOB afd. DHK, Dorps huis Voor-Drempt, 14.00 uur, info: Dinie Hetterscheid (0313-47 49 44)
- LED-voetbal voor jeugd en volwassenen, HC'03 i.s.m. SV Basteom, Sportpark 't Doornslag Achter-Drempt, 17.00-22.00 uur, info: www.hc-03.nl

vr 6 jan

- Gezellig samen naar Amphion: Phion (Balkanmuziek), Stichting Welzijn DHK, 20.00 uur, info: swdremphummelokeppel.nl

zo 8 jan

- Nieuwjaarsreceptie HC'03 met quiz, 't Hessenhuus Achter-Drempt, 13.00-19.00 uur, info: www.hc-03.nl

wo 11 jan

- Maaltijd voor alleengaanden, Dorps huis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur, info + aanmelden (uiterlijk de zondag ervoor): Pieter van Voorst (06-273 088 09)

vr 13 jan

- Dialectochtend, Dorps huis Voor-Drempt, 10.00-11.00 uur
- Koffieochtend diaconie Drempt en Oldenkeppel i.s.m. Dorps huis, Dorps huis Voor-Drempt, 10.00-12.00 uur, info en vervoer: Wanda Steintjes (06-230 276 40) en Marian Lusink (0313-479 174)
- Nieuwjaarsconcert Muziekvereniging Hummelo en Keppel, HCR De Gouden Karper Hummelo, info: www.muziekvereniginghummeloenkeppel.nl

di 17 jan

- Pubquiz voor senioren, KBO-PCOB afd. DHK, Dorps huis Voor-Drempt, 14.00 uur, info: Gerda Hakvoort (0313-472 550 of hakvoortgma@gmail.com)

wo 18 jan

- Jaarvergadering Vrouwengroep PGDO, Kerkhuis Hoog-Keppel, 14.00 uur, info: Thea Hendriksen (0313-47 38 12)
- Spelmiddag 60-plussers (rummikub en kaartspel), KBO-PCOB, Dorps huis Voor-Drempt, 14.00-16.00 uur, info: Tonny Lobeek (06-425 695 78)

do 19 jan

- Ochtend bridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo, 09.00-12.30 uur
- Jaarvergadering Dameskrans Hummelo, Dorps huis De Ruimte Hummelo, 14.00-16.00 uur

za 21 jan

- Darttoernooi voor jong en oud georganiseerd door HC'03, 't Hessenhuus Achter-Drempt, info: www.hc-03.nl
- Gezellige middag met Wilko en de Zwoagers, Seniorenclub 60+, Dorps huis Voor-Drempt, 14.00 uur, info: Henk Kuiper (0313-472 376)

di 24 jan

- Filmavond Protestantse gemeente Drempt en Oldenkeppel, Kerkhuis Hoog-Keppel, 19.30 uur

wo 25 jan

- Open Tafel, Dorps huis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur, info + aanmelden (uiterlijk de maandag ervoor): Frank Wolbrink (06-519 357 93)

vr 27 en za 28 jan

- Voorstelling Ongekend! Muziektheater WhatEverHappens, Dorpskerk Hummelo, 20.00 uur, info: www.dorpuishummelo.nl

za 28 jan

- Drempt Got Talent Jeugdvereniging Drempt, Dorps huis Voor-Drempt, info: jeugdvereniging.drempt@gmail.com

TE LINDERT NOTARIS

SINDS 1811

Ook op donderdagavond geopend!

Kraakselaan 5A, 6981 HA Doesburg
Postbus 63, 6980 AB Doesburg

t: (0313) 48 40 34
f: (0313) 47 25 43

e: telindert@notarisdoesburg.nl
i: www.notarisdoesburg.nl

Bart Schotman

Schotman Bouw | Bakemarksedijk 11 | 7223 KJ Baak
06 55107152 | info@schotmanbouw.nl | www.schotmanbouw.nl

Dé lederwaren speciaalzaak

ter Steeg lederwaren

Meipoortstraat 4 • Doesburg • www.ter-steeg.eu

Voor kwaliteit groot of klein moet u toch bij snackbar Oost zijn.

Ook voor feesten en partijen

tel: 06- 154 282 04

FEBRUARI

wo 1 feb

- Spelmiddag 60-plussers (rummikub en kaartspel), KBO-PCOB, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00-16.00 uur, info: Tonny Lobeek (06-425 695 78)

do 2 feb

- Ochtend bridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo, 09.00-12.30 uur
- Repair Café, Stichting Welzijn, huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 09.30-12.00 uur, info: swdremphummelokeppel.nl
- Bowlingmiddag 60-plussers, KBO-PCOB afd. DHK, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00 uur, info: Dinie Hetterscheid (0313-474 944)

di 7 feb

- Algemene Leden Vergadering Jeugdvereniging Drempt, Dorpshuis Voor-Drempt, info: jeugdvereniging.drempt@gmail.com

wo 8 feb

- Maaltijd voor alleengaanden, Dorpshuis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur, info + aanmelden (uiterlijk de zondag ervoor): Pieter van Voorst (06-273 088 09)
- Gezellig samen naar Amphion: Huisvrouwen Bestaan Niet (toneel), Stichting Welzijn DHK, 20.00 uur, info: swdremphummelokeppel.nl

vr 10 feb

- Koffieochtend diaconie Drempt en Oldenkeppel i.s.m. Dorpshuis, Dorpshuis Voor-Drempt, 10.00-12.00 uur, info en vervoer: Wanda Steintjes (06-230 276 40) en Marian Lusink (0313-47 91 74)

vr 10 + za 11 feb

- Voorstelling Ongekend! Muziektheater WhatEverHappens, Dorpskerk Hummelo, 20.00 uur, info: www.dorpuishummelo.nl

za 11 feb

- Bingo Jeugdvereniging Drempt, 't Hessenhuus Achter-Drempt, info: jeugdvereniging.drempt@gmail.com

di 14 feb

- Pubquiz voor senioren, KBO-PCOB afd. DHK, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00 uur, info: Gerda Hakvoort (0313-47 25 50 of hakvoortgma@gmail.com)

wo 15 feb

- Optreden komisch duo De Sotte Sussen, Seniorenclub 60+, FF naar Steef Hummelo, 14.00 uur, info: Henk Kuiper (0313-47 23 76)
- Spelmiddag 60-plussers (rummikub en kaartspel), KBO-PCOB, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00-16.00 uur, info: Tonny Lobeek (06-425 695 78)

do 16 feb

- Ochtend bridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo, 09.00-12.30 uur
- Middag met liedjes, verhaaltjes en gedichtjes door Diny Berenpas en Linie Esselink begeleid op harmonica. Dameskrans Hummelo, Dorpshuis De Ruimte Hummelo, 14.00-16.00 uur

vr 17 feb

- Dialectochtend, 't Hessenhuus Achter-Drempt, 10.00- 11.00 uur

wo 22 feb

- Open Tafel, Dorpshuis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur, info + aanmelden (uiterlijk de maandag ervoor): Frank Wolbrink (06-519 357 93)

do 23 feb

- Gezellig samen naar Amphion: Best of Ireland (muziek), Stichting Welzijn DHK, 20.00 uur, info: swdremphummelokeppel.nl

vr 24 feb

- Wintermaaltijd Stichting Welzijn DHK, huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, info: swdremphummelokeppel.nl

MAART

wo 1 mrt

- Spelmiddag 60-plussers (rummikub en kaartspel), KBO-PCOB, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00-16.00 uur, info: Tonny Lobeek (06-425 695 78)

do 2 mrt

- Ochtend bridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo, 09.00-12.30 uur
- Repair Café, Stichting Welzijn, huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 09.30-12.00 uur, info: swdremphummelokeppel.nl
- Bowlingmiddag 60-plussers, KBO-PCOB afd. DHK, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00 uur, info: Dinie Hetterscheid (0313-474 944)

za 4 + zo 5 mrt

- Open Bloemen(daal)dagen met o.a. standhouders, livemuziek en proeverij. Tuincentrum Bloemendaal Voor-Drempt, za 10.00-17.00 uur en zo 11.00-17.00 uur, info: www.tuincentrumbloemendaal.nl

zo 5 mrt (of 19 mrt)

- Anders Vieren m.m.v. zangkoor Feeling, H. Willibrordkerk Achter-Drempt, 10.00 uur, info: ineibuiting47@gmail.com

wo 8 mrt

- Maaltijd voor alleengaanden, Dorpshuis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur, info + aanmelden (uiterlijk de zondag ervoor): Pieter van Voorst (06-273 088 09)

vr 10 mrt

- Koffieochtend diaconie Drempt en Oldenkeppel i.s.m. Dorpshuis, Dorpshuis Voor-Drempt, 10.00-12.00 uur, info en vervoer: Wanda Steintjes (06-230 276 40) en Marian Lusink (0313-479 174)
- Dialectochtend, Dorpshuis Voor-Drempt, 10.00-11.00 uur
- Pubquiz georganiseerd door HC'03, 't Hessenhuus Achter-Drempt, 20.00 uur, info: www.hc-03.nl

za 11 mrt

- Cup-cake-cup Jeugdvereniging Drempt, Dorpshuis Voor-Drempt, info: jeugdvereniging.drempt@gmail.com

wo 15 mrt

- Spelmiddag 60-plussers (rummikub en kaartspel), KBO-PCOB, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00-16.00 uur, info: Tonny Lobeek (06-425 695 78)

do 16 mrt

- Ochtend bridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo, 09.00-12.30 uur
- Voorlichtingsochtend Stichting Welzijn DHK, huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, info: swdremphummelokeppel.nl
- Mevr. H. van de Berg vertelt over Stichting Veluwse Wens Ambulance die een wens van een terminale patiënt in vervulling kan laten gaan, Dameskrans Hummelo, Dorpshuis De Ruimte Hummelo, 14.00-16.00 uur

za 18 mrt

- Landelijke Opschoondag zwerfafval, ook in Hummelo-Keppel-Eldrik en Drempt, info: Henk ten Zijthoff (henk@tzff.nl)

za 25 mrt

- Gezellige middag Seniorenclub 60+, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00 uur, info: Henk Kuiper (0313-472 376)

zo 26 mrt

- Gezellig samen naar Amphion: The Francis & Dominic Show (muziek), Stichting Welzijn DHK, 14.00 uur, info: swdremphummelokeppel.nl

ma 27 mrt

- Filmavond Protestantse gemeente Drempt en Oldenkeppel, Kerkhuis Hoog-Keppel, 19.30 uur

wo 29 mrt

- Open Tafel, Dorpshuis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur, info + aanmelden (uiterlijk de maandag ervoor): Frank Wolbrink (06-519 357 93)

do 30 mrt

- Ochtend bridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo, 09.00-12.30 uur

vr 31 mrt

- Dameskledingbeurs (voorjaar- en zomerkleding), St. Joriskerk Voor-Drempt, 13.00-20.00 uur, info: dames.kledingbeurs-drempt.nl
- Pubquiz georganiseerd door HC'03, 't Hessenhuus Achter-Drempt, 20.00 uur, info: www.hc-03.nl

vr 31 mrt, za 1 en zo 2 apr

- Musical 'Mooi Lientje', Toneelvereniging Zanglust, Dorpshuis Voor-Drempt, vr + za 20.00-23.00 uur en zo 14.00-17.00 uur, info: www.zanglustdrempt.nl

TERUGKERENDE ACTIVITEITEN

maandag tot vrijdag elke maandag

- Damesgym 55+, Hessenhal Hoog-Keppel, 09.00-10.00 uur, info: Hannie Smeitink (06-235 292 82)

elke maandag t/m vrijdag

- Boekenuitleen bij Stichting Welzijn, tijdens openingsuren van het Gezondheidscentrum Hoog-Keppel
- Biljarten Stichting Welzijn, Hessencafé/sporthal Hoog-Keppel, info en aanmelden: Wim van Duijl (06-437 473 51)

elke dinsdag

- Tai-Chi-Tao onder deskundige begeleiding, huiskamer Stichting Welzijn, Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 10.00-11.00 uur
- Beter Bewegen/Fitness, Stichting Welzijn i.s.m. FysioPlus, Burg. van Panhuysbrink 1D Hoog-Keppel, 10.00-11.00 uur
- Koffieochtend voor ouderen, Stichting Welzijn, huiskamer 't Klup Zandewierde J.D. Pennekampweg 17 Hummelo, 10.00-12.00 uur
- Schildercursus, Stichting Welzijn, huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 13.30 uur
- Rummikub, Stichting Welzijn, Kerkhuis Burg. van Panhuysbrink 5 Hoog-Keppel, 14.00-16.00 uur, info: Baukje Koele (0314-38 03 06)
- Looptraining De Hessenrijders, verzamelen bij de Hessenhal Hoog-Keppel, 19.30 uur, info: www.hessenrijders.nl of 06-309 452 50
- Repetitieavond Hummelo's Gemengd Koor, FF naar Steef Hummelo, 19.45-21.30 uur, info: Belinda Plant (06-464 771 15)
- Repetitieavond toneelgroep Zanglust, Dorpshuis Voor-Drempt, 19.45-22.15 uur, info: Jos Buiting (06-450 164 34)

elke woensdag

- Beter Bewegen/Fitness, Stichting Welzijn i.s.m. FysioPlus, Burg. van Panhuysbrink 1D Hoog-Keppel, 10.00-11.00 uur

- Jeu de Boules Stichting Welzijn/Pétanqueclub Leuke Boule, Burg. van Panhuysbrink Hoog-Keppel, vanaf 14.00 uur, doorgang afhankelijk van weersgesteldheid, info + aanmelden: Gerrit Lobeek (06-465 759 29 of g.w.lobEEK@hccnet.nl)
- Boekenuitleen, FF naar Steef Hummelo, 14.00-17.00 uur

elke woensdag en donderdag

- Eten wat de pot schaft, FF naar Steef Hummelo, 18.03 uur, aanmelden (uiterlijk dag van tevoren): info@ffnaarsteef.nl of 06-575 605 09

elke donderdag

- Beter Bewegen/Fitness, Stichting Welzijn i.s.m. FysioPlus, Burg. van Panhuysbrink 1D Hoog-Keppel, 10.00-11.00 uur
- Koffieochtend voor ouderen, Stichting Welzijn, huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 10.00-12.00 uur (m.u.v. de eerste donderdag van de maand wegens Repair Café)
- Koersbal, Stichting Welzijn, huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1, Hoog-Keppel, 14.00-16.00 uur (sep t/m apr)
- Training jeugdskeelergroep De Hessenrijders, Hessenhal Hoog-Keppel, groep 1: 18.30-19.15 uur, groep 2: 19.15-20.15 uur, info: www.hessenrijders.nl of 06-309 452 50
- Boekenuitleen, FF naar Steef Hummelo, 19.00-21.00 uur
- Repetitieavond Zangvereniging Zanglust, Dorpshuis Voor-Drempt, 19.45-22.00 uur, info: Jos Buiting (06-450 164 34)

elke vrijdag

- Meer bewegen voor ouderen, Stichting Welzijn, Hessenhal Hoog-Keppel, 10.00-11.00 uur

elke zaterdag

- Nordic Walking, Stichting Welzijn, samenkomst huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 09.15-11.00 uur

elke donderdag, vrijdag en zaterdag t/m 30 dec

- Expositie Karin Hoogesteger en Gertjan Scholte-Albers, kunstkerkje Laag-Keppel, do+vr 13.00-17.00 uur en za 11.00-17.00 uur, info: www.kunstofart.nl

Aanvullingen en wijzigingen kunnen worden doorgegeven via het e-mailadres watisertedoenindhk@gmail.com. Voor het maart-nummer van De Hessencombinatie kan dit tot uiterlijk 30 januari 2023.

PELGROM, uw land- en tuinbouwspecialist

voor verkoop, onderhoud en reparatie...

we zijn o.a.
dealer van:

**MASSEY
FERGUSON**

STIGA®

STIHL®

TORO®

PELGROM HUMMELO

LANDBOUW- EN TUINMACHINES

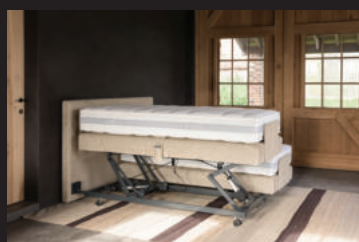
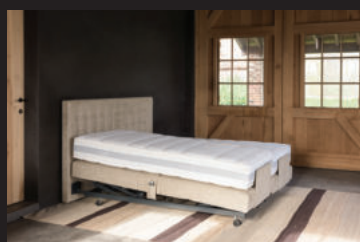
www.pelgrom.nl

Broekstraat 1a - 6999 DE Hummelo - T. 0314 - 38 18 42 - info@pelgrom.nl

Slaapspecialist Drempt

"Alle merken onder één dak"

magnitude[®]
— Handmade bedding —

Slaapspecialist Drempt

Rijksweg 20 | 6996 AC Drempt
Tel.: 0313 476218
www.slaapspecialistdrempt.nl

Gratis parkeergelegenheid
Gratis bezorging en montage door heel Nederland
Gratis afvoer van oude matrassen en slaapkamermeubilair is mogelijk

DICHTERBIJ
DAN U DENKT!

Apeldoorn
± 30 min

Arnhem
± 20 min

Drempt

Zutphen
± 20 min

Doetinchem
± 10 min

